

วารสารจีนวิทยา

Journal of Sinology

Vol. 12 August, 2018

ปีที่ 12 สิงหาคม 2561

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Sirindhorn Chinese Language and Culture Center

Mae Fah Luang University

วารสารจีนวิทยา จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการและบทความวิจัยทางจีนวิทยาของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และการวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิทางจีนวิทยาเฉพาะทาง (Peer Review) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ อย่างไรก็ตามความคิดเห็นและทัศนะในบทความเป็นของผู้เขียนแต่ละคน ไม่ถือเป็นของกองบรรณาธิการวารสารจีนวิทยาแต่อย่างใด

ผู้สนใจสั่งซื้อวารสารหรือส่งบทความ ติดต่อได้ที่

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงราย 57100

โทรศัพท์ 0-5391-7093

หรือ

หน่วยประสานงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

127 อาคารปัญญาภูมิ 2 ชั้น 7 ถนนสาทรใต้

เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-679-0038 ต่อ 5105

E-mail: journalofsinology.mfu@gmail.com

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ผู้อำนวยการศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

บรรณาธิการประจำฉบับ

ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์

กองบรรณาธิการ

ดร.สุรางค์ศรี ดันเสียงสม

ดร.นิตย์ บุญรัตนเนตร

ดร.ปราณี โชคขจิตสัมพันธ์

ดร.อัษมา มหาพสุธานนท์

ดร.ศศิพร เพชรภริชต์

ดร.ชัยยุทธ จาวะลา

ดร.กนกพร ศรีญาณลักษณ์

ดร.กรพนัช ตั้งเชื่อนขันธุ์

ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์

ดร.อภิสรာ พรรัตนานุกุล

ดร.คันสนีย์ เอกอัจฉริยา

นางสาวชญ์นัฐ ศรีจรูญเรือง

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

นักวิชาการอิสระ

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

นักวิชาการอิสระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักวิชาการอิสระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ศิลปกรรม

แผนกออกแบบ

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีพันธกิจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทางวิชาการและศิลปวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดพิมพ์วารสารวิชาการเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย อีกทั้งจะได้เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ความเห็นสำหรับนักวิชาการ และเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรซึ่งทันสมัย สามารถจุดประกายให้มีการศึกษาค้นคว้าและการตั้งโจทย์ใหม่หรือโจทย์ที่อยู่ในกระแสปัจจุบันในสาขาวิชานั้นๆ

วารสารจีนวิทยา ซึ่งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรจัดพิมพ์ขึ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะดำเนินการตามพันธกิจของศูนย์ฯ คือ เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่สนใจการศึกษาค้นคว้าด้านนี้สามารถติดตามความรู้ แนวทางการพัฒนา และงานค้นคว้าวิจัยในวงวิชาการจีนวิทยา

วารสารจีนวิทยา ฉบับปีที่ 12 ประกอบด้วยบทความหลากหลายด้าน ดังนี้ ภาษา ไวยากรณ์ ตัวอักษร คำที่ใช้ในวรรณกรรม และการเรียนการสอน

นอกจากบทความแรก คือ “华文报纸在泰国华人社区中的作用” ซึ่งเป็นบทความที่เกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่มีต่อสังคมชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยทั้งทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมแล้ว บทความถัดไปอีก 5 บทความเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาและไวยากรณ์ ดังนี้

บทความแรก “ภาษาแห่งชาติของไต้หวัน” เป็นบทความที่กล่าวถึงความเป็นมา ลักษณะระบบเสียง และไวยากรณ์ในภาษาแห่งชาติของไต้หวัน

บทความที่ 2 มีชื่อบทความว่า “ข้อถกเถียงในงานวิชาการเรื่องประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง” ซึ่งมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะของประธานในประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง เพื่อเสนอเป็นแนวทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนภาษาจีน

บทความที่ 3 คือ “การศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ระหว่างส่วนเติมเต็มบอกผลของภาษาจีนกับรูปแบบในภาษาไทย” ซึ่งเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ของส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนและรูปแบบในภาษาไทย เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างของทั้งสองภาษา

บทความถัดมา คือ “汉语离合词的扩展形式及其相应的泰语结构对比” เป็นบทความที่วิเคราะห์โครงสร้างและการใช้ของ 离合词 จากนั้นจึงเปรียบเทียบกับภาษาไทยเพื่อหาความเหมือนและความต่างของโครงสร้างทั้งสองภาษา

อีกบทความหนึ่งเป็นบทความที่มีความสอดคล้องกับบทความข้างต้น กล่าวคือ เป็นบทความที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ 离合词 เช่นเดียวกัน บทความนี้คือ “การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวม (离合词) ด้วยการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวมของนักศึกษา และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกรวม โดยใช้ใบความรู้เรื่องคำกริยาแยกรวม

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการวิจัย

วารสารจีนวิทยานฉบับนี้ยังประกอบด้วยบทความที่เกี่ยวข้อง ส่วนประกอบของตัวอักษรจีนอีกด้วย คือ “汉字部首认知调查—以泰国易三仓大学商务中文系为例” บทความนี้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การรับรู้ส่วนประกอบของตัวอักษรจีนตัวเต็มและตัวย่อที่มักเป็นปัญหาของนักศึกษาชาวไทย โดยใช้การตอบแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

บทความถัดมาอีกสองบทความเป็นบทความที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำที่ใช้ในวรรณกรรม คือ “การศึกษาเปรียบเทียบคำอุทานจีนในนวนิยายจีน เรื่อง *เฉื่อเตี่ยวอิงสยงจว๊น* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*” และ “การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีน เรื่อง *เฉิ่นเตี่ยวเสี่ยลู่หวิ* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี*” ในบทความแรก ผู้วิจัยได้ศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อเตี่ยวอิงสยงจว๊น* และเปรียบเทียบคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อเตี่ยวอิงสยงจว๊น* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* อีกบทความหนึ่ง เป็นบทความที่ศึกษาการใช้คำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉิ่นเตี่ยวเสี่ยลู่หวิ* และนำคำเรียกขานในนวนิยายจีนกับฉบับแปลไทยมาเปรียบเทียบกัน

นอกจากบทความทั้งหลายข้างต้นแล้ว ในวารสารจีนวิทยานฉบับนี้ยังประกอบด้วยบทความด้านการเรียนการสอน คือ “การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวทางการสอนแบบ Active Learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย” บทความนี้

ศึกษาวิจัยศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาจีนกลาง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติและแบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการวิจัย

วารสารจีนวิทยา ฉบับนี้ ยังมีบทวิจารณ์หนังสือเรื่อง “CHINA 5.0 สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI” เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับจีนในปัจจุบันทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี อีกทั้งยังแฝงข้อคิดวิเคราะห์ที่น่าสนใจให้แก่ผู้อ่านอีกด้วย หนังสือเล่มนี้เป็นผลงานการรวบรวมงานเขียนทั้งหมด 28 บท ของ ดร. อาร์ม ตั้งนิรันดร ผู้ซึ่งจบการศึกษาด้านกฎหมายจากทั้งจีนและสหรัฐอเมริกา จึงถือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ จากทั้งมุมมองของจีนและมุมมองของโลกตะวันตกได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้อ่านได้อ่านหนังสือหนังสือเล่มนี้แล้ว จะเข้าใจจีนในมิติที่สำคัญและมีอิทธิพลเชื่อมโยงกับโลกได้อย่างชัดเจนและค่อนข้างครอบคลุมที่สุด

คณะบรรณาธิการ

๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	1 - 15
华文报纸在泰国华人社区中的作用 Apiradee Charoensenee	
ภาษาแห่งชาติของไต้หวัน คันสนีย์ เอกอัจฉริยา	16 - 47
ข้อถกเถียงในงานวิชาการเรื่องประธานของ ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง สุรกฤตย์ ใจบุญ ธีรวัฒน์ ธีรพจน์	48 - 66
การศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ ระหว่างส่วนเติมเต็มบอกผลของภาษาจีนกับ รูปแบบในภาษาไทย วันกวี สิงห์ชนะ	67 - 81
汉语离合词的扩展形式及其相应的泰语结构对比 Namonrut Yamwong	82 - 108
การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวม(离合词) ด้วยการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน ภูเทพ ประภากร	109 - 139

汉字部首认知调查-以泰国易三仓大学商务中文系为例 140 - 162

张得标

การศึกษาเปรียบเทียบคำอุทานจีนใน
นวนิยายจีนเรื่อง *เฉียวเตี่ยวอิงสยงจ้วน*
กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

ธนารัตน์ อัครกุญ

ศศรัรักษ์ เพชรเชิดชู

การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานใน
นวนิยายจีนเรื่อง *ฉินเตี่ยวเสี่ยลหู่*
กับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี*

เยาวเรศ จุฑาธิลปาร์ตัน

ศศรัรักษ์ เพชรเชิดชู

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางโดยใช้
กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวทางการสอน
แบบ Active Learning ของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย

อนงนาฏ กมลรัตน์

ฐนน พุนทรัพย์ไพศาล

บทวิจารณ์หนังสือ 212 - 216

อัษมา มหาพสุธานนท์

华文报纸在泰国华人社区中的作用

Apiradee Charoensenee¹

提要

报纸是连接人们与社会的一座桥梁。华文报纸也扮演着该作用，可是华文报纸在泰国华人社区中的作用更加特殊。本文将以三家泰国华文报纸为研究对象，即《星暹日报》、《世界日报》和《亚洲日报》，通过这些报纸探讨其在泰国华人社区中的作用。经过搜集分析华文报纸后发现，华文报纸在泰国华文教育、华人社团及传承文化都起到极为重要的作用。

关键词：华文报纸、泰国华人、华人社区

一、引言

1.1 研究缘起

泰国华文报纸历史悠久，至今已有一百多年的历史，可是泰国在这方面的研究成果比较少，主要是从传媒学的角度来研究，很少有从社会学或中国学方面的研究。此外，前人的研究多数偏重于对泰国华文报纸整体的历史与发展现状的研究，或针对某家报社的华文报纸的研究，对其在泰国华人社区中的作用分析还不多。泰国 1980 年期间有过

¹ 泰国朱拉隆功大学文学院中文系教师，邮箱地址：apiradee.c@chula.ac.th

一篇针对泰国华文报纸的作用进行研究。²中国学者近几年也研究过其作用，可是还不够全面。随着中国的政治变化，中国在世界地位的提高，华文报纸的作用也随之产生变化。从办报初期，泰国华文报纸当时的主要目标在于作为泰国华人政治身份表达的工具。(แสง รัตน์มงคลมาศ, 2514: 67) 后来，因中国在经济政治上的地位逐渐升高，华文报纸在华人社区中的作用也更多样化。本文将针对泰国华文报纸在现代泰国华人社区中的作用进行研究，找出其在泰国华人社区的影响与价值所在。

1.2 研究意义

本研究注重于泰国华文报纸的作用，是对华文报纸进行更加具体的分析研究。其研究成果能够反映出华文报纸对华人社区的重要性，将有利于增加华文报纸的价值所在，并且保持其在华人社区的身份及重要地位。

1.3 研究方法

首先，本文先对前人做过的研究进行探讨，了解现有的研究成果的欠缺。之后，根据指定的年月及报社进行泰国华文报纸搜集，将搜集到的每份报纸翻看阅读，找出与华人社区有关的栏目进行研究分析。最后，总结其在泰国华人社区的作用。

² วิภา อุดมฉันท, นฤมิตร สอดสุข, ปนัดดา เลิศล้ำอำไพ. 2528. รายงานวิจัยเรื่องบทบาทและสถานภาพหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

1.4 研究范围

为了能够得到最新、最紧跟时代的研究成果，本文将研究范围定于 2018 年 1 月份的华文报纸。泰国国家图书馆提供的华文报纸共有 3 家报社，即《星暹日报》、《世界日报》和《亚洲日报》。前两者作为泰国 50 年代后历史最悠久的华文报纸，后者作为泰国最年轻的华文报纸。由于节假日及其他原因，泰国国家图书馆的每家华文报社都同样缺少 1 月 2 号和 20 号两日报纸，因此，每家报社搜集到 29 份，共 87 份。

二、泰国华文报纸的研究回顾

2.1 泰国学者对华文报纸研究的文献综述

华文报纸在泰国已有上百年的历史，可是对其作用及发展趋势的研究并不多，也不够深刻。从我目前所搜集的文献，早期研究泰国华文报纸的只有两篇文章，即由玉帕雷·美丽康（1969）的《泰国华文报纸》及沙网·乐达那蒙格玛（1971）的《泰国华文报纸：背景、市场及内容》。两者的研究框架及内容有许多共同之处，都从泰国华文报纸的历史背景开始，并对市场及其发展趋势进行研究。两篇文章同样表示泰国华文报纸的缘起在于作为当时泰国华人的政治话筒。另外，还指出华文报纸的出现代表著泰国华人新时代的开始，因为报纸为华人创造出一些价值，尤其是政治价值。因此，华文报纸的出现或其变化都依赖著中国的政治情况。

后来于 1985 年,由韦帕·乌达玛查的《泰国华文报纸的作用与身份》研究报告与前人的研究内容大致相同,可是这个报告增加了对华文报纸读者的态度考察。结果显示多数读者都是华人华裔商人,因为他们需要跟上当时的政治及经济情况的变化发展步伐。

此外,这三篇研究成果对华文报纸的发展趋势进行预测,都认为华文报纸将处在衰退阶段,其原因有二:其一,由于当时中国移民泰国出现停顿状况。其二,由于政府采取禁止华文教育政策,泰国华裔中文文盲逐渐增多等现象。

从文献搜集发现,泰国华文报纸的研究没有受到多少重视,并且也已经隔离相当长的时间没有出现新的研究成果。此外,泰国之前也没有出现华文报纸与华人社区的关系或华文报纸的作用的成果。因此,我的研究目标定位于对泰国华文报纸与其他方面的关系及作用展出更清楚的观点。

2.2 中国学者对泰国华文报纸研究的文献综述

中国学者对华文报纸的研究比在泰国更丰富。可是,由于从泰国搜集中国学术文章受到限制,因此,我目前所搜集到的文献基本上是从《中国期刊网》上得到的。从我目前所搜集到的文献发现中国研究泰国华文报纸的内容多样。不过,大多数都从新闻专业的角度出发。

在中国也出现一些通过调查方式来研究泰国华文报纸的文章,例如,何乐嫔(2009)的《泰国华文报刊读者的报刊评价——泰国中国城华人访谈调查分析报告》等研究成

果。这篇文章专门在泰国唐人街（耀华力路）调查当地人对华文报纸的满意度。调查内容分为几个方面，如，阅读华文报纸的频率、感兴趣的内容、对华文报纸的满意度，以及需要改善的地方。调查结果指出看一种华文报的读者最多，而且他们最感兴趣的题目是有关中国大陆的新闻。他们对华文报纸的满意度为比较满意，而且还提出需要加强报道的新闻内容是政治经济新闻。不过，这篇文章还存在一个问题，就是受调查者只有 14 位，这一点使得文章不能够展现出更深刻的研究成果。

除了以上的研究成果以外，还有两篇注重研究泰国华文报纸与华文教育的关系。石维有（2015）的《泰国华文媒体助推华文教育的路径》，文中提出华文媒体在泰国华文教育的作用，尤其是华文报纸，指出泰国华文报纸在华文教育的作用比较广泛，例如，改善华文教育环境、提供汉语学习知识、加强中华文化传播等作用。

林进桃（2017）的《泰国华文媒体与在泰华人的身份认同》，该文指出泰国华文报纸能够反映出泰国华人身份的认同。文中提出报纸上的一些栏目，例如京华中原联合日报中的“潮汕乡情”和“梅州乡情”。这两个栏目能够反映出泰国华人与家乡的感情，也可以知道泰国华人多数都是从中国什么地方过来的。此外，这篇文章也体现出华文报纸与泰国华文教育的关系，文中指出华文报纸专门设置一些栏目，以此作为泰国汉语教学的媒体资料。

前两篇文章虽然已经研究过泰国华文报纸在华文教育的作用，不过，只是表面上的分析，还有不少待于研究之处。

综上所述，中国对泰国华文报纸的研究的内容比泰国的更加广泛。不过，还没有出现专门对泰国华文报纸在泰国华人社区中的作用的研究。因此，本文将针对该方面的内容加以论述。

三、泰国华文报纸的发展现状

泰国华文报纸已有一百多年的历史。经过两派对抗阶段（1905 年至 1925 年）走入市场扩展阶段（1925 年至 1938 年），进入黑暗阶段（1939 年至 1943 年）走到黄金阶段（1944 年至 1958 年），再从衰退阶段（1959 年至 1970 年）走入竞争阶段（1970 年至 2006 年）（Chansiri, 2006: 209-213）。笔者认为从 2006 年起可以将泰国华文报纸再分为另一个阶段，即报纸数字化阶段。可见泰国华文报纸走过风风雨雨的不同发展阶段。从报社分家到合并、从停刊到复刊，目前泰国华文报社共有 6 家，以下将根据创办时间排列大概地加以介绍：

3.1 《星暹日报》

《星暹日报》是泰国目前历史最悠久的华文报纸，由两位泰国著名华商兄弟胡文豹与胡文虎创办，该报创刊于 1950 年 1 月 1 日。1971 年后，由李益森出任董事长兼社长。2010 年底，泰国康蒂集团正式接办，由该集团董事长郑芷荪担任《星暹日报》董事长，郑鹏飞担任社长。他们

对报纸进行改革，全面采用简体汉字编印，成为泰国目前唯一使用简体字的华文报纸。后来于 2013 年与中国南方报业传媒集团合作，建立多媒体传播平台。³

3.2 《世界日报》

《世界日报》在当时泰国警察总监乃炮上将的支持下，由盘谷银行董事长陈弼臣先生创办，于 1955 年 7 月 26 日创刊于曼谷。该报自创刊时起即以亲台面目出现，长期采取反共立场。到九十年代，为台湾联合报接办，立场也稍微软化。后来于 2016 年正式成立新闻网站。⁴《世界日报》是目前泰国规模最大，影响力最广的华文报纸之一。

3.3 《中华日报》

其前身是 1958 年停刊的《新日报》，后来于 1960 年 3 月 16 日以《中华日报》的名义复刊，由洪天涛担任董事长，陈春担任社长兼总编辑。因政治的影响，于 1976 年被封，到 1978 年才重新复刊。1992 年获准上市交易，成为泰国华文报界唯一一家上市公司。⁵

3.4 《新中原报》

其前身是 1938 年创刊的《中原报》。由于当时的政治情况，《中原报》于 1958 年 10 月 20 日被封。20 世纪 70 年代，国内外政治环境日渐宽松，1974 年 6 月 18 日由李其雄先生宣布复刊，更名为《新中原报》。1976 年泰国政府封闭所有华文报纸，《新中原报》又被停刊。1978 年

³ “星暹日报：关于我们” <http://www.singsianyerpao.com/about-us/>

⁴ 刘妮. 2012. 《泰国华文报业的影响力研究》广西大学硕士学位论文，第 7-8 页.

⁵ 同上，第 10 页.

再次复刊。经过多次改组，1985 年 12 月由方思若、何韵夫妇接办，增张扩版。1995 年方氏夫妇将报社四分之三的股份出售给盘谷银行集团的陈有汉先生，报社董事局再次改组。⁶

3.5 《京华中原联合日报》

创刊于 1984 年 7 月 16 日，是由《京华日报》和《中原日报》合并重新创刊的。由于两报同样停刊，为了集中各个方面的资源，所以两报合并起来，改名为《京华中原联合日报》。该报当时的董事局多为泰国军政界重要人物及泰华商界名人。⁷

3.6 《亚洲日报》

创刊于 1993 年 8 月 28 日，由泰华企业界知名人士共同创办。该报与其他华文报同样经过不少风雨。2002 年与香港《文汇报》加强合作，加以改版。目前是泰国目前最年轻的华文报纸。⁸

四、泰国华文报纸在泰国华人社区的作用

泰国华文报纸具有与其他报纸同样的普遍性的作用，即为读者提供最新、可信度高的信息平台。可是华文报纸在华人社区中的作用更加特殊，对华人社区有直接或间接的影响。据调查发现，泰国华文报纸在泰华社区不仅作为

⁶ 黄海珠. 2013. 《泰国华文纸媒研究》. 中国社会科学出版社, 第 58 页.

⁷ 同上, 第 59-60 页.

⁸ 吴振海. 2012. 《泰国“星暹日报”的历史与现状研究》重庆大学文学与新闻传媒学院硕士学位论文, 第 13-14 页.

华人的泰国与国际新闻信息提供平台，它在华人社区中还扮演者各种极为重要的作用。以下将从华文报纸在泰国华人教育、华文社团，以及中华文化宣传等方面的作用进行讨论并举例说明。

4.1 泰国华文报纸在泰国华文教育中的作用

华文报纸作为泰国华文教育的一个推动力量，表现在以下几点：

4.1.1 华文报纸作为汉语教学最现代、最实用的教学资料

华文报纸在汉语教学中的作用在于作为泰国华文学习的基本媒体。语言一直都在变化，经常产生新意思、新词以及新用法。报纸是让我们跟上这些变化的最有利的媒体，如《亚洲日报》1月30日刊登“‘中国比特币’ZB集团泰国分公司在曼谷开业”⁹，这里所指的“比特币”就是现在金融界非常流行的“Bitcoin”。汉语学习者可以从华文报纸中不断地增加自己的词汇量。

此外，华文报纸都是用书面语表达的，这些书面表达都很重要，但这在日常生活与课堂上却很难学到，所以华文报纸可以作为学生自学的一个很好的工具，也可以说是一套非常实用的高级汉语教材。

4.1.2 华文报纸作为泰国汉语学习者发挥自己的语言能力的平台

⁹ 《亚洲日报》2018年1月30日，A8版。

在搜集的三家华文报纸中,《世界日报》在这方面起到比较显著的作用。该报专门为汉语学习者提供一个发挥自己的语言能力的平台。每周日都会有一个“学生园地”专栏,在该专栏刊登泰国中小学生的作文,内容丰富多彩,如,1月7日的《妈妈,想说爱你》¹⁰、1月14日的《冬天来了》¹¹、1月21日的《我的求学知道》¹²、1月28日的《生日的意义》¹³等作文。这样的平台不仅能给学生一定的鼓励,而且对汉语爱好者也非常有利,能够让他们从中学到许多汉语表达方式。

4.1.3 华文报纸反映泰国华文教育的发展现状

华文报纸在反映泰国华文教育的发展现状方面起到一定的作用。三家报纸都以不同的排版方式展示出泰国目前华文教育状况。《世界日报》与《星暹日报》都同样将该内容排在“侨社新闻”专栏,《亚洲日报》却专门为此设计在“海外华教”专栏。虽然排版不同,可是报道的内容大致相同,同样有相关孔子学院、华文学校、汉语比赛、汉语培训开班、学术研讨会等报导。比如,《星暹日报》1月4日“曼松德孔院汉语实践训练圆满落幕”¹⁴、1月11日“上海交大来泰招生宣讲收获大”¹⁵,《世界日报》1月15

¹⁰ 《世界日报》2018年1月7日, B4版.

¹¹ 《世界日报》2018年1月14日, B4版.

¹² 《世界日报》2018年1月21日, B4版.

¹³ 《世界日报》2018年1月28日, B4版.

¹⁴ 《星暹日报》2018年1月4日, A7版.

¹⁵ 《星暹日报》2018年1月11日, A7版.

日“培知公学‘习路’汉语实践训练营闭营”¹⁶，《亚洲日报》1月31日“中国国家汉办赴泰国第16批汉教志愿者队长会议成功召开”¹⁷。这些报道都能够反映出当时泰国华文教育的发展现状及趋势。

4.2 泰国华文报纸在泰国华人社团中的作用

华文报纸就是华人社区的三大支柱之一，包括华文教育及华人社团。本文搜集的三家华文报纸都同样专门设计报导泰国华人活动的专栏，不过取名有些不同。《世界日报》与《星暹日报》都同样是“侨社新闻”，而《亚洲日报》取名为“侨团新闻”，可是都同样每天刊登泰国华人社团的各种活动及动态。华文报纸是华人社团发展的重要力量，主要的作用在于为华人社团提供广泛宣传的平台。

华文报纸是华人社团对外宣传的主要平台，很多社团团内的活动都没有受到很好的推广，团外的人对社团工作都不太了解。华文报纸就像一座桥梁，将华人与社团连接起来，让更多华人对社团的贡献产生更好的认识。经过翻看报纸，发现三家报纸每日都在积极宣传、报道华人社团的活动。华人社团的活动无论大小，华文报纸也会给予积极报道及广泛宣传，由此唤起全体华人的响应。比如，华人社团的捐款、颁奖等活动，这就是华文报纸为华人社团在公共关系方面的支持。如，《星暹日报》12日“汕头灯饰照明行业协会考察团访潮馆”¹⁸、《世界日报》13日

¹⁶ 《世界日报》2018年1月15日，B7版。

¹⁷ 《亚洲日报》2018年1月31日，B7版。

¹⁸ 《星暹日报》2018年1月12日，A8版。

“广西总商会新春联欢会 嘉宾云集”¹⁹、《亚洲日报》15日“潮州会馆春蓬分会颁发助学金 华民学校一百位学生获得资助”²⁰等。这些报道都能够反映出华人社团在泰国的地位与影响力。实际上，华人社团与华文报纸的关系也是互利互赢的，因为华文报纸也需要华人社团的资助。这样的关系可以显示出华人的团结与凝聚力，也是华人社区的一个重要特点。

4.3 在传承中国文化方面的作用

华文报纸是让泰国华人了解中国文化的一个渠道。最明显的一点就是每逢传统节日，都会特别隆重地报导该节日的来源、演变及节日习俗。这让泰国华人能够从中体验到祖国的文化。三家报纸中，只有《亚洲日报》专门设计一些宣传中国文化如“谈古论今”、“煮酒论英雄”等专栏，专门在该栏目讨论一些中国文化内容，如1月15日“隋唐十八好汉之第三好汉”²¹、1月27日“王安石诗中春节习俗到现在还剩多少？”²²等题目。这样的内容可以给中国文化爱好者了解到某些方面的来源，也能够让泰国华人对中国文化更加了解。此外，华文报纸也不停地积极传播中国的正面新闻，这样可以拉近中泰两国人民的关系，也能让泰国人民对华人留下更好的印象。

¹⁹ 《世界日报》2018年1月13日，B7版。

²⁰ 《亚洲日报》2018年1月15日，B1版。

²¹ 《亚洲日报》2018年1月15日，B6版。

²² 《亚洲日报》2018年1月27日，B2版。

除了以上几个大方面以外，华文报纸还在其他几个细节内容做出贡献。例如，它还作为中泰商务桥梁，中泰关系的使者，不断地展示出泰国华人的身份变化，一直是华人社区中不可缺少的一部分。

五、结论与建议

华人报纸、华人社团、华文教育，合称为“华人社区三大支柱”，彼此之间互相影响。华文报纸在华人社团及华文教育扮演着非常重要的作用。此外，也作为中国文化遗产的一个重要媒体。随著华人社区在泰国的逐渐扩展，报纸的贡献随之更多样化。因此，研究华文报纸的作用是一个极为重要的课题。此外，能够将华文报纸的其他作用都挖掘出来，可以让人们对泰国华文报纸的发展趋势更有把握，并且能够让泰国的后代华裔更加重视华文报纸的价值所在，这能够作为保留泰国华文报纸的一个主要动力。

參考文獻：

中文

- 何乐嫔. 2009. 《泰国华文报刊读者的报刊评价——泰国中国城华人访谈调查分析报告》，载《今日南国》（理论创新版）第2期。
- 黄海珠. 2013. 《泰国华文纸媒研究》，北京：中国社会科学出版社。
- 林进桃. 2017. 《泰国华人媒体与在泰华人的身份认同》，载《东南亚南亚研究》第1期。

刘妮. 2012. 《泰国华文报业的影响力研究》, 广西大学硕士学位论文.

石维有. 2017. 《泰国华文媒体助推华文教育的路径》, 载《玉林师范学院学报》第3期.

吴振海. 2012. 《泰国“星暹日报”的历史与现状研究》, 重庆大学硕士学位论文.

中文网站

星暹日报网 (<http://www.singsianyerpao.com/about-us/>)

英文

Chansiri, Disaphol. 2006. *Overseas Chinese in Thailand: A Case Study of Chinese Émigrés in Thailand in the Twentieth Century*. Doctoral Thesis. Tufts University, Massachusetts, U.S.A.

泰文

ยุพเรศ มิลลิแกน. 2512. “หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย”.

วารสารสังคมศาสตร์, 6 (1), หน้า 88-96.

วิภา อุตมฉันทน์, นฤมิตร สอดสุข, ปนัดดา เลิศล้ำอำไพ. 2528.

รายงานวิจัยเรื่องบทบาทและสถานภาพหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แสวง รัตนมงคลมาศ. 2514. “หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย:

ความเป็นมา สภาพตลาด และเนื้อหา”. วารสารสังคมศาสตร์, 8 (1), หน้า 65-92.

The Roles of Chinese Newspapers in Overseas Chinese Communities in Thailand

Apiradee Charoensenee

Abstract

Newspaper is the bridge to connect people to the society. Chinese newspapers also play this same role. However, the role of Chinese newspapers in the overseas Chinese communities in Thailand acts in more specific dimensions. This research used three Chinese newspapers in Thailand as the target samples, namely, The Sing Sian Yer Pao Daily News, The Universal Daily News and Asia News Time. The research explores the role of Chinese newspapers in the overseas Chinese communities in Thailand through the three newspapers. From the collection and analysis of Chinese newspapers, it was found that Chinese newspapers played the very important role in Chinese education in Thailand, Chinese Associations and the dissemination of Chinese culture in Thailand.

Keywords: *Chinese Newspaper, Overseas Chinese in Thailand, Chinese Community*

ภาษาแห่งชาติของไต้หวัน

คันสนีย์ เอกอัจฉริยา¹

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความเป็นมาของภาษาแห่งชาติของไต้หวัน ลักษณะระบบเสียง และไวยากรณ์ในภาษาแห่งชาติของไต้หวันเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาษาแห่งชาติของไต้หวันมากขึ้น

คำสำคัญ ภาษาแห่งชาติ ไต้หวัน ระบบเสียง ไวยากรณ์

1. บทนำ

การก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำเศรษฐกิจของประเทศจีนส่งผลให้จำนวนคนที่ต้องการเรียนภาษาจีนกลางเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งคนไทยด้วย ทว่าผู้เขียนพบว่า มีผู้ที่ต้องการเรียนภาษาจีนจำนวนมากยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับภาษาจีนกลางแบบไต้หวัน เช่น เข้าใจว่าภาษาจีนกลางมาตรฐานคือภาษาจีนกลางสำเนียงปักกิ่ง ส่วนภาษาแห่งชาติ (國語 Guóyǔ)² หรือที่คนไทยส่วนใหญ่เรียกกันว่า ภาษาจีนกลางแบบไต้หวันนั้น ไม่ใช่ภาษาจีนกลางมาตรฐาน หรือเข้าใจว่าตัวอักษรจีนแบบตัวเต็ม เรียนยาก จำยาก เป็นของเก่า โบราณ และมีการใช้ในขอบเขตที่จำกัด แตกต่างจากตัวอักษรจีนแบบ

¹ ดร.คันสนีย์ เอกอัจฉริยา อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ภาษาแห่งชาติ (國語 Guóyǔ) เป็นภาษาราชการที่รัฐบาลสาธารณรัฐจีนกำหนดขึ้นให้ใช้บนแผ่นดินใหญ่ โดยรัฐบาลเริ่มผลักดันให้เกิดภาษาแห่งชาติขึ้นตั้งแต่ค.ศ. 1912 หลังจากนั้นก็มีการปรับปรุงเรื่อยมาจนได้พจนานุกรม《國音常用字彙》(Guóyīn Chángyòng Zìhuì) และกระทรวง ศึกษาธิการได้ประกาศอย่างเป็นทางการในค.ศ. 1932 ให้ใช้เสียงอ่านตามที่พจนานุกรมเล่มนี้กำหนดเป็นมาตรฐานสำหรับการศึกษา การคมนาคม การประกอบธุรกิจ (李鑒 LI Xiān, 2012: 130; Tsao, 1999: 335)

ด้วยข้อที่เรียนง่ายกว่า จำง่ายกว่า ทนสมัยกว่า และมีการใช้ที่แพร่หลายกว่า แท้จริงแล้วความเข้าใจเหล่านี้ไม่ใช่ความเข้าใจที่ผิด แต่เป็นความเข้าใจเพียงส่วนเดียวเท่านั้น จากการสำรวจเบื้องต้น ผู้เขียนพบว่าเชิดชัย ผาสุพงษ์ และจิตรลัดดา สวัสดิพงษ์ (2549) ได้เขียนบทความแสดงความแตกต่างระหว่างภาษาจีนในประเทศจีนกับไต้หวัน 3 ด้านได้แก่ ตัวอักษร ระบบสัญลักษณ์การออกเสียง และคำศัพท์ โดยเน้นเรื่องคำศัพท์ที่ใช้ต่างกันระหว่างสองพื้นที่ ผู้เขียนยังพบอีกว่าตั้งแต่ไต้หวันประกาศให้คนไทยที่จะไปท่องเที่ยวที่ไต้หวันไม่ต้องขอวีซ่า ส่งผลให้มีคนสนใจอยากรู้เรื่องเกี่ยวกับไต้หวันมากขึ้น นอกจากเรื่องการท่องเที่ยวไต้หวันแล้ว ความสนใจเกี่ยวกับภาษาจีนกลางของไต้หวันก็มีมากขึ้น มีคนเขียนให้ความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่กับภาษาจีนกลางของไต้หวันผ่านทางโซเชียลมีเดียเป็นระยะๆ แต่เน้นการนำเสนอเรื่องคำศัพท์ที่ใช้ต่างกันระหว่างสองพื้นที่เป็นหลัก ทว่ายังไม่มีการวิชาการคนใดที่นำเสนอคุณลักษณะของภาษาแห่งชาติของไต้หวัน ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงจะได้นำเสนอความเป็นมา ลักษณะระบบเสียง และไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวันเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาษาแห่งชาติของไต้หวันมากขึ้น

2. ความเป็นมาของภาษาแห่งชาติของไต้หวัน

ภาษาแห่งชาติหรือภาษาจีนกลางถูกนำมาใช้บนเกาะไต้หวันครั้งแรกในค.ศ. 1945 โดยกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลสาธารณรัฐจีนได้ส่งกรรมการของคณะกรรมการดำเนินการเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ 3 คน ได้แก่ เว่ย เจี้ยนกง (魏建功 Wèi Jiàngōng)³ เหว่ หรง (何容 Hé Róng)

³ ชื่อเฉพาะในบทความนี้ ผู้เขียนใช้การถอดเสียงตามชื่อที่คนไทยคุ้นเคย และระบุอักษรจีนพร้อมเสียงอ่านพินอินของคำๆ นั้นไว้ในวงเล็บ เช่น ฮกเกี้ยน (福建 Fújiàn) เจียงไคเช็ค (蔣介石 Jiāng)

และ หวัง จวี (王炬 Wáng Jù) มาที่เกาะไต้หวันเพื่อดำเนินการ “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ (國語運動 Guóyǔ Yùndòng)” (李璫 Li Xiǎn, 2012: 163)

เนื่องจากเกาะไต้หวันอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นเป็นระยะเวลา 50 ปี⁴ (ค.ศ. 1895 - 1945) ตามรายงานสถิติการใช้ภาษาของรัฐบาลไต้หวัน (臺灣總督府 Táiwān Zǒngdūfǔ) พบว่า ค.ศ. 1944 มีคนไต้หวันเข้าใจภาษาญี่ปุ่นถึงร้อยละ 71 ค.ศ. 1946 หลังจากไต้หวันกลับคืนสู่การปกครองของจีน คนไต้หวันที่อายุน้อยกว่า 40 ปีส่วนใหญ่ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร และใช้ภาษาจีนหมิ่นหนานหรือภาษาจีนแคะหรือภาษาพื้นเมืองของตนได้เพียงการสื่อสารภายในครอบครัวเท่านั้น (李璫 Li Xiǎn, 2012: 266) รัฐบาลสาธารณรัฐจีนใน

Jièshí) ฯลฯ หากเป็นชื่อที่คนไทยไม่คุ้นเคย ผู้เขียนจะถอดเสียงด้วยภาษาจีนกลางตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549) เช่น เจียงซี (江西 Jiāngxī) ฯลฯ⁴ หลังสงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่ 1 (甲午戰爭 Jiǎwǔ zhànzhēng) สิ้นสุดลงในปี 1895 ชองเต็กวางซู (光緒 Guāngxù) แห่งราชวงศ์ชิงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลี่ หงจาง (李鴻章 Lǐ Hóngzhāng) มหาเสนาบดีอาวโสแห่งรัฐ ซุนนางชั้นหนึ่ง และหลี่ จิงฟาง (李經方 Lǐ Jīngfāng) อดีตเสนาบดีกรมการทูต ซุนนางชั้นสอง เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการลงนามในสนธิสัญญาชิโมะโนะเซกิ (馬關條約 Mǎguān Tiáoyuē) กับจักรวรรดิญี่ปุ่น โดยหนึ่งในเนื้อหาที่ระบุในสนธิสัญญาคือ “จีนจะยกกรรมสิทธิ์ถาวรและอำนาจอธิปไตยให้แก่จักรวรรดิญี่ปุ่นเหนือดินแดนดังต่อไปนี้ ตลอดจนป้อมปราการ ปืนใหญ่ และทรัพย์สินสาธารณะที่ตั้งอยู่ใน (ก) บริเวณภาคใต้ของมณฑลฝิงเทียน อันได้แก่ หมู่เกาะทั้งหมดในบริเวณดินแดนทางตะวันออกของคาบสมุทรเหลียวตงและภาคเหนือของแม่น้ำหวง โห (黃河 Huánghé) (ข) เกาะไต้หวันและหมู่เกาะทั้งหมดที่พาดเกี่ยวหรือเป็นของเกาะไต้หวัน (ค) หมู่เกาะเผิงหู (澎湖 Pénghú) หมายถึง หมู่เกาะทั้งหมดที่อยู่บริเวณลองจิจูด 119-120 องศา ตะวันออก ละติจูด 23-24 องศา เหนือ (แปลโดยผู้เขียนจากสนธิสัญญาชิโมะโนะเซกิ ฉบับภาษาอังกฤษ เข้าถึงได้ด้วย <https://www.taiwanbasic.com/treaties/Shimonoseki.htm>) ส่งผลให้ญี่ปุ่นได้สิทธิปกครองเกาะไต้หวันอย่างไม่มีกำหนดตั้งแต่ค.ศ. 1895 เป็นต้นมา แต่เนื่องจากญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ในค.ศ. 1945 จึงต้องคืนเกาะไต้หวันให้กับสาธารณรัฐจีน (Tsao, 1999: 339)

ขณะนั้นเห็นว่าความจำเป็นที่เร่งด่วนที่สุดคือ ขจัดบทบาทของภาษาญี่ปุ่นที่คนไต้หวันใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน (Tsao, 1999: 341) และให้ประชาชนบนเกาะไต้หวันส่วนใหญ่เป็นคนจีนกลับมาใช้ภาษาจีน ดังนั้นจึงได้นำนโยบาย “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ (國語運動 Guóyǔ Yùndòng)” ที่ประกาศใช้บนแผ่นดินใหญ่มาใช้บนเกาะไต้หวัน แต่เนื่องจากคนจีนที่อยู่บนเกาะไต้หวันร้อยละ 90 เป็นคนจีนที่มาจากมณฑลฮกเกี้ยน (福建 Fújiàn) และมณฑลกวางตุ้ง (廣東 Guǎngdōng) ซึ่งพูดภาษาจีนหมิ่นหนาน (閩南語 Mǐnnányǔ) และภาษาจีนแคะ (客家語 Kèjiāyǔ) เป็นภาษาที่ 1 หรือภาษาแม่ และไม่เคยรู้จักภาษาแห่งชาติมาก่อน (劉凱軍 Liú Kǎi jūn, 2014: 121) ฉะนั้นเพื่อให้การดำเนิน การ “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ” เป็นไปอย่างราบรื่น คณะกรรมการผลักดันการใช้ภาษาแห่งชาติแห่งมณฑลไต้หวัน (臺灣省國語推行委員會 Táiwānshěng Guóyǔ Tuīxíng Wěiyuánhuì) จึงดำเนินนโยบายดังกล่าวบนหลักการ “ฟื้นฟูภาษาแม่และผลักดันภาษาแห่งชาติ” กล่าวคือ ฟื้นฟูภาษาแม่ของคนไต้หวันก่อน จากนั้นค่อยเรียนรู้ภาษาแห่งชาติจากการเปรียบเทียบกับเสียงภาษาแม่ (李鑒 Lǐ Xiǎn, 2012: 9, 244)

ต่อมาในปลายปีค.ศ. 1949 รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋ง (國民黨 Guómíndǎng) พ่ายแพ้พรรคคอมมิวนิสต์จีนของเหมาเจ๋อตุง (毛澤東 Máo Zédōng) ในสงครามกลางเมือง นายพลเจียงไคเช็ค (蔣介石 Jiǎng Jièshí) ได้นำทหารและประชาชนกว่าหนึ่งล้านคนอพยพเข้ามาตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นบนเกาะไต้หวัน (洪惟仁 Hóng Wéirén, 1994:7) รัฐบาลได้ดำเนินนโยบาย “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ (國語運動 Guóyǔ Yùndòng)” อย่างเข้มงวดและลดบทบาทภาษาถิ่นอื่นๆ เช่น ภาษาหมิ่นหนาน ภาษาแคะ และภาษาของชาวพื้นเมือง ฯลฯ ที่คนไต้หวันใช้เป็นภาษาที่ 1 ลง ตัวอย่างการดำเนินนโยบาย “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ” เช่น ค.ศ. 1951

รัฐบาลประกาศให้ทุกโรงเรียนใช้ภาษาแห่งชาติเป็นสื่อในการสอน ห้ามใช้ภาษาญี่ปุ่นหรือภาษาถิ่นเป็นสื่อในการสอน หากจะอ้างครูให้พิจารณาจากระดับความสามารถของภาษาแห่งชาติ หากคนที่มาสมัครมีระดับความสามารถของภาษาแห่งชาติไม่ดี ไม่ให้รับเข้าไปเป็นครู (林育辰 Lín Yùchén, 2013:107) ค.ศ. 1963 กระทรวงศึกษาธิการแห่งมณฑลไต้หวัน (臺灣省教育廳 Táiwānshěng Jìdoyù Tīng) ออก “ข้อควรระวังในการเสริมสร้างการใช้ภาษาแห่งชาติของโรงเรียนประถมและมัธยมของรัฐบาลและเอกชนแห่งมณฑลไต้หวัน” มีข้อบังคับด้านต่างๆ เช่น (1) ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป ให้ครูทุกคนที่สอนระดับประถมและมัธยมใช้ภาษาแห่งชาติตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ให้ครูใหญ่ปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างและมีหน้าที่สังเกต ควบคุม แนะนำ และประเมินผลครูในโรงเรียน วิทยุเสียงตามสายในโรงเรียนห้ามถ่ายทอดรายการที่เป็นภาษาถิ่นและภาษาญี่ปุ่น (2) ด้านการสอน ให้ทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา (ยกเว้นภาษาต่างประเทศ) ในทุกระดับชั้นด้วยภาษาแห่งชาติ และให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีหน้าที่ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน ให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาแห่งชาติ เช่น การแข่งขันอ่านออกเสียงภาษาแห่งชาติ เล่นิทาน กล่าวสุนทรพจน์ เขียนเรียงความ ฯลฯ อย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง (3) ด้านวินัย ครูและนักเรียนจะต้องสื่อสารกันด้วยภาษาแห่งชาติไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน (4) ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ การใช้ภาษาแห่งชาติเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ครูใหญ่จะใช้พิจารณาผลงานประจำปีของครูในโรงเรียน การใช้ภาษาแห่งชาติในชีวิตประจำวันของนักเรียนส่งผลต่อคะแนนจิตพิสัยของเด็กคนนั้นๆ คะแนนภาษาแห่งชาติของทุกห้องเรียน ทุกชั้นปีของทุกโรงเรียนให้คณะกรรมการผลักดันการใช้ภาษาแห่งชาติของแต่ละโรงเรียนประเมินผลเดือนละ 1 ครั้ง และให้ครูใหญ่มอบป้ายรางวัล “ผลคะแนนภาษาแห่งชาติ

ดีเยี่ยม” ให้กับห้องเรียนที่มีผลคะแนนดีที่สุดประจำเดือนนั้นๆ (李璫 LI Xiān, 2012: 172-175) ค.ศ. 1972 ฝ่ายวัฒนธรรมออกคำสั่งจำกัดเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์ที่ใช้ภาษาหมิ่นหนานให้ออกอากาศได้ไม่เกินวันละ 1 ชั่วโมง ปีค.ศ. 1976 รัฐบาลประกาศ “ข้อบังคับการออกอากาศรายการโทรทัศน์” มีเนื้อความกำหนดว่า “รายการภาษาถิ่นต้องค่อยๆ ลดลง” (洪惟仁 Hóng Wéirén, 1994:8) การที่รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งดำเนินนโยบายดังกล่าวอย่างเข้มงวดเป็นเวลาต่อเนื่องกว่า 40 ปี ส่งผลให้ภาษาแห่งชาติกลายเป็นภาษากลางที่ประชาชนบนเกาะไต้หวันใช้สื่อสารกัน มีประชากรกว่าร้อยละ 80 พูดภาษาแห่งชาติได้เป็นอย่างดี (洪惟仁 Hóng Wéirén, 1994:7) โดยเป็นคนหนุ่มสาวเกือบร้อยละร้อยที่พูดภาษาแห่งชาติได้ (李璫 LI Xiān, 2012: 162) และอัตราการพูดภาษาแห่งชาติเป็นภาษาที่ 1 ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับว่านโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จตามประสงค์ของรัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋ง อย่างไรก็ตาม ในค.ศ. 1987 รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งในขณะนั้นประกาศยกเลิกกฎอัยการศึก ค.ศ. 1988 นายหลี่ เต็งฮุย (李登輝 LI Dēnghuī) สนับสนุนการส่งเสริมภาพลักษณ์ “สำนึกความเป็นไต้หวัน (Taiwan consciousness)” และยกเลิกนโยบาย “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ” ในค.ศ. 1990 (Chen, 2006: 322-323) เนื่องจากรัฐบาลได้รับการท้าทายจากกระแส “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแม่ (the Mother Tongue Movement)” ทำให้รัฐบาลต้องเปลี่ยนมาดำเนินนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนกลับไปเรียนภาษาถิ่นของครอบครัว พื้นฟูภาษาถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น กล่าวคือ ให้มีการออกอากาศรายการวิทยุและโทรทัศน์ด้วยภาษาถิ่น ให้มีการเรียนการสอนภาษาถิ่น วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา นโยบายดังกล่าวประกาศในค.ศ. 1993 และใช้อย่างเป็น

ทางการทั้งเกาะไต้หวันในค.ศ. 1997 (Chen, 2006: 323) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา รัฐบาลของไต้หวันก็สานต่อนโยบายดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

จากความเป็นมาข้างต้นจะเห็นว่า รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งบนเกาะไต้หวันให้ความสำคัญอย่างมากกับภาษาแห่งชาติ ทว่าเกณฑ์มาตรฐานของภาษาแห่งชาติที่รัฐบาลกำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการออกเสียงที่กำหนดให้ใช้สำเนียงปักกิ่งเป็นมาตรฐานนั้นเป็นสิ่งที่นำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ยากยิ่ง เนื่องจากประชาชนท้องถิ่นที่อยู่บนเกาะไต้หวันเดิมไม่เคยได้ยินภาษาแห่งชาติสำเนียงปักกิ่งมาก่อน (劉凱軍 Liú Kǎijūn, 2014: 121) แต่ได้สัมผัสภาษาแห่งชาติผ่านทางผู้นำและสมาชิกของพรรครัฐบาลก๊กมินตั๋งซึ่งแท้ที่จริงแล้วผู้นำพรรคก๊กมินตั๋งกับกองกำลังทหารที่อพยพเข้ามาอยู่บนเกาะไต้หวันส่วนใหญ่ก็เป็นคนจีนทางใต้ เหว วันฉุ่น (何萬順 Hé Wànshùn, 2009: 386) ได้นำเสนอผลการสำรวจสำมะโนประชากรของปีค.ศ. 1956 พบว่ามีประชากรที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ทั้งสิ้น 928,279 คน โดยเป็นชาวมณฑลฮกเกี้ยนมากที่สุด (142,520 คน คิดเป็นร้อยละ 15.35) รองลงมาคือ ชาวมณฑลเจ้อเจียง (浙江 Zhèjiāng) (114,830 คน คิดเป็นร้อยละ 12.37) และชาวมณฑลเจียงซี (江西 Jiāngxī) (95,836 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32) ดังนั้นภาษาแห่งชาติที่ประชาชนบนเกาะไต้หวันสัมผัสจึงไม่ใช่สำเนียงปักกิ่งตั้งแต่ต้น แต่เป็นภาษาแห่งชาติสำเนียงถิ่นไต้หวันเอง ด้วยลักษณะความเป็นมาเช่นนี้ส่งผลให้ภาษาจีนกลางที่ใช้สื่อสารกันบนเกาะไต้หวันมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

3. ความแตกต่างระหว่างภาษาแห่งชาติของไต้หวันกับภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่

จากความเป็นมาของภาษาแห่งชาติที่ใช้กันอย่างแพร่หลายบนเกาะไต้หวันดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าแท้ที่จริงแล้วภาษาแห่งชาติบนเกาะไต้หวันกับภาษาแห่งชาติบนแผ่นดินใหญ่กำหนดให้ใช้มาตรฐานเดียวกัน แต่ในการใช้จริงกลับเป็นคนละสำเนียง และยังตั้งแต่ปลายปีค.ศ. 1949 เป็นต้นมา ไต้หวันกับแผ่นดินใหญ่อยู่อุบัติความสัมพันธ์กัน ทำให้ภาษาจีนกลางของสองพื้นที่พัฒนาไปแตกต่างกันตามนโยบายของผู้นำในขณะนั้น

หวัง หลี่เจีย (王理嘉 Wáng Lǐjiā, 2003: 208-210) กล่าวถึงภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่สรุปได้ว่า บนแผ่นดินใหญ่ สถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ (中國社會科學院 Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn) ได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติเพื่อกำหนดมาตรฐานภาษาจีนปัจจุบัน (現代漢語規範化學術會議 Xiàndài Hànyǔ guīfàn huà xuéshù huìyì) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1955 มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนในชาติใช้ภาษาเดียวกันอย่างกว้างขวาง หลังการประชุมได้มีการริเริ่มนโยบาย “การเคลื่อนไหวเพื่อสร้างมาตรฐานภาษาจีนกลาง (漢語規範化運動 Hànyǔ Guīfàn huà Yùndòng) และการเคลื่อนไหวเพื่อเผยแพร่ภาษาจีนกลาง (推廣普通話運動 Tuīguǎng Pǔtōnghuà Yùndòng)” ขึ้น โดยที่ประชุมวิชาการด้านการสร้างมาตรฐานภาษาจีนปัจจุบันได้อภิปรายถึงรายละเอียดต่างๆของภาษาจีนกลาง เช่น ระบบเสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ เพื่อสร้างมาตรฐานให้ประชาชนทั้งประเทศใช้ร่วมกัน ตัวอย่างปัญหาด้านระบบเสียงซึ่งที่ประชุมฯ พิจารณา นอกจากจะกำหนดมาตรฐานการออกเสียงของแต่ละเสียงแล้ว ยังอภิปรายถึงวรรณยุกต์เสียงเบา (輕聲 qīngshēng) เสียงเออร์ท้ายพยางค์ (兒化韻 Ērhuà yùn) เสียงต่างๆของคำพ้องรูป เป็นต้น โดยเกณฑ์หลักของเสียงมาตรฐานคือ ใช้เสียงปักกิ่งเป็น

เสียงมาตรฐาน ใช้ภาษาถิ่นเหนือเป็นภาษาถิ่นพื้นฐาน ใช้ไวยากรณ์ตามรูปแบบภาษาพูด (白話文 báihuàwén) ดังที่ปรากฏในงานเขียนที่เป็นแบบอย่าง ขณะที่คณะกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อเผยแพร่ภาษาจีนกลางได้ศึกษาระบบการกำกับเสียงอ่านให้ตัวอักษรจีน เพื่อสนองนโยบายให้ประชาชนใช้ภาษาจีนกลางอย่างแพร่หลายมากที่สุด จนในที่สุดได้ประกาศระบบพินอินเพื่อใช้กำกับเสียงอ่านให้ตัวอักษรจีน (ฉบับร่าง) หรือที่เรียกว่า “漢語拼音方案 (草案) Hànyǔ Pīnyīn Fāng’ àn (cǎoàn)” ขึ้นในค.ศ. 1956 ก่อนจะประกาศใช้ระบบพินอินอย่างเป็นทางการในค.ศ. 1958 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่ก็ใช้เกณฑ์นี้เป็นหลักมาตลอดจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของไต้หวัน รัฐบาลกำหนดให้ยึดหลักเกณฑ์การออกเสียงตามพจนานุกรม《國音標準彙編》⁵ (Guóyīn Biāozhǔn Huìbiān) ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ตั้งแต่ค.ศ. 1946 (蔡盛琦 Cài Shèngqí, 2011:92) ตีพิมพ์ครั้งแรกปีค.ศ. 1947 และทำให้พจนานุกรม《國音標準彙編》กลายเป็น “คู่มือการออกเสียงภาษามาตรฐาน” ของพื้นที่ไต้หวัน (李璫 Lǐ Xiān, 2012:152) สำหรับการเผยแพร่ภาษาแห่งชาติ คณะกรรมการผลักดันการใช้ภาษาแห่งชาติแห่งมณฑลไต้หวันได้ใช้สถานีวิทยุเป็นสื่อหลักสำหรับสาธิตเสียงอ่านของคำต่างๆ โดยเริ่มออกอากาศตั้งแต่ค.ศ. 1946 วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนักเรียนสามารถใช้อาษาแห่งชาติสอนหนังสือได้ และให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนภาษาแห่งชาติ (李璫 Lǐ Xiān, 2012: 247) รายการ “สาธิตเสียงอ่าน” นี้

⁵ พจนานุกรม《國音標準彙編》(Guóyīn Biāozhǔn Huìbiān) เรียบเรียงขึ้นตามพจนานุกรม《國音常用字彙》(Guóyīn Chángyòng Zìhuì) ใช้เป็นคู่มือสำหรับการออกเสียงมาตรฐานเพื่อให้การดำเนินนโยบายผลักดันภาษาแห่งชาติบนเกาะไต้หวันเป็นไปได้อย่างดี (李璫 Lǐ Xiān, 2012: 151)

ออกอากาศทุกวันๆ ละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่ 7.40 - 8.40 น. ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย นำเสนอการสาธิตการออกเสียงและอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระบบเสียงให้กับครูที่สอนระดับประถมศึกษาและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการใช้ภาษาประจำชาติทั่วประเทศได้หวั่น โดยใช้หนังสือ《民眾國語讀本》(Mínzhòng Guóyǔ Dúběn) และหนังสือ《國民學校暫用國語讀本》(Guómín Xuéxiào Zhànyòng Guóyǔ Dúběn) เป็นตำราหลัก (蔡盛琦 Cài Shèngqí, 2011:69-70) รายการดังกล่าวออกอากาศต่อเนื่องจนถึงค.ศ. 1959 จึงหยุดออกอากาศ (李璫 Li Xiǎn, 2012: 249) ดังนั้นการกำกับเสียงอ่านด้วยระบบจู้อิน (注音 Zhùyīn) การออกเสียงของคำในภาษาแห่งชาติของไต้หวันจึงเป็นเสียงแบบเก่าที่กำหนดไว้ตั้งแต่รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งยังปกครองอยู่ที่แผ่นดินใหญ่

เหอ วันฉุ่น (何萬順 Hé Wànshùn, 2009: 378) แบ่งคำเรียกภาษาจีนกลางบนเกาะไต้หวันออกเป็น 3 คำพร้อมให้คำนิยามไว้ดังนี้

ภาษาแห่งชาติ (國語 Guóyǔ) หมายถึง ภาษามาตรฐานตามสำเนียงปักกิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเกณฑ์ไว้ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Standard Mandarin มีคุณลักษณะเหมือนภาษาปักกิ่ง แต่ไม่มีการใช้จริงในชีวิตประจำวัน

ภาษาจีนกลางไต้หวัน (台灣華語 Táiwān Huáyǔ) หมายถึง ภาษาจีนกลางที่คนไต้หวันใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษเรียกว่า Taiwan Mandarin เนื่องจากภาษาจีนกลางไต้หวันแยกออกมาจากภาษาจีนปักกิ่ง 60 ปีแล้ว ระบบภาษาได้พัฒนากลายเป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ภาษาแห่งชาติไต้หวัน (台灣國語 Táiwān Guóyǔ) หมายถึง ภาษาจีนกลางไต้หวันที่มีสำเนียงและรูปแบบไวยากรณ์ของภาษาถิ่นหมิ่นหนานผสมอยู่อย่างมาก ภาษาอังกฤษคือ Taiwanese Mandarin หรือ

Mandarin with a heavy Taiwanese accent ลักษณะเหมือน
ภาษาอังกฤษสำเนียงญี่ปุ่นหรือสำเนียงฝรั่งเศสนั่นเอง

ขณะที่หวัง หลี่เจีย (王理嘉 Wáng Lǐjiā, 2003: 210) กล่าวถึง
ภาษาแห่งชาติบนเกาะไต้หวันไว้ว่า

“มีนักวิชาการต่างชาติได้ทำการสำรวจการใช้ภาษาจีน
กลางที่ไต้หวัน จากนั้นเรียกภาษาแห่งชาติที่ใช้ภาษาเขียนได้
อย่างถูกต้องตามระบบ และเป็นภาษาที่ใช้ในสื่อโทรทัศน์ว่า
“ภาษาแห่งชาติมาตรฐาน (標準國語 Biāozhǔn Guóyǔ)”
พร้อมทั้งนิยามว่า “โดยพื้นฐานแล้วคือ ลักษณะเฉพาะของ
ท้องถิ่นที่ตัดสำเนียงภาษาพูดที่สุดโด่งของภาษาถิ่นปักกิ่ง
ออกไป” นอกจากนี้ ยังเรียกภาษาแห่งชาติที่หลักๆ ได้รับ
อิทธิพลจากสำเนียงถิ่นหมิ่นหนานและใช้สื่อสารใน
ชีวิตประจำวันว่า “ภาษาแห่งชาติไต้หวัน (台灣國語 Táiwān
Guóyǔ)” ซึ่ง “เป็นรูปกลายแบบหนึ่งของภาษาแห่งชาติที่มี
ความชัดเจนว่ากำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนผ่าน” ดังนั้น
ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันจึงเหมือนกับภาษาจีน
กลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่ ขณะที่ภาษาแห่งชาติ
ไต้หวันซึ่งเป็นรูปกลายของภาษาแห่งชาติมาตรฐานก็
เหมือนกับรูปกลายอื่นๆ ของภาษาจีนกลางมาตรฐาน เช่น
ภาษาจีนกลางเซี่ยงไฮ้ ภาษาจีนกลางฮกเกี้ยน เป็นต้น กล่าว
โดยรวมก็คือทั้งหมดล้วนเป็นรูปกลายที่แตกต่างกันของ
ภาษามาตรฐานของชนชาติเดียวกัน”

จากการแบ่งคำเรียกและคำนิยามข้างต้นจะเห็นว่า หวัง หลี่เจีย
และเหอ วันฉุ่นเห็นตรงกันว่า ภาษาจีนกลางบนเกาะไต้หวันอย่างน้อยก็
แบ่งเป็นสองแบบคือ ภาษาแห่งชาติมาตรฐานหรือภาษาจีนกลางไต้หวัน

(標準國語 Biāozhǔn Guóyǔ หรือ 台灣華語 Táiwān Huáyǔ) กับภาษาแห่งชาติไต้หวัน (台灣國語 Táiwān Guóyǔ) ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ภาษาทั้งสองแบบแตกต่างกันก็เนื่องมาจากนโยบาย “การเคลื่อนไหวให้ใช้ภาษาแห่งชาติ” ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ค.ศ. 1946 ดังนั้นประชาชนบนเกาะไต้หวันที่เข้าโรงเรียนตั้งแต่ปีดังกล่าวเป็นต้นมาจึงต้องเรียนภาษาแห่งชาติที่โรงเรียน แต่ใช้ภาษาถิ่นที่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลในครอบครัวรุ่นพ่อ-แม่ ปู่-ย่า ตา-ยาย (เกิดก่อนค.ศ. 1940) พูดภาษาแห่งชาติไม่เป็นจึงต้องสื่อสารกันด้วยภาษาถิ่น ดังนั้นชาวไต้หวันในยุค 1950-1960 จึงพูดภาษาแห่งชาติที่ผสมสำเนียงถิ่นเข้มข้น แต่ก็ไม่สามารถใช้ภาษาถิ่นอย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว จนกระทั่งเข้าสู่ทศวรรษ 1970 ที่รัฐบาลพรรคก๊กมินตั๋งในเวลานั้นบังคับให้ชาวไต้หวันทุกคนใช้ภาษาแห่งชาติมาตรฐาน สื่อต่างๆ ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ล้วนเผยแพร่ด้วยภาษาแห่งชาติมาตรฐาน ทั้งยังจำกัดการใช้ภาษาถิ่นอย่างเข้มงวดทำให้ชาวไต้หวันที่เกิดและเรียนหนังสือในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1970-1990 พูดภาษาแห่งชาติมาตรฐานเป็นหลัก และพูดภาษาถิ่นของตัวเองไม่ได้ (李璫 Li Xiān, 2012: 266) อย่างไรก็ตาม หลังจากค.ศ. 1987 เป็นต้นมารัฐบาลเริ่มสนับสนุนฟื้นฟูการเรียนภาษาถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงส่งผลให้ภาษาแห่งชาติบนเกาะไต้หวันกลับมามีความผสมผสานระหว่างภาษาแห่งชาติมาตรฐานและภาษาแห่งชาติไต้หวันอีกครั้ง

แม้ว่าในปัจจุบันคนส่วนใหญ่จะเรียก “ภาษาแห่งชาติมาตรฐาน (標準國語 หรือ 台灣華語)” ว่า “ภาษาแห่งชาติไต้หวัน (台灣國語)” (何萬順 Hé Wànshùn, 2009: 378) ก็ตาม แต่ผู้เขียนเห็นพ้องกับเหอ วันฉุ่น และหวัง หลี่เจียวว่า ภาษาแห่งชาติสองแบบนี้มีความแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างภาษาแห่งชาติมาตรฐาน (標準國語 หรือ 台灣華語) กับภาษาแห่งชาติไต้หวัน (台灣國語) ในบทความนี้ ผู้เขียนจึงจะนำเสนอความแตกต่างด้านระบบเสียงของภาษาแห่งชาติ

มาตรฐานของไต้หวันกับภาษาแห่งชาติไต้หวัน โดยเปรียบเทียบกับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ และนำเสนอลักษณะเด่นทางไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวันที่ไม่เหมือนกับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาษาแห่งชาติของไต้หวันมากขึ้น

4. ลักษณะระบบเสียงของภาษาแห่งชาติ

ความแตกต่างที่เด่นชัดมากที่สุดระหว่างภาษาแห่งชาติของไต้หวันกับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ คือ ความแตกต่างด้านระบบเสียง เนื่องจากภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่มีลักษณะการออกเสียงตามสำเนียงจีนถิ่นเหนือ ขณะที่ภาษาแห่งชาติของไต้หวันออกเสียงตามสำเนียงจีนถิ่นใต้ จึงทำให้ลักษณะการออกเสียงภาษาจีนของสองพื้นที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้เขียนจะอธิบายเปรียบเทียบลักษณะการออกเสียงของภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน ภาษาจีนแห่งชาติไต้หวัน กับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ภาษาแห่งชาติมาตรฐาน

ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการออกเสียงพยัญชนะและเสียงสระตามพจนานุกรม《國音標準彙編》(Guóyīn Biāozhǔn Huìbiān) ซึ่งเรียบเรียงขึ้นตามพจนานุกรม《國音常用字彙》(Guóyīn Chángyòng Zìhuì) ของแผ่นดินใหญ่ (李璫 LI Xiǎn, 2012: 151) ต่อมาในปีค.ศ. 1976 กระทรวงศึกษาธิการไต้หวันจะเริ่มดำเนินการเรียบเรียงพจนานุกรม《重編國語辭典》(Chóngbiān Guóyǔ Cídiǎn) รวบรวมปีค.ศ. 1979 และตีพิมพ์ออกจำหน่ายปีค.ศ. 1982 ซึ่งพจนานุกรมฉบับดังกล่าวปรับปรุงจากพจนานุกรม《國語辭典》(Guóyǔ Cídiǎn) ที่เรียบเรียงขึ้นเมื่อค.ศ. 1939 (李璫 LI Xiǎn, 2012: 156-157) ดังนั้น จะพบว่ามาตรฐานการออกคำต่างๆ ของภาษาแห่งชาติมาตรฐาน

ของไต้หวันจึงเหมือนกับภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่ จะแตกต่างกันอยู่บ้างตรงที่ภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่สามารถรักษาเกณฑ์ “ใช้เสียงปักกิ่งเป็นเสียงมาตรฐาน ใช้ภาษาถิ่นเหนือเป็นภาษาถิ่นพื้นฐาน และไวยากรณ์ภาษาพูด” ได้ แต่ภาษาแห่งชาติมาตรฐานไต้หวันไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ “ใช้เสียงปักกิ่งเป็นเสียงมาตรฐาน ใช้ภาษาถิ่นเหนือเป็นภาษาถิ่นพื้นฐาน” ได้ อีกทั้งภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่มิมีการเพิ่มวรรณยุกต์เสียงเบา (輕聲 qīngshēng) และเสียงเออร์ท้ายพยางค์ (兒化韻 Érhuà yùn) เข้าไปในเกณฑ์มาตรฐานด้วย

การออกเสียงพยัญชนะ เสียงท้ายพยางค์ และเสียงวรรณยุกต์ ภาษาแห่งชาติมาตรฐานไต้หวันจะมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

4.1.1 เสียงพยัญชนะ

จากมาตรฐานข้างต้น จะเห็นว่าภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการออกเสียงพยัญชนะและเสียงสระเหมือนกับภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่ เพียงแต่ในการออกเสียงจริงจะมีจุดแตกต่างกันอยู่บ้าง⁶ เช่นเสียงพยัญชนะในกลุ่ม zh ch sh r ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันจะไม่ยกปลายลิ้นม้วนเข้าไปจนถึงเพดานอ่อน แต่จะยกปลายลิ้นสัมผัสส่วนหน้าของเพดานแข็ง ทำให้เสียงที่เปล่งออกมามีความแตกต่างกัน เสียง ng ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันจะไม่ออกเสียงนาสิกขึ้นจมูก แต่จะออกเสียงคล้ายเสียง [ŋ] ในภาษาไทย ขณะที่เสียง ng ในภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่จะเป็นเสียงขึ้นจมูก เสียง w จะออกเสียงคล้ายเสียง [w] ในภาษาไทย ขณะที่

⁶ เป็นข้อสังเกตของผู้เขียนเองที่ประมวลจากการเข้าเรียนและอบรมการสอนภาษาจีนที่ไต้หวัน รวมทั้งการรับชมรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอด้วยภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน

เสียง w ภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่จะออกเสียงคล้ายเสียง v ในภาษาอังกฤษ

4.1.2 เสียงท้ายพยางค์

เสียงท้ายพยางค์ที่ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน กับภาษาจีนกลางมาตรฐานของแผ่นดินใหญ่ออกเสียงต่างกันชัดที่สุดได้แก่ เสียง eng เมื่อผสมกับเสียงพยัญชนะกลุ่ม b p m f กล่าวคือ ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันจะออกเป็นเสียง [ong] ขณะที่แผ่นดินใหญ่ ออกเป็นเสียง [eng] เช่น

คำ	ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
崩 ⁷	bōng	bēng
朋	póng	péng
夢	mòng	mèng
風	fōng	fēng

นอกจากนี้ ในภาษาแห่งชาติมาตรฐานไต้หวัน หากคำใดมี ตัวอักษร เออร์ ท้ายคำ (兒 Ēr) จะออกเสียงเป็นอีกหนึ่งพยางค์ ไม่ใช่การ ควบเสียงเหมือนภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ ผู้เขียนคิดว่าที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากระบบกำกับเสียงของภาษาแห่งชาติมาตรฐานไต้หวันใช้ ระบบจู้อิน (注音 Zhùyīn) อักษร 兒 (Ēr) กำกับด้วย ㄌ ซึ่งเขียนแยก ออกมาอีกตัวหนึ่ง กลายเป็นคนละพยางค์กับอักษรตัวหน้า กอปรกับได้รับ อิทธิพลจากภาษาถิ่นหมิ่นหนานที่ไม่มีการควบเสียงเออร์ ทำให้เวลาออก เสียงคำที่มีตัวอักษร เออร์ จะออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งพยางค์ เช่น

คำ	ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
花兒	huā ér ㄏㄨㄚ ㄦˊ	huār
一點兒	yídiǎn ér ㄧˊ ㄉㄧㄢˇ ㄦˊ	yidiǎnr

⁷ ตัวอย่างคำและประโยคในบทความนี้ ผู้เขียนคิดตัวอย่างขึ้นมาเอง หากตัวอย่างใดผู้เขียนนำมาจาก บทความอื่น ผู้เขียนจะอ้างอิงไว้ท้ายตัวอย่าง

4.1.3 เสียงวรรณยุกต์

หลู ฉีหฺวา (鲁启华 Lǔ Qǐhuá, 1998: 67) กล่าวถึง การกำหนดเสียงอ่านให้คำฟ้องรูปของภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน กับภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่ สรุปได้ว่าภาษาแห่งชาติมาตรฐานของ ไต้หวันกำหนดการออกเสียงวรรณยุกต์ตาม《國語審訂表》(Guóyǔ Shěn dīng biǎo) ซึ่งกำหนดขึ้นมาในปีค.ศ. 1987 ประกาศใช้ในค.ศ. 1994 ขณะที่ของแผ่นดินใหญ่ใช้มาตรฐานตาม《普通話審音表》(Pǔtōnghuà Shěn yīn Biǎo) ซึ่งเริ่มจัดทำบับร่างขึ้นมาตั้งแต่ค.ศ. 1957 ประกาศใช้ ฉบับร่างในค.ศ. 1963 และดำเนินการปรับปรุงฉบับร่างอีกครั้งในค.ศ. 1985 แล้วประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปีเดียวกัน การใช้มาตรฐานการ ออกเสียงคำศัพท์ที่แตกต่างกัน ทำให้ภาษามาตรฐานของทั้งสองพื้นที่มีคำที่ ออกเสียงต่างกัน 319 คำ ส่วนใหญ่เป็นความแตกต่างด้านการออกเสียง วรรณยุกต์ ผู้เขียนจะตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างด้านเสียง วรรณยุกต์ระหว่างภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันกับภาษาจีน มาตรฐานปักกิ่ง เช่น

คำ	ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
微博	wéibó	wēibó
星期	xīngqī	xīngqī
研究	yánjiū	yánjiū
法國	Fàguó	Fǎguó
綜合	zònghé	zōnghé
一會兒	yíhuìr	yíhuìr

นอกจากนี้ ภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่มีการกำหนด วรรณยุกต์เสียงเบาตามการใช้จริงของคนปักกิ่ง ขณะที่ภาษาแห่งชาติ มาตรฐานไต้หวันมีการกำหนดวรรณยุกต์เสียงเบาอยู่บ้าง แต่มีจำนวนน้อย

กว่าภาษาจีนกลางของแผ่นดินใหญ่ และในการใช้จริงคนไต้หวันไม่พูด
วรรณยุกต์เสียงเบา เช่น

คำ	ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
先生	xiānshēng	xiānsheng
進來	jìnlái	jìnlai
出去	chūqù	chūqu
沒關係	méiguānxī	méiguānxi

4.2 ภาษาแห่งชาติไต้หวัน

ภาษาแห่งชาติไต้หวันมีลักษณะการออกเสียงแบบคนที่พูด
สำเนียงถิ่นใต้ส่วนใหญ่ ซึ่งมีลักษณะการออกเสียงพยัญชนะ และเสียงท้าย
พยางค์ที่แตกต่างจากภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน และแตกต่างจาก
ภาษาจีนมาตรฐานปักกิ่งอย่างชัดเจน ลักษณะเด่นด้านการออกเสียง
พยัญชนะ และเสียงท้ายพยางค์ของภาษาแห่งชาติไต้หวันมีดังนี้

4.2.1 เสียงพยัญชนะ

1) การออกเสียงพยัญชนะกลุ่ม zh ch sh

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะกลุ่ม zh ch sh โดยไม่ยกลิ้น แต่จะออกเสียงเหมือนกับพยัญชนะในกลุ่ม z c s (曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 281) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
書	sū	shū
是	sì	shì
穿	cuān	chuān
中	zōng	zhōng

2) การออกเสียงพยัญชนะ r

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะ r เป็น l (曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 282) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
熱	lè	rè
肉	lòu	ròu

3) การออกเสียงพยัญชนะ n

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะ n เป็น l (曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 284) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
牛奶	liúǎi	niúǎi
那個	làgè	nàgè

4) การออกเสียงพยัญชนะ f

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะ f เป็น h (曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 283) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
飛機	huī jī	fēi jī
豆腐	dòuhù	dòufu
麻煩	máhuán	máfan

5) การออกเสียงพยัญชนะ x

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะ x เป็น s เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
謝謝	sèsè	xièxiè
類型	lèisíng	lèixíng

4.2.2 เสียงท้ายพยางค์

1) การออกเสียงสระ ü

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงสระ ü เป็นสระ i (曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 285-286) และหากต้นพยางค์ไม่มีพยัญชนะต้นจะออกเสียงคล้ายมีเสียง y [j] ผสมอยู่ด้วย เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
去	qù	qù
橘子	jǐzǐ	júzi
吃魚	cī yú[ji:2]	chī yú
下雨	xià yǔ[ji:3]	xià yǔ

2) การออกเสียงสระ -i [i]

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงสระ -i [i] เป็น u (曹

逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 285-286) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
吃飯	cūhuàn	chīfàn
孔子	Kǒngzǐ	Kǒngzǐ

3) การออกเสียงสระ ie

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงสระ ie เป็น e [ɛ] เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
一切	yí qè[tɕɛ4]	yíqiè
鞋	sé [ɕɛ2]	xié

4) การออกเสียงสระ iou

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงสระ iou เป็น iu [iu]

กล่าวคือ ในภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันและภาษาจีนกลาง แผ่นดินใหญ่ เสียงสระ iou เป็นสระประสม 3 เสียง แต่เนื่องจากภาษาถิ่น หมิ่นหนานมีเสียงสระประสม iu ซึ่งเป็นสระประสม 2 เสียง ดังนั้นภาษาแห่งชาติไต้หวันจึงออกเสียงสระ iou เป็น iu (駱嘉鵬 Luò Jiāpén g, 2005: 5-6) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
劉	liú [liu2]	liú [liou2]
有	iǔ	yǒu

5) การออกเสียงสระ uo

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงสระ uo เป็นสระ o [ɔ]

(曹逢甫 Cáo Féngfǔ, 2000: 285-286) เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
國	gó [kɔ2]	guó
不錯	búcuò [tsʰɔ4]	búcuò

6) การออกเสียงท้ายพยางค์ ei, en

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงท้ายพยางค์ ei, en เป็น ui, un เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
費	huì	fèi
本	bǔn	běn

7) การออกเสียงท้ายพยางค์ eng, ing

ภาษาแห่งชาติไต้หวันจะออกเสียงพยัญชนะท้าย ng ไม่ขึ้น จมูกอย่างในภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ แต่จะออกเสียงพยัญชนะท้าย เหมือนกับออกเสียง n ทำให้เสียงท้ายพยางค์ eng, ing ออกเสียงเป็น en, in เช่น

คำ	ภาษาแห่งชาติไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
等等	děnděn	děngdeng
當兵	dāngbīn	dāngbīng

กล่าวโดยสรุป เมื่อเปรียบเทียบการออกเสียงคำศัพท์ในภาษา แห่งชาติมาตรฐาน ภาษาแห่งชาติไต้หวันกับภาษาจีนมาตรฐาน แผ่นดินใหญ่ จะปรากฏความแตกต่าง ดังตัวอย่างด้านล่าง

คำ	ภาษาแห่งชาติ มาตรฐานไต้หวัน	ภาษาแห่งชาติ ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
國語	Guóyǔ	Góyǐ [kɔ:2 ji:3]	Guóyǔ
男生	nán shēng	lán sēn	nán shēng

朋友	péngyǒu	pén iù	péngyou
但是	dànshi	dànsù	dànshi
十分鐘	shí fēnzhōng	síhūnzōng	shí fēnzhōng

5. ลักษณะไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติ

เนื่องด้วยภาษาแห่งชาติของไต้หวันกำหนดให้ใช้ไวยากรณ์ตามภาษาพูดที่ปรากฏในงานเขียนที่คัดเลือกเป็นแบบอย่าง ซึ่งถือเป็นไวยากรณ์ของภาษาถิ่นเหนือ แต่ประชาชนบนเกาะไต้หวันหรือแม้แต่คนในรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นคนจีนที่พูดสำเนียงถิ่นใต้ ดังนั้นลักษณะไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวันจึงมีการปะปนของไวยากรณ์ภาษาถิ่นมาตลอดระยะเวลากว่า 60 ปี (楊憶慈 Yáng Yìcí, 2007: 109) ในเนื้อหาส่วนนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอลักษณะเด่นทางไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวัน ที่แตกต่างจากภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ 6 ลักษณะ ได้แก่ 1. การใช้คำ 有 ในประโยคที่แสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต 2. การใช้โครงสร้างกริยา V 看看 3. การเพิ่มคำกริยา 說 ไว้หลังคำกริยา 4. การใช้คำกริยาช่วย 會 ไว้หน้าคำคุณศัพท์ 5. การใช้คำกริยา 用 เพื่อแสดงวิธีการและ 6. การใช้คำ 不錯 วางหน้าคำกริยา

ในการนำเสนอลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวัน ผู้เขียนจะนำเสนอในภาพรวมโดยไม่แบ่งเป็นภาษาแห่งชาติมาตรฐานกับภาษาแห่งชาติไต้หวัน เนื่องจากไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติมาตรฐานที่สอนในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นวิชา “ภาษาจีน” (國文 Guówén) ที่สอนเด็กชาวไต้หวันหรือ “ภาษาจีนกลาง” (華語 Huáyǔ) ที่สอนผู้เรียนชาวต่างชาติ ล้วนเป็นกฎเกณฑ์เดียวกับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ แต่ในชีวิตประจำวันชาวไต้หวันจะใช้ภาษาแห่งชาติที่มีโครงสร้างและรูปประโยคบางอย่างที่แสดงถึงการปะปนของภาษาถิ่นหมิ่นหนาน ซึ่งลักษณะทางไวยากรณ์เหล่านี้ไม่มีสอนในโรงเรียน แต่เป็นสิ่งที่ชาวไต้หวันใช้กัน

ทั่วไป (曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 127) และเป็นลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ที่ทำให้ภาษาแห่งชาติของไต้หวันแตกต่างจากภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่

5.1 รูปโครงสร้าง 有 + กริยาวลี

ภาษาจีนปัจจุบัน คำกริยา 有 แสดงความหมาย “มี เป็นเจ้าของ หรือแสดงการมีอยู่ การปรากฏอยู่” จะตามด้วยกรรมที่เป็นคำนามเท่านั้น ไม่สามารถตามด้วยคำกริยาได้ รูปปฏิเสธของคำกริยา 有 คือ 沒有 (呂叔湘 Lǚ Shūxiāng, 1999: 630-631) เช่น

(1) 我沒有弟弟，只有一個妹妹。

Wǒ méiyǒu dìdì, zhǐ yǒu yíge mèimei.

ฉันไม่มีน้องชาย มีแค่น้องสาวเพียงคนเดียว

(2) 教室裡還有沒有人？

Jiàoshìlǐ hái yǒuméiyǒu rén?

ในห้องเรียนยังมีคนอยู่ไหม

เมื่อต้องการแสดงว่าการกระทำเสร็จสิ้นลง ภาษาจีนกลางมาตรฐานแผ่นดินใหญ่จะใช้คำปัจจัยกริยา 了 กับคำกริยา (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2559: 256) และใช้คำช่วย 過 เมื่อต้องการจะบ่งว่า เคย หรือ ไม่เคย กระทำกริยาใดกริยาหนึ่งมาก่อน โดยการใส่คำช่วย ไว้หลังคำกริยานั้นๆ (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2558: 11) รูปปฏิเสธของรูปประโยค 了 และ 過 คือ 沒有 เช่น

(3) a A: 昨天的講座，你來了沒有？

Zuótiān de jiǎngzuò, nǐ lái le méiyǒu?

งานบรรยายเมื่อวานนี้ คุณมาหรือเปล่า

B: 我來了。/ 我沒有來。

Wǒ lái le. / Wǒ méiyǒu lái.

ฉันมา/ ฉันไม่ได้มา

(4) a 我去過英國。

Wǒ qùguo Yīngguó.

ฉันเคยไปประเทศอังกฤษ

ขณะที่ภาษาแห่งชาติของไต้หวัน 有 ทำหน้าที่เป็นกริยาช่วย วางไว้หน้าคำกริยาหลัก กลายเป็นรูปประโยค 有 + กริยาลิ ใช้แสดงการเสร็จสิ้นของการกระทำ และยังสามารถแสดงการยอมรับหรือปฏิเสธการปรากฏอยู่ของสภาพได้ (Kubler, 1985 อ้างถึงใน 曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 42) เช่น

(3) b A: 昨天的講座，你**有**來嗎？

Zuótiān de jiǎngzuò, nǐ yǒu lái ma?

งานบรรยายเมื่อวานนี้ คุณได้มาหรือเปล่า

B: 我**有**來。

Wǒ yǒu lái.

ฉันได้มา

(4) b 我**有**去過英國。

Wǒ yǒu qùguo Yīngguó.

ฉันเคยไปประเทศอังกฤษ

5.2 โครงสร้างกริยา V 看看

ภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ คำกริยากรรมที่เป็นคำพยางค์เดียวบางครั้งก็พูดซ้ำเป็น 2 พยางค์ การซ้ำคำกริยาทำให้คำบอกหรือคำสั่งอ่อนลง ไม่ห้วนจนเกินไป และมีความหมายว่า “ลอง...ดู ลอง...หน่อย ...ดูหน่อย” (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2559: 104) และสามารถใช้ในการูปโครงสร้างกริยา คือ V V 看 ได้ด้วย โครงสร้างนี้สามารถใช้ได้กับคำกริยาพยางค์เดียวและสองพยางค์ หากเป็นคำกริยาที่มีกรรม จะมีโครงสร้างคือ V V O 看 ทว่าภาษาแห่งชาติของไต้หวันจะใช้โครงสร้างกริยา V 看看 เพื่อ

แสดงการลองทำ หากมีกรรมจะมีโครงสร้าง V O 看看 (曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 108-109) เช่น

ความหมาย	ไต้หวัน	แผ่นดินใหญ่
(ทด)ลองดู	試看看 shì kànkàn	試試看 shìshìkàn
ติดต่อดู	聯絡看看 liánluò kànkàn	聯絡聯絡看 liánluòliánluò kàn
ถามครูดู	問老師看看 wèn lǎoshī kànkàn	問問老師看 wènwèn lǎoshī kàn

5.3 รูปประโยค V + 說

ภาษาแห่งชาติของไต้หวัน คำ 說 ถือเป็นตัวบ่งส่วนเสริมกริยา (complementiser, complementation marker) คล้ายคำ “that” ในภาษาอังกฤษ (Teng, 2002 อ้างถึงใน 曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 60) โดยจะนำคำ 說 วางไว้หลังคำกริยาหลักของประโยค กลายเป็นรูปประโยค V + 說 แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “กริยา + ว่า” เช่น

- (5) 我發現說小林有女朋友了。
Wǒ fāxiàn shuō Xiǎo Lín yǒu nǚpéngyou le.

ฉันพบว่า เสี่ยวหลินมีแฟนแล้ว

- (6) 他擔心說到了那邊上網不方便。(曾心怡, 2003: 60)
Tā dānxīn shuō dào le nàbiān shàngwǎng bù fāngbiàn.

เขากังวลว่า เมื่อไปถึงที่โน่นแล้วจะใช้อินเทอร์เน็ตไม่

สะดวก

5.4 รูปประโยค 會/不會

ในภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ หลิว ชูเซียง (呂叔湘 Lǚ Shūxiāng, 1999: 278-279) อธิบายการใช้คำ 會 ไว้ดังนี้ 1) เป็นคำกริยา วางไว้หน้าคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เพื่อแสดงความหมาย “(ทำ) เป็น” ดังตัวอย่าง (7) และ 2) เป็นกริยาช่วย วางไว้หน้าคำกริยา ใช้

แสดงความหมาย “มีความสามารถในการทำบางอย่าง เก่งในการทำบางอย่าง มีความเป็นไปได้” ดังตัวอย่าง (8) และ (9) รูปปฏิเสธของคำ 會 คือ 不會

(7) 我會漢語。

Wǒ huì Hànyǔ.

ฉันเป็นภาษาจีน

(8) 妹妹會做泰國菜。

Mèimei huì zuò Tàiguó cài.

น้องสาวทำอาหารไทยเป็น

(9) 今天他不會來。

Jīntiān tā bùhuì lái.

วันนี้เขาคงจะไม่มา

แต่ในภาษาแห่งชาติไต้หวัน คำกริยาช่วย 會 สามารถวางไว้หน้าคำคุณศัพท์ (กริยาบอกสภาพ) ได้เพื่อแสดงการถาม ตอบรับ หรือปฏิเสธสภาพนั้นๆ (曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 117) เช่น

(10) 我穿這樣會好看嗎？

Wǒ chuān zhèyàng huì hǎokàn ma?

ฉันใส่อย่างนี้จะดูสวยหรือ

(11) 這個牛肉乾不會辣，你放心啦！（曾心怡，2003:

117)

Zhège niúròugān bùhuì là, nǐ fàngxīn la!

เนื้อแห้งอันนี้ไม่เผ็ด เธอวางใจเถอะ

5.5 รูปประโยค 用+V 的

ในภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ คำ 用 เป็นคำกริยา หมายถึง “ใช้” สามารถตามด้วยคำช่วย 了、著、過 ได้ สามารถซ้ำได้

สามารถตามด้วยกรรมที่เป็นคำนามได้ คำ 用 สามารถใช้ในส่วนหน้าของ โครงสร้างกริยาต่อเนื่อง โดย 用+N แสดงว่าเป็นเครื่องมือ วิธีการ หรือ ขั้นตอนของการกระทำที่อยู่ในส่วนหลังของโครงสร้าง (呂叔湘 Lǚ Shū xiāng, 1999: 626) ดังตัวอย่าง (12)

(12) 中國人用筷子吃飯。

Zhōngguó rén yòng kuàizi chīfàn.

คนจีนใช้ตะเกียบกินข้าว/ คนจีนกินข้าวด้วยตะเกียบ

แต่ในภาษาแห่งชาติไต้หวัน คำ 用 สามารถวางไว้หน้า คำกริยา กลายเป็นรูปประโยค 用+V 的 แสดงถึงการขยายขอบเขตการ เป็นการกรอเครื่องมือของคำ 用 (Teng, 2002 อ้างถึงใน 曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 102) เช่น

(13) 考數學不能用背的。 (曾心怡, 2003: 101)

Kǎo shùxué bùnéng yòng bèi de.

สอบเลขใช้วิธีท่องจำไม่ได้

(14) 他們什麼事都用吵架的。

Tāmen shénme shì dōu yòng chǎojià de.

พวกเขา อะไรๆ ก็ทะเลาะกัน

5.6 รูปประโยค 不錯+V

รูปประโยค 不錯+V ใช้เพื่อแสดงความหมายว่า “ทำกริยานั้นแล้วดี/ไม่เลวทีเดียว” หรือ “น่า...” (曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 105) เช่น

(15) 這部電影不錯着欸。

Zhèbù diànyǐng búcuò kàn ei.

หนังเรื่องนี้ น่าดู/สนุกดีทีเดียว

(16) 這個杏仁餅不錯吃！ (曾心怡, 2003: 105)

Zhègè xìngrénbǐng búcuò chī.

ขนมอัลมอนต์อันนี้อร่อยดี

กล่าวโดยสรุป แม้ว่าลักษณะทางไวยากรณ์ที่กล่าวมาด้านบนของภาษาแห่งชาติของไต้หวันจะไม่ถูกต้องตามไวยากรณ์มาตรฐานที่สอนในโรงเรียน หรือปรากฏในตำราเรียน แต่เป็นลักษณะที่ชาวไต้หวันทั่วไปใช้กันจริง ซินอี้ (曾心怡, 2003: 43-44) กล่าวว่า ชาวไต้หวันบางคนถึงแม้ว่าจะไม่รู้ภาษาถิ่นหมิ่นหนาน ก็ใช้รูปไวยากรณ์นี้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ หรือชาวไต้หวันบางคนไม่รู้ว่า ลักษณะทางไวยากรณ์เหล่านี้ไม่ใช่ไวยากรณ์ที่เป็นมาตรฐาน กลับคิดว่าเป็นไวยากรณ์ที่ถูกต้องแล้ว หรือชาวไต้หวันบางคนรู้ว่าลักษณะเหล่านี้ไม่ใช่ไวยากรณ์มาตรฐานแต่ยังยอมรับและใช้ต่อไป เพราะเป็นสิ่งที่คนไต้หวันทั่วไปยอมรับ ตามจริงแล้วมีลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาถิ่นหมิ่นหนานที่ปะปนอยู่ในภาษาแห่งชาติของไต้หวันมากมาย แต่มีเพียงบางลักษณะเท่านั้นที่ชาวไต้หวันยอมรับได้และใช้กันทั่วไปผสมอยู่ในภาษาแห่งชาติมาตรฐาน และยังมีอีกหลายลักษณะที่ชาวไต้หวันเองก็ไม่ยอมรับและรู้สึกว่าจะไม่ใช่ภาษามาตรฐาน แต่เป็นภาษาถิ่นหมิ่นหนานที่พูดด้วยเสียงภาษาแห่งชาติมาตรฐานนั่นเอง

6. บทสรุป

จากความเป็นมา และลักษณะเด่นทั้งด้านระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติของไต้หวันดังที่กล่าวมานั้น เราจะเห็นว่า ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน เริ่มต้นจากเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นเกณฑ์เดียวกับภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ แต่วิวัฒนาการทางภาษาของภาษาแห่งชาติไต้หวันนั้นแตกต่างจากของภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่ กล่าวคือ ภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่รักษาสำนะเสียงถิ่นเหนือเอาไว้ และ

กำหนดเกณฑ์การออกเสียงตามเสียงที่คนปักกิ่งพูดกันจริงๆ ขณะที่ภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน เป็นพัฒนาการทางภาษาที่ผสมผสานระหว่างภาษาจีนมาตรฐานแผ่นดินใหญ่กับภาษาจีนสำเนียงถิ่นใต้ ส่วนภาษาแห่งชาติไต้หวัน มีลักษณะเป็นภาษาจีนถิ่นอยู่มากกว่าภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวัน

ผู้เขียนมีความเห็นว่าในอนาคตคุณลักษณะทั้งด้านระบบเสียงและไวยากรณ์ของภาษาแห่งชาติไต้หวันจะเข้าไปปะปนในภาษาแห่งชาติมาตรฐานของไต้หวันมากขึ้น จนกลายเป็นรูปแบบที่ชาวไต้หวันทั่วไปใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาลไต้หวันส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาถิ่นมากขึ้น รายการโทรทัศน์มีช่องรายการภาษาถิ่นต่างๆ มากขึ้น อีกทั้งรูปแบบของรายการโทรทัศน์ก็หลากหลาย เมื่อชาวไต้หวันพูดภาษาถิ่นมากขึ้น อิทธิพลด้านต่างๆ ของภาษาถิ่นก็ย่อมเข้าไปปะปนในภาษามาตรฐานได้มากขึ้นด้วย ดังที่ Kubler(1985, อ้างถึงใน 曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 134) สรุปไว้ว่า “การสัมผัสของภาษามักมีการแทรกแซงจากปัจจัยด้านการเมือง ภาษาแห่งชาติไต้หวันเกิดขึ้นมาได้ก็เนื่องจากปัจจัยด้านการเมืองที่ทำให้ภาษาแห่งชาติ (ภาษาปักกิ่ง) สัมผัสกับภาษาหมิ่นหนานเป็นระยะเวลายาวนานบนเกาะไต้หวัน”

นอกจากนี้ Huang(1995, อ้างถึงใน 曾心怡 Zēng Xīnyí, 2003: 133) กล่าวไว้ว่า “ภาษาเป็นตัวแทนปรากฏการณ์ของสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนโยบายทางภาษาที่เปิดกว้างมากขึ้นเรื่อยๆ ตามสภาพสังคม รัฐบาลไม่บังคับให้สื่อต่างๆ ใช้ภาษาแห่งชาติมาตรฐานอีกต่อไป และไม่เข้มงวดด้านภาษากับเยาวชนคนรุ่นใหม่ดังเช่นแต่ก่อน” ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจว่า ภาษาแห่งชาติของไต้หวันจะวิวัฒนาการไปในรูปแบบใด

บรรณานุกรม

- เชิดชัย ผาสุพงษ์ และจิตรลัดดา สวัสดิพงษ์. (2549). ความแตกต่างของภาษาจีนในประเทศจีนและไต้หวัน. *วารสารจีนศึกษา*, 1, 13-21.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. (2558). *ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน II* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพิน มโนมัยวิบูลย์. (2559). *ภาษาจีนกลางขั้นพื้นฐาน I* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chen, Su-Chiao. (2006). Simultaneous Promotion of Indigenisation and Internationalisation: New Language-in-education Policy in Taiwan. *Language and Education*, 20,4, 322-337. doi: 10.2167/le632.0
- Huang, Xin-hui. (1995). *A Sociolinguistic Study of Some Syntactic Variations in Taiwan Mandarin*. MA. Thesis. Graduate Institute of Linguistics. National Tsing Hua University.
- Kubler, Cornelius. (1985). *The Development of Mandarin in Taiwan: A Case Study of Language Contact*. Taipei: Student Book Co.
- Teng, Shou-hsin. (2002). Defining Taiwanese Mandarin. In Danial So and Gary Jones (Eds.), *Education and Society in Plurilingual Contexts* (pp.230-240). Brussels: VUB Brussels University Press.
- Tsao, Feng-Fu. (1999). The Language Planning Situation in Taiwan. *Journal of Multilingual and Multicultural*

Development, 20, 4-5, 328-375, doi: 10.1080/

01434639908666383

Taiwan Document Project. Treaty of Shinonoseki. Retrieved

August 1, 2018, from

<https://www.taiwanbasic.com/treaties/Shimonoseki.htm>

蔡明賢. (2009). **戰後臺灣的語言政策 (1945-2008)—從國語運動到母語運動** (未出版之碩士論文). 國立中興大學, 臺北市.

蔡盛琦. (2011). 戰後初期學國語熱潮與國語讀本. **國家圖書館館刊**, 100: 2, 60-98.

曹逢甫. (2000). 臺式日語與臺灣國語——百年來在臺灣發生的兩個語言接觸實例. **漢學研究**, 18: 特刊, 273-297.

陳麗君. (2012). 台、華語語言接觸下的「有」字句. **台灣學誌**, 5, 1-26.

何萬順. (2009). 語言與族群認同：從台灣外省族群的母語與台灣華語談起. **語言暨語言學**, 2, 375-419.

洪惟仁. (1994). 台灣的語言戰爭及戰略分析，**第一屆台灣本土文化學術研討會**, 1-30.

胡維庭. (2012). **標準語音與日常語音的距離—以臺灣華語為例** (未出版之碩士論文). 國立政治大學, 臺北市.

李璫等編撰. (2012). **國語運動百年史略 (第一版)**. 台北: 國語日報.

林育辰. (2013). **臺灣推行國語運動對英語教育政策的啟示之研究** (未出版之碩士論文). 國立臺東大學, 臺東市.

劉凱軍. (2014). 光復初期台灣國語教育的師資問題. **江漢大學學報(社會科學版)**, 31, 2, 121-123.

- 魯后華. (1998). 海峽兩岸漢字多音字審音比較——兼論審音標準問題. **鐵道師院學報**, 15, 3, 67-69.
- 呂叔湘. (1999). **現代漢語八百詞 (增訂本)**. 北京: 商務印書館.
- 駱嘉鵬. (2005). 台灣閩南語受到台灣國語影響的音變趨向. **第九屆閩方言國際研討會**. 福建師範大學, 2005/10/25-27.
- 駱嘉鵬. (2006). 閩客方言影響下的台灣國語音韻特點. 第一屆馬來西亞漢語語言學國際學術會. 馬來亞大學, 2006/3/4-5.
- 王理嘉. (2003). 從官話到國語呵普通話——現代漢民族共同語的形成及其發展, 載於香港教育統籌局課程發展處中國語文教育組編, **集思廣益 (三輯) : 普通話學與教的實踐與探討** (205-213 頁). 香港.
- 許慧如. (2014). 在族群與語言接觸下形成的台灣華語——從聲學分析的結果看起. **語言暨語言學**, 15, 5, 635-662.
- 楊億慈. (2007). 臺灣國語「會」的用法. **遠東通識學報**, 1, 109-122.
- 曾心怡. (2003). **當代台灣國語的句法結構** (未出版之碩士論文). 國立台灣師範大學大學, 台北市.

The National Language in Taiwan

Sansanee Ek-atchariya

Abstract

This article aims to present the historical background, sound system and syntax of Taiwanese Mandarin, as the National language, to let readers understand Taiwanese Mandarin much better.

Keywords: *National language, Taiwan, sound system, grammar*

ข้อถกเถียงในงานวิชาการเรื่องประธานของประโยคแสดง การดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง

สุรกฤตย์ ใจบุญ¹
ธีรวัฒน์ ธีรพจน์²

บทคัดย่อ

ปัญหาหนึ่งของการศึกษาประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง คือ การหาคำตอบที่ชัดเจนไม่ได้ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่มีประธานหรือไม่ หรือลักษณะของประธานที่ปรากฏในประโยคควรเป็นอย่างไร ในปัจจุบันมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางอยู่มาก แต่ผลการศึกษาที่ได้นั้นไม่สอดคล้องกัน และมีข้อถกเถียงที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ บทความนี้จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะของประธานในประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเพื่อเสนอเป็นแนวทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนภาษาจีน

คำสำคัญ ข้อถกเถียง ประธาน ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง

¹ สุรกฤตย์ ใจบุญ. นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: jb_surakritysj@hotmail.com

² อาจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ ธีรพจน์. อาจารย์ประจำ สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. บทนำ

ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นรูปประโยคพิเศษที่มีโครงสร้างเฉพาะที่ไม่พบในภาษาไทย เป็นประโยคที่เรียงลำดับคำให้กรรมมีบทบาททางความหมายเป็นผู้กระทำหรือผู้มีสภาพ ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่พบบ่อย มีการศึกษาวิจัยรูปประโยคนี้จำนวนมาก และยังมีข้อถกเถียงอยู่ไม่น้อย อาทิ ข้อถกเถียงเกี่ยวกับประธานของประโยคที่ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคไร้ประธาน (无主句 wúzhǔjù) หรือไม่ ลักษณะประธานในประโยคเป็นอย่างไร และบุพบทวลีที่ขึ้นต้นประโยคนับเป็นประธานของประโยคหรือไม่ ประเด็นเหล่านี้มีข้อถกเถียงในงานวิชาการที่เห็นได้ชัด ผู้เขียนจึงศึกษาเหตุผลที่ข้อถกเถียงเหล่านี้นำมาใช้อ้าง และเสนอทางเลือกคำตอบที่อาจเป็นข้อยุติของข้อถกเถียงดังกล่าว และเป็นแนวทางให้ศึกษาต่อไป

2. ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคไร้ประธานหรือไม่

ข้อถกเถียงนี้ มีผู้ศึกษาเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันมากมาย และความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันนี้ยังไม่ได้ข้อสรุป

ต่ง เฉิงหู่ (董成如 Dǒng Chéng rú, 2009: 1-2) ได้รวบรวมประโยคที่สื่อความถึงการดำรงอยู่ การมีอยู่ การปรากฏขึ้น และการหายไปเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ (存现句 cúnxiànjù) ประโยคสถานทีพลิกกลับ (处所倒装句 chùsuǒ dào zhuāng jù) หรือประโยคประธานภูมิหลัง (背景主谓句 bèijǐng zhǔwèi jù) ต่ง เฉิงหู่ (2009: 4-5) จัดกลุ่มการศึกษาเกี่ยวกับประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนการสถาปนาประเทศจีนใหม่ และ

หลังการสถาปนาประเทศจีนใหม่จนถึงช่วงกลางทศวรรษที่ 1950 ซึ่งมีการถกเถียงกันถึงเรื่องประธาน ดังนี้

1) การศึกษาในช่วงก่อนการสถาปนาประเทศจีนใหม่ มักกำหนดให้ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคไร้ประธาน ได้แก่

1.1) หม่า เจี้ยนจง (马建忠 Mǎ Jiànzhōng, 1983) ได้อธิบายไว้ในตำรา “หม่าซือเหวินทง (《马氏文通》 Mǎshì Wéntōng)” ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ เช่น “今有璞玉于此。(Jīn yǒu púyù yú cǐ.)” และ “藐姑射之山，有神人居焉。(Miǎogūshèzhī shān, yǒu shénrén jū yān.)” มีคำบอกเวลา และคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่วางไว้หน้าประโยคเช่นเดียวกับประโยคทั่วไป แต่คำที่ขึ้นต้นประโยคเหล่านี้ไม่ใช่ประธานของประโยค และประโยคเหล่านี้เป็นประโยคไร้ประธาน

1.2) หลี จิ้นซี (黎锦熙 Lǐ Jīnxī, 1992) ได้วิเคราะห์คำว่าคำ “东面(dōngmiàn)” และวลี “茶棚里(chápéng lǐ)” ในประโยค “东面有道松树林子。(Dōng miàn yǒu dào sōngshù línzi.)” และ “茶棚里有许多的工人。(Chápéng lǐ yǒu xǔ duō de gōng rén.)” เป็นคำที่มีสถานะรองที่คล้ายกับคำที่มีสถานะหลัก หรือเรียกอีกอย่างว่าส่วนขยายกริยาที่เป็นคำวิเศษณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับประธาน ซึ่งการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ได้ต่อยอดการศึกษาของหม่า เจี้ยนจง ไปอีกระดับ

1.3) เกา หมิงข่าย (高名凯 Gāo Míngkǎi, 1986) เสนอว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ เช่น “客厅里来了一个生人。(Kètīng lǐ lái le yīgè shēng rén.)” และ

“队伍里去了一个同志。(Duìwǔ li qùle yīgè tóngzhì.)” เป็นประโยคสัมผัสบูรณ์ (绝对句 juéduì jù) ที่ไม่มีหรือไม่จำเป็นต้องมีประธาน คำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งหน้ากริยาเป็นส่วนเติมเต็ม

นอกจากจะมีงานที่เห็นว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคไร้ประธานแล้ว ยังมีงานที่เห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคที่มีประธาน แต่ไม่ได้อยู่ในรูปประธานปกติ เช่น

1.4) หลี่ ซูเซียง (吕叔湘 Lǚ Shūxiāng, 2002) เสนอว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่มีประธาน โดยประธานประธานของประโยคคือคำนามที่วางอยู่หลังคำกริยา ตัวอย่างเช่น ประธานของประโยค“东隔壁店里，午后走了一帮客。(Dōng gébì diàn li,wǔ hòu zǒu le yī bāng kè.)” คือ “一帮客”

1.5) หวาง ลี (王力 Wáng Lì, 1985) ก็เสนอในทางเดียวกันว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคพลิกกลับ (倒装句 dào zhuāng jù) ชนิดหนึ่ง คำนามที่อยู่หลังกริยาในประโยคจึงเป็นประธาน

2) การศึกษาในช่วงหลังการสถาปนาประเทศจีนใหม่จนถึงช่วงกลางทศวรรษที่ 1950 เป็นช่วงการศึกษาที่มีความเฉพาะมากขึ้น ประเด็นถกเถียงด้านโครงสร้างของประโยค มีความคิดเห็นที่ต่างต่างกัน 4 ประเภท (เงิน ถึงเงิน 陈庭珍 Chén Tíngzhēn, 1957 และ ฟาน ฟางเหลียน 范方莲 Fàn Fānglián, 1963) ดังนี้

2.1) ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นรูปประโยคที่มีคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งอยู่ต้นประโยค

และประธานอยู่ท้ายประโยค โครงสร้างคือ “ส่วนขยายกริยา + กริยา + ประธาน (状语 zhuàngyǔ+ 动词 dòngcí+ 主语 zhǔyǔ)”

2.2) ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคไร้ประธาน โครงสร้างคือ “ส่วนขยายกริยา + กริยา + กรรม (状语 zhuàngyǔ+ 动词 dòngcí+ 宾语 bīnyǔ)”

2.3) ประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคที่มีประธานเป็นคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง และยังมีประธานอีกในภาคแสดงส่วนหลังประโยค โครงสร้างคือ “ประธาน + กริยา + ประธาน (主语 zhǔyǔ + 动词 dòngcí+ 主语 zhǔyǔ)”

2.4) คำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งในประโยคแสดงการดำรงอยู่ คือ ส่วนที่ระบุถึงสาเหตุของการเกิดประโยคชนิดนี้ และเป็นองค์ประกอบที่อธิบายความในใจของผู้พูด ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้เป็น “ประธาน + กริยา + กรรม (主语 zhǔyǔ + 动词 dòngcí + 宾语 bīnyǔ)”

เฉิน ถึงเจิน (1957) ได้สนับสนุนความเห็นที่ 4 ในข้างต้น นอกจากนี้ เขายังให้ความเห็นอีกว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ที่มีคำบุพบทอยู่หน้าคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง เช่น “在我们后面的观礼台上，站着许多外国来宾。(Zài wǒmen hòumiànde guānlǐ tái shang, zhànzhe xǔduō wàiguó láibīn.)” เป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่อีกชนิดหนึ่ง สามารถวิเคราะห์ได้เป็น “ส่วนขยายกริยา + กริยา + กรรม” มุมมองในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้ประโยคแสดงการดำรงอยู่สูญเสียประธาน

ไป เพราะส่วนขยายกริยาไม่ทำหน้าที่ประธาน ซึ่งความคิดเห็นที่สองของเขานี้ขัดแย้งกับความคิดเห็นแรกที่ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่มีคำหรือวลีที่สื่อความถึงการดำรงอยู่ขึ้นต้นประโยค และทำหน้าที่ประธานของประโยค

นอกจากงานวิจัยของ ต่ง เฉิงหู่ (2002: 4-5) ที่ได้อ้างอิงความเห็นเกี่ยวกับประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ในข้างต้นแล้ว ยังมีตำราทางไวยากรณ์ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคมีประธาน เช่น

1) ลิง ฟู่อี้ (邢福义 Xíng Fúyì 2014: 178-179) วิเคราะห์ว่า “贵宾席上” เป็นประธานของประโยค “贵宾席上坐着几位将军。(Guìbīnxí shang zuò zhe jǐ wèi jiāngjūn.)” และ “我们村” ก็เป็นประธานของประโยค “我们村出了一件新闻。(Wǒmen cūn chū le yī jiàn xīnwén.)”

2) อุ๋ เชวย่าว (吴缺耀 Wú Quēyào 2006: 12) กล่าวว่าจุดเด่นของประโยคแสดงการดำรงอยู่ คือ ประธานของประโยคเป็นคำแสดงสถานที่ ทำให้ประโยคแสดงการดำรงอยู่มีโครงสร้างประโยคแตกต่างจากประโยคพื้นฐานทั่วไป คือ มีโครงสร้างดังนี้ “คำแสดงสถานที่/คำแสดงเวลา+ คำกริยา + คำนาม”

3) จาง ปิน (张斌 Zhāng Bīn 2010: 579) อธิบายว่าการศึกษาเกี่ยวกับประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางยังมีข้อถกเถียงว่ามีประธานหรือไม่ แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่มีประธาน วิเคราะห์โครงสร้างได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ส่วนกลาง และส่วนหลัง ส่วน

แรกคือประธาน ส่วนกลางคือกริยา และส่วนหลังคือกรรมของประโยค

ส่วนตำราที่เห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคไร้ประธาน คือ งานของหลี่ เต๋อจิน และ เฉิง หม่ยเจิน (李德津, 程美珍 Li Déjīn, Chéng Měizhēn 2008: 496) ที่ระบุว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่จัดเป็นประโยคที่ไม่มีประธาน โดยมีได้ให้เหตุผลไว้

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้น ผู้เขียนจัดกลุ่มความเห็นเกี่ยวกับประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ว่าเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ ความคิดเห็นที่ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคที่มีประธาน ตำแหน่งของประธานคือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ที่อยู่หน้ากริยา (เฉิน ถึงเจิน 1957, สิง ผู่อี้ 2014, อุ๋ เซียวว้าว 2006, และจาง ปิน 2010)

กลุ่มที่สอง คือ ผู้ที่มีความคิดเห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคมีประธาน แต่ตำแหน่งของประธานคือคำนามที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำกริยา (ลูหวี ซูเซียง 2002 และหวาง ลี 1985)

กลุ่มที่สาม คือ ผู้ที่มีความคิดเห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคไร้ประธาน (หม่า เจี้ยนจง 1983, หลี จินซี 1992, เกา หมิงข่าย 1986, หลี่ เต๋อจิน กับ เฉิง หม่ยเจิน 2008)

ในด้านลักษณะของประธานในประโยคแสดงการดำรงอยู่นั้น สิง ผู่อี้ (2014: 24-25) ได้ให้นิยามของประธานไว้ว่า ประธานคือ ส่วนที่แสดงถึง คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือเวลาที่วางอยู่หน้าภาคแสดง ส่วนภาคแสดงวางอยู่หลังประธาน แสดงการบรรยาย หรืออธิบาย ลักษณะต่าง ๆ ของประธาน โดยทั่วไปแล้วประธานจะเป็นคำนาม หรือนามวลี มักเป็นคน สัตว์ สิ่งของ บางครั้งอาจเป็นสถานที่หรือเวลา เช่น “张老师” เป็นประธานของประโยค “张老师去阅览

室。(Zhāng lǎoshī qù yuèlánshì.)” หรือ “阅览室 (yuè lánshì)” เป็นประธานของประโยค “阅览室有很多报刊。(Yuèlánshì yǒu hěnduō bàokān.)” เป็นต้น เช่นเดียวกับ หม่า เจิน (马真 Mǎ Zhēn, 1998: 46) ก็อธิบายในทางเดียวกันว่า คำนาม ที่แสดงถึงสถานที่ และเวลา สามารถทำหน้าที่ประธานของประโยคได้ เช่น “上海有个城隍庙。(Shànghǎi yǒu ge Chénghuáng miào.)” และ “明天不会下雨。(Míngtiān bú huì xià yǔ.)” จะเห็นได้ว่าประธาน คือ ส่วนที่อยู่ต้นประโยค หรือหน้าภาค แสดง ชนิดของคำที่ทำหน้าที่ประธานส่วนใหญ่คือคำนาม บางครั้ง ปรากฏในรูปวลี ซึ่งสอดคล้องกับโครงสร้างของประโยคแสดงการ ดำรงอยู่ แต่ประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่คือคำหรือวลีที่สื่อ ความถึงสถานที่หรือเวลา

ผู้เขียนจึงเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้นักภาษาศาสตร์จีนกลุ่มแรก อธิบายว่า ประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่คือคำหรือวลีที่สื่อ ความถึงสถานที่ หรือคำนามบอกเวลา เป็นเพราะว่าคำเหล่านี้เป็น คำนามที่ขึ้นต้นประโยค ถึงแม้สองสิ่งนี้มิใช่ผู้ที่สามารถกระทำกริยา (施事 shīshì) ได้ หรือเป็นสิ่งที่มีชีวิต แต่ในการเรียงลำดับคำ และ โครงสร้างประโยคนั้น คำนามที่ขึ้นประโยคก็คือประธานของประโยค ส่วนนักภาษาศาสตร์กลุ่มที่สองมองว่าประธานของประโยคคือคำนาม ในส่วนท้ายประโยค เป็นเพราะว่าคำนามนั้นเป็นผู้กระทำกริยา จึง นับว่าเป็นประธาน ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักภาษาศาสตร์กลุ่มที่สาม เห็น ว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่ไม่มี ประธาน เหมือนกับประโยคทั่วไป เพราะคำที่ขึ้นต้นประโยคเป็นคำ หรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือคำบอกเวลา ในด้านความหมายถือ

ว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิต จึงไม่สามารถกระทำกริยาได้ เพราะฉะนั้นจึงไม่นับว่าเป็นประธาน

หู ยวี่ชู่ และฟาน เสี่ยว (胡裕树, 范晓 Hú Yùshù, Fàn Xiǎo, 1993: 12) ศึกษาลักษณะทางไวยากรณ์ของภาษาจีนและอธิบายว่า ผู้ที่กระทำกริยามักจะถูกมองว่าเป็นประธานของประโยค แต่ประธานของประโยคไม่จำเป็นต้องเป็นผู้กระทำกริยาเสมอไป และผู้กระทำกริยาไม่จำเป็นต้องเป็นประธานของประโยคเช่นกัน ดังนั้นจึงไม่ควรมองว่าประธานและผู้กระทำกริยาเป็นสิ่งเดียวกัน

ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่มีประธาน ประธานของประโยคก็คือ คำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งในต้นประโยค เช่น “学校(xuéxiào)” “前面(qiánmiàn)” “桌子上(zhuōzi shang)” “屋子里(wūzi li)” เป็นต้น แม้คำเหล่านี้จะไม่ใช่ว่าผู้กระทำกริยาหรือสิ่งที่มีชีวิต แต่หากจะวิเคราะห์ว่าสิ่งใดเป็นประธานของประโยคนั้น ควรถือหลักการวิเคราะห์โครงสร้างและชนิดของคำ มิใช่ใช้หลักเกณฑ์ทางความหมายหรือบทบาทของคำ

3. คำบอกเวลาทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคแสดงการดำรงอยู่ได้หรือไม่

เมื่อสรุปได้ว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางเป็นประโยคที่มีประธาน ซึ่งก็คือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง แต่ก็มีผู้ศึกษาบางคนเห็นว่า นอกเหนือจากคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งแล้ว คำบอกเวลาก็ทำหน้าที่ประธานได้เช่นกัน

ผู้เขียนเห็นว่า ในกรณีทีส่วนแรกของประโยคแสดงการดำรงอยู่ปรากฏทั้งคำหรือวลีทีสื่อความถึงสถานที่ และค่านามบอกเวลาในประโยคเดียวกัน เช่น “昨天班上来了一个新同学。Zuótiān bān shàng lái le yī ge xīn tóngxué.” เป็นต้น ในกรณีนี้คำทั้งสองนี้ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นประธานพร้อมกันไม่ได้ เพราะเป็นค่านามคนละชนิดกัน และการสื่อความหมายก็ไม่ได้อยู่ในขอบเขตเดียวกัน ไม่สามารถวิเคราะห์เป็นกลุ่มคำทีเสมอกันได้ การทีค่านามทั้งสองคำสามารถทำหน้าที่ประธานพร้อมกันได้นั้นควรเป็นคำชนิดเดียวกัน ระดับจึงจะเท่ากัน เช่น 星期一和星期二 (xīngqīyī hé xīngqīèr) หรือ 图书馆和食堂 (túshūguǎn hé shítáng) แต่ไม่สามารถใช้ว่า “昨天和班上 (Zuótiān hé wǒmen bān)” หรือ “上午和村里 (shàngwǔ hé cūn li)” เป็นต้น ฉะนั้นประโยคทีว่า “昨天班上来了一个新同学。(Zuótiān bān shang lái le yīge xīn tóngxué.)” จึงต้องมีส่วใดส่วหนึ่งเป็นประธาน อีกคำหนึ่งควรเป็นเพียงส่วขยายกริยา (状语 zhuàngyǔ)

จากการศึกษาชนิดของคำทีสามารถทำหน้าที่ส่วขยายกริยาได้ พบว่าค่านามบอกเวลา สามารถทำหน้าที่ส่วขยายกริยาได้ (หม่า เจิน 马真 Mǎ Zhēn, 1998: 102) ส่วคำหรือวลีทีสื่อความถึงสถานที่ หากต้องการให้ทำหน้าที่เป็นส่วขยายกริยา ควรเติมคำบุพบทไว้หน้าคำหรือวลีทีสื่อความถึงสถานที่ จึงจะทำให้เป็นส่วขยายกริยาได้ (หลี่ เต๋อจิน และ เฉิง หม๋เยจิน, 2008: 264) แต่ในโครงสร้างของประโยคแสดงการดำรงอยู่จะไม่เติมคำบุพบทไว้หน้าประธานของประโยค เช่นนี้แล้วก็ไม่ควรกำหนดให้คำทั้งสองคำเป็นส่วขยายกริยาพร้อมกันด้วย เพราะจะขาดประธานในประโยคไป และจะขัดแย้งกับเหตุผลทีว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคทีมี

ประธาน ฉะนั้นจึงควรศึกษาต่อไปอีกว่าคำใดที่ควรทำหน้าที่เป็นประธาน คำใดที่ควรทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา หลิว เยว่ฮว่า พาน เหวินยฺหวี่ กู้ ฮว่า (刘月华, 潘文娱, 故桦 Liú Yuèhuá, Pān Wényú, Gù Huà, 2001: 728-729) ก็ได้วิเคราะห์ว่า คำบอกเวลาในประโยคแสดงการดำรงอยู่ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยามิใช่ประธาน เพราะประธานคือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง เนื่องจากคำบอกเวลามิใช่องค์ประกอบจำเป็นที่ต้องปรากฏในประโยคแสดงการดำรงอยู่เฉกเช่นคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง จึงไม่ทำหน้าที่ประธาน

การวิเคราะห์หน้าที่ของคำในประโยค สามารถอธิบายโครงสร้างพื้นฐานของประโยคในภาษาจีนได้ว่า “ประธาน [เวลา สถานที่ วิธีการ] กริยา (กรรม/ส่วนเสริม)” จะเห็นได้ว่าในส่วนของ “[เวลา สถานที่ วิธีการ]” มี “เวลา” อยู่ในตำแหน่งหน้าภาคแสดง จึงเป็นส่วนขยายกริยา ส่วน “สถานที่” ที่ถึงแม้อยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับ “เวลา” ก็ไม่สามารถเป็นส่วนขยายกริยาได้ เพราะตามโครงสร้างประโยคแสดงการมีอยู่นั้น “สถานที่” ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคไปแล้ว ดังนั้น ประโยคที่ว่า “昨天班上来了一个新同学。(Zuótiān bān shang lái le yī gè xīn tóngxué.)” มีคำนามบอกเวลา “昨天 (Zuótiān)” เป็นส่วนขยายกริยา และมีวลีบอกทิศทางหรือตำแหน่ง “班上 (Bān shang)” เป็นประธาน

ในบางกรณีประโยคแสดงการดำรงอยู่มีคำบอกเวลาขึ้นต้นประโยคเพียงอย่างเดียว เช่น “昨天来了一个人。(Zuótiān lái le yī ge rén.)” คำบอกเวลาถึงแม้จะเป็นคำนามที่สามารถทำหน้าที่ประธานได้ แต่ในประโยคแสดงการดำรงอยู่ คำบอกเวลาควรทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา เพราะประธานควรเป็นคำหรือวลีที่สื่อ

ความถึงสถานที่ ถึงแม้ในรูปประโยคนี้อาจปรากฏแค่คำบอกเวลา ไม่ปรากฏคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ หรือวลีบอกตำแหน่งหรือทิศทาง แต่ในด้านความหมายก็ยังสื่อความถึงสถานที่ แต่มีการละเว้นสถานที่หรือประธานไว้ เช่น “昨天(家里)来了一个人。(Zuótiān (jiāli) lái le yī ge rén.)”

ดังนั้น ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางที่ปรากฏทั้งคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ และคำนามบอกเวลาในประโยคเดียวกัน ประธานก็คือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ ส่วนคำบอกเวลาจึงเป็นส่วนขยายกริยา ถึงแม้ว่าคำบอกเวลาจะวางอยู่หน้าประธาน หรือวางอยู่หลังประธานก็ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยาเสมอ

4. ประโยคที่ละประธานและไม่มีส่วนขยายกริยาถือเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่หรือไม่

นอกจากประโยคแสดงการดำรงอยู่จะปรากฏคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่ง หรือคำบอกเวลาในส่วนต้นประโยคแล้ว ในบางกรณีสามารถปรากฏเพียงกริยาในส่วนกลางและคำนามในส่วนหลังเท่านั้นด้วย งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์บางท่าน ก็ได้กล่าวไว้ว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่สามารถที่จะไม่ปรากฏทั้งคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งและคำบอกเวลาในต้นประโยคได้ กล่าวคือ มีเพียงส่วนกลางและส่วนหลังของประโยคเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงควรพิจารณาว่ารูปประโยคดังกล่าวนี้ว่าเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ที่มีประธานหรือไม่

เฉิน เพ่ยชิว (陈佩秋 Chén Pèiqiū, 2015: 67) กล่าวว่า โจว ฟาง และหลิว ฟู่หัว (周芳, 刘富华 Zhōu Fāng, Liú Fùhuá, 2002) ได้อธิบายถึงโครงสร้างของประโยคแสดงการดำรงอยู่ ออกเป็น

4 ประเภท ในจำนวนนั้น มีอยู่หนึ่งประเภทที่โครงสร้างของประโยคมีเฉพาะกริยาและกรรมเท่านั้น ไม่ปรากฏประธาน สาเหตุดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

กรณีแรก คือ บริบท และภาษาแวดล้อมเป็นตัวกำหนดภูมิหลังของเหตุการณ์ ช่วยให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านประโยคนั้น เข้าใจสถานการณ์ว่าเกิดขึ้นที่ใดหรือเมื่อไหร่ได้ ยกตัวอย่าง เช่น “来了三个人。(Lái le sān gè rén.)” เป็นต้น

กรณีที่สอง คือ เนื้อความที่สื่อสารออกมาในประโยคเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ถ้าเป็นเหตุการณ์ทางธรรมชาติทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนรู้จักกันดีอยู่แล้ว มิได้มีสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นพิเศษ ก็ไม่จำเป็นต้องมีประธาน ยกตัวอย่าง เช่น “下雨了。(Xià yǔ le.)”

ผู้เขียนเห็นว่า ความหมายของประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางที่สื่อความออกมานั้นต้องมีประธานเสมอ ไม่สามารถขาดประธานได้ ประธานของประโยคก็คือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ เพราะความหมายของประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางนั้น เมื่อสื่อความแล้วแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นประโยคที่มีสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ สื่อความถึงบางสิ่งเกิดขึ้น ณ ที่ใด บางสิ่งอยู่ที่ใด บางสิ่งหายไปจากที่ใด สถานที่ที่เป็นจุดที่กำหนดการเกิดขึ้นมีอยู่และสูญไป แต่ประธานที่เป็นสถานที่อาจถูกละได้ และสาเหตุที่ละประธานได้ เพราะผู้พูดและผู้ฟังรู้จักกันดีอยู่แล้วว่าเหตุการณ์เกิดขึ้น ณ ที่ใด หรือมีการพูดถึงสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์อย่างชัดเจนอยู่ก่อนแล้ว จึงสามารถละเว้นไว้ในฐานที่เข้าใจได้ เช่น “(家里)来了客人。((Jiālǐ) láile kèrén.)” หรือ “昨天(家里)来了一个人。(Zuótiān (jiālǐ) láile yīgè rén.)” เป็นต้น

5. ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางสามารถใช้คำบุพบท “在 (zài)” และ “从 (cóng)” วางไว้หน้าประธานของประโยคได้หรือไม่

ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่มีการถกเถียงกันในงานวิจัยเกี่ยวกับประโยคแสดงการดำรงอยู่นั้นคือคำบุพบทในประโยค งานวิจัยของนักภาษาศาสตร์บางท่านเห็นว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่ไม่ควรมีคำบุพบทอยู่หน้าประโยค แต่บางท่านก็แย้งว่า ประโยคแสดงการดำรงอยู่สามารถปรากฏคำบุพบทหน้าประโยคได้ ซึ่งมีเหตุผลต่างกันไป ดังนี้

เฉิน เพ่ยชิว (2015: 67) ได้อธิบายว่า หน้าคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ในส่วนแรกของประโยคแสดงการดำรงอยู่สามารถเติมคำบุพบท “在” และ “从” ได้ เช่น “桌子上有一本书。(Zhuōzi shàng yǒu yī běn shū.)” สามารถใช้ได้ว่า “在桌子上有一本书。(Zài zhuōzi shàng yǒu yī běn shū.)” แต่ในภาษาจีนนั้นโดยปกติแล้วมักจะไม่ได้เติมคำบุพบทหน้าประธานของประโยค ยกเว้นในกรณีที่ใช้เพื่อเน้นย้ำว่า การเกิดขึ้น การปรากฏ หรือการหายไปของสิ่งหนึ่ง อยู่ ณ ที่สถานที่นั้น ๆ มิใช่สถานที่อื่น จึงจะสามารถเติมคำว่า “在 (zài)” ไว้หน้าประธานได้ ส่วนคำบุพบท “从 (cóng)” มีตัวอย่างประโยคที่ใช้คำว่า “从 (cóng)” มาวางหน้าประธานของประโยค เช่น “从外面来了一个人。(Cóng wàimiàn lái le yī gè rén.)” ใช้เน้นย้ำเพื่อแสดงถึง “การเคลื่อนไหวจากทิศทางหนึ่งไปยังอีกทิศทางหนึ่ง”

จาง ปิน (2010: 580) มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งว่า ประโยคที่ขึ้นต้นคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ หรือคำบอกเวลา เมื่อมีการนำคำบุพบทเติมไว้หน้าคำเหล่านี้ เมื่อดูจากโครงสร้างไม่นับว่าเป็น

ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง เช่น “从山上滚下一块大石头。(Cóng shān shang gǔn xià yī kuài dà shítou.)”และ“从胡同口突然钻出一个人。(Cóng hútong kǒu tūrán zuān chū yī gè rén.)” เขาได้อธิบายเพิ่มเติมว่า บุพบทวลีไม่สามารถทำหน้าที่ประธานของประโยคได้ สองประโยคที่ยกตัวอย่างข้างต้นคือประโยคที่ไม่มีประธาน ดังนั้นเขาจึงมองว่า ประโยคเดิมมีโครงสร้างเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ แต่เมื่อเติมคำบุพบทเข้าไปหน้าประธานแล้ว ประโยคนั้นจะไม่ใช่ประโยคแสดงการดำรงอยู่ เช่นเดียวกันกับ เฝิง เสี่ยวชวน หลี โส่วจี้ และหวาง หง (彭小川, 李守纪, 王红 Péng Xiǎochuān, Lǐ Shǒujì, Wáng Hóng 2016:309-310)ที่มีความเห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางไม่สามารถเติมคำว่า“在(zài)”และ“从(cóng)”ไว้หน้าประธานได้ เช่น “墙上挂着一幅中国地图。(Qiáng shang guà zhe yī fú zhōngguó dìtú.)”และ“对面开过来一辆汽车。(Duìmiàn kāi guò lái yī liàng qìchē.)” ไม่สามารถใช้เป็น “在墙上挂着一幅中国地图。(Zài qiáng shang guà zhe yī fú Zhōngguó dìtú.)”และ“从对面开过来一辆汽车。(Cóng duìmiàn kāi guò lái yī liàng qìchē.)” ได้

จากการวิเคราะห์ ผู้เขียนเห็นว่าประโยคแสดงการดำรงอยู่ที่เติมคำว่า “在(zài)”และ“从(cóng)”ไว้หน้าประธานของประโยคไม่นับว่าเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ เพราะโครงสร้างประโยคแสดงการดำรงอยู่นั้นควรขึ้นต้นด้วยคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือคำนามบอกเวลา หากเติม“在(zài)” และ“从(cóng)”ซึ่งเป็นคำบุพบทไว้หน้าคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่หรือตำแหน่งนั้นก็จะเป็นการเปลี่ยนคุณลักษณะของวลีเป็นบุพบทวลี และบุพบทวลีไม่สามารถทำ

หน้าที่ประธานของประโยคได้ จึงไม่เข้ากับโครงสร้างของประโยค
แสดงการดำรงอยู่ที่เป็นประโยคที่มีประธาน

นอกจากนี้ ในด้านความหมายประโยคแสดงการดำรงอยู่ก็ไม่
จำเป็นต้องมีคำบุพบทมาใช้สื่อความแสดงสถานที่หรือตำแหน่ง การ
เพิ่มคำบุพบทเป็นเพียงการเสริมความให้ละเอียดขึ้นแต่ไม่ได้กระทบ
กับความหมายพื้นฐานไปแต่อย่างใด

6. บทสรุป

งานวิจัยนี้เห็นว่า โครงสร้างของประโยคแสดงการดำรงอยู่ใน
ภาษาจีนกลาง คือ คำนาม+คำกริยา+คำนาม คำนามที่อยู่หน้ากริยา
ควรทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค คำนามที่อยู่หลังกริยาควรทำ
หน้าที่เป็นกรรม แนวคิดทางโครงสร้างนี้ไม่ควรสับสนกับผู้กระทำและผู้
ถูกระทำ ซึ่งเป็นเรื่องของบทบาททางความหมายของคำนาม ประโยค
แสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางมักจะขึ้นต้นประโยคด้วยคำหรือ
วลีที่สื่อความถึงสถานที่ หรือวลีบอกตำแหน่งและทิศทาง ซึ่งคำหรือ
วลีที่กล่าวข้างต้นนี้ถือว่าเป็นประธานของประโยคตามโครงสร้างที่ได้
กล่าวมาแล้ว ดังนั้น ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางจึง
ควรเป็นประโยคที่มีประธาน ในบางครั้งประโยคแสดงการดำรงอยู่
อาจขึ้นต้นด้วยคำนามบอกเวลา แต่คำบอกเวลาที่ปรากฏในประโยค
ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยาเท่านั้น มิใช่ประธาน เพราะประธานคือ
คำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ ตำแหน่งหรือทิศทาง

ประโยคแสดงการดำรงอยู่ที่มีรูปประโยคที่ละประธาน
หรือไม่ปรากฏประธานในประโยค เนื่องจากผู้พูดและผู้ฟังทราบกันดี
อยู่แล้วว่าเหตุการณ์เกิดขึ้น ณ สถานที่แห่งใด รูปประโยคแบบนี้ก็ยัง
นับว่าเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง เพราะ

ความหมายที่สื่อออกมาของประโยคแสดงการดำรงอยู่เป็นประโยคที่สื่อความเกี่ยวข้องถึงสถานที่อยู่แล้ว

ประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลางไม่สามารถขึ้นต้นด้วยคำบุพบทได้ เพราะบุพบทวลีไม่สามารถทำหน้าที่ประธานของประโยคได้ ถ้าประโยคใดขึ้นต้นด้วยคำบุพบท เช่น “在 (zài)” หรือ “从 (cóng)” ประโยคนั้นจะไม่ถือเป็นประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง เพราะประโยคดังกล่าวเป็นประโยคที่มีประธาน ซึ่งก็คือคำหรือวลีที่สื่อความถึงสถานที่ตำแหน่ง หากขึ้นต้นประโยคด้วยบุพบทวลี “在 (zài)、从(cóng) + คำนาม” มีความหมายคล้ายกับประโยคแสดงการดำรงอยู่ในภาษาจีนกลาง แต่ก็ไม่ถือเป็น “ประโยคแสดงการดำรงอยู่” เพราะสถานที่ที่ทำหน้าที่ประธานกลายเป็นส่วนขยายกริยาบอกสถานที่ไปแล้ว

บรรณานุกรม

- 陈佩秋. 2015. 汉语存现句的特征及教学对策, 《对外汉语教学与研究》, 1, 67.
- 董成如. 2009. 《存现句的认知研究——基于参照点的行为模式》. 苏州: 苏州大学出版社.
- 湖裕树、范晓. 1993. 试论语法研究的三个平面, 《语言教学与研究》, 2, 12.
- 李德津、程美珍. 2008. 《外国人实用汉语语法》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 刘月华、潘文娛、故桦. 2001. 《实用现代汉语语法》. 北京: 商务印书馆.
- 马真. 1998. 《简明实用汉语语法教程》. 北京: 北京大学出版社.
- 彭小川、李守纪、王红. 2016. 《对外汉语教学语法释疑 201 例》. 北京: 商务印书馆.
- 吴缺耀. 2006. 《现代汉语存现句》. 上海: 学林出版社.
- 邢福义. 2014. 《汉语语法三百问》. 北京: 商务印书馆.
- 张斌. 2010. 《现代汉语描写语法》. 北京: 商务印书馆.

The Arguments about the Subject of Mandarin Chinese Existential Sentence in Chinese Academic Works

Surakrit Jaibun

Theerawat Theerapojanee

Abstract

One of the problems in studying of Mandarin Chinese existential sentence is to find out the answers and conclusions that there is a subject in Existential sentence or not, or what kind of subject should be appeared in the sentence. Though, there are many Chinese linguists study about the subject of Mandarin Chinese existential sentence in present, however, their studies' results are different and they cannot find the definite conclusions. The purpose of this article is to study and analyse the element and characteristic of Mandarin Chinese existential sentence's subjects based on Chinese grammar so that it can provide the Chinese learners with more effective guidelines.

Keywords: *Arguments, Subject, Chinese existential sentence*

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ระหว่าง ส่วนเติมเต็มบอกผลของภาษาจีนกับรูปแบบในภาษาไทย

วันกวี สิงห์ธนะ¹

บทคัดย่อ

ส่วนเติมเต็มบอกผลเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ในภาษาจีนที่มีรูปแบบเฉพาะตัว และมีผู้วิจัยจำนวนไม่น้อยให้ความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับหน่วยทางไวยากรณ์ดังกล่าว ภาษาไทยมีรูปแบบในการเทียบเคียงส่วนเติมเต็มบอกผลของภาษาจีนและสามารถอธิบายได้ค่อนข้างตรงกับ ความหมายของภาษาจีน อย่างไรก็ตามรูปแบบทางไวยากรณ์ของไทยและจีนก็ยังคงมีความแตกต่างกันพอสมควร ดังนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาต่อผู้เรียนชาวไทยในการทำความเข้าใจรูปแบบและโครงสร้างของหน่วยทางไวยากรณ์ดังกล่าว และจากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ของส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนและรูปแบบในภาษาไทย เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างของทั้งสองภาษา เพื่อให้เป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในปัจจุบันต่อไป

คำสำคัญ ส่วนเติมเต็มบอกผล ไวยากรณ์ เปรียบเทียบ

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมจีน สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง E-mail: wankawee.sin@mfu.ac.th

1. บทนำ

ส่วนเติมเต็มบอกผลเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ในภาษาจีนที่ใช้บอกผลลัพธ์ของการกระทำ ในภาษาไทยไม่มีส่วนประกอบที่เรียกว่า ส่วนเติมเต็มบอกผล แต่มีการใช้คำ วลี หรือ รูปประโยคมาอธิบายเทียบเคียงส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีน ทว่ารูปประโยคในภาษาไทยที่ใช้อธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีน มีความแตกต่างจากรูปประโยคในภาษาจีน ส่งผลให้ผู้เรียนชาวไทยใช้รูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนผิดพลาดอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะเปรียบเทียบรูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนกับรูปประโยคที่มีความหมายเทียบเคียงกันในภาษาไทย โดยผู้วิจัยนำรูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนมาจากหนังสือ 《实用现代汉语语法》 ของ 刘月华 หนังสือ 《现代汉语》 ของ 齐沪扬 และหนังสือ 《汉语教程》 ของ 杨寄洲 จากนั้นนำประโยคเหล่านั้นมาแปลเป็นภาษาไทย และทำการเปรียบเทียบกันเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความแตกต่างระหว่างรูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนกับรูปประโยคที่มีความหมายเทียบเคียงกันในภาษาไทยให้มากขึ้น

2. รูปประโยคของส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีน

ส่วนเติมเต็มบอกผลเป็นส่วนเติมเต็มชนิดหนึ่งในภาษาจีนที่มีรูปแบบทางไวยากรณ์ที่เป็นเอกลักษณ์ 范晓主编 (2008) ได้อธิบายไว้ว่า ส่วนเติมเต็มและส่วนกริยามีความสัมพันธ์กันในลักษณะของ

ส่วนเสริมและส่วนถูกเสริม โดยในภาษาจีนคำกริยาและคำคุณศัพท์มักจะถูกนำมาใช้เป็นส่วนเติมเต็มบอกผล และจะต้องวางไว้หลังคำกริยา นอกจากนี้ 刘月华 (2001) ยังได้อธิบายไว้ว่า ส่วนกริยาและส่วนเติมเต็มบอกผลนั้นไม่สามารถแยกออกจากกันหรือแทรกด้วยส่วนประกอบอื่นได้

ผู้วิจัยสรุปรูปแบบทางไวยากรณ์และตัวอย่างของส่วนเติมเต็มบอกผลจากหนังสือ 《实用现代汉语语法》 ของ 刘月华 ได้ดังต่อไปนี้

2.1 รูปประโยคของส่วนเติมเต็มบอกผลที่ไม่มีส่วนกรรม

โครงสร้าง: ประธาน + กริยา + ส่วนเติมเต็ม

ตัวอย่าง: (1) ภาษาจีน: 我 来 晚 了。²

แปลตามตัว: ฉัน มา สาย แล้ว

ภาษาไทย: ฉันมาสาย

2.2 รูปประโยคของส่วนเติมเต็มบอกผลที่มีส่วนกรรม

โครงสร้าง: ประธาน + กริยา + ส่วนเติมเต็ม + กรรม

ตัวอย่าง: (2) ภาษาจีน: 你 看 完 这 本 杂志 了 吗? ³

แปลตามตัว: คุณ อ่าน เสร็จ นี้ เล่ม นิตยสาร แล้ว ไหม

ภาษาไทย: คุณอ่านนิตยสารเล่มนี้จบหรือยัง

² 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 538 页.

³ 同上, 第 538 页.

3. รูปประโยคในภาษาไทยที่ใช้อธิบายส่วนเติมเต็มบอกผล

ภาษาไทยไม่มีหน่วยทางไวยากรณ์ที่เรียกว่าส่วนเติมเต็มบอกผล แต่ภาษาไทยมีวิธีการเทียบเคียงหน่วยทางไวยากรณ์ดังกล่าวออกมาได้ใกล้เคียงกับรูปแบบในภาษาจีน ยกตัวอย่างเช่น “看完”⁴ วลีดังกล่าวเกิดจากโครงสร้าง กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “อ่านจบ”

อย่างไรก็ตาม รูปแบบทางไวยากรณ์ในภาษาไทยที่ใช้ในการอธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลก็ยังคงมีความแตกต่างกับภาษาจีน ผู้วิจัยจึงได้เรียบเรียงโครงสร้างและหลักการทางไวยากรณ์ของภาษาไทยที่ใช้ในการอธิบายรูปแบบของส่วนประกอบที่เรียกว่าส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนโดยการใช้โครงสร้างภาษาจีนจากตัวอย่างประโยคในหนังสือที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ภาษาจีนต่าง ๆ ได้แก่ 《实用现代汉语语法》ของ 刘月华 หนังสือ《现代汉语》ของ 齐沪扬 และหนังสือ《汉语教程》ของ 杨寄洲 จากนั้นนำมาแปลเป็นประโยคภาษาไทย แล้วจึงสรุปออกมาเป็นโครงสร้างประโยคภาษาไทย ซึ่งสามารถสรุปเป็นรูปแบบต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

3.1 การใช้บทขยายกริยาในภาษาไทย

บทขยายกริยาในภาษาไทย คือบทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกริยาให้ได้ความดียิ่งขึ้น (กำชัย ทองหล่อ, 2540: 409) บทขยายกริยาในภาษาไทยสามารถนำมาใช้เทียบเคียงความหมายของ

⁴ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 538 页.

ส่วนเติมเต็มบอกผลได้ เช่น ประโยค “走快” แปลว่า “เดินเร็ว” เรานำคำว่า “เร็ว” ในภาษาไทยมาแปลความหมายของคำว่า “快” ซึ่งในภาษาจีน “快” ถือเป็นส่วนเติมเต็มบอกผล แต่ในไวยากรณ์ภาษาไทย คำว่า “เร็ว” ถือว่าเป็นบทขยายกริยา (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2543 : 226) และถ้าหากรูปประโยคไม่มีส่วนกรรม โครงสร้างทางไวยากรณ์ของทั้งสองภาษาจะมีความคล้ายคลึงกันมาก นั่นก็คือ โครงสร้าง “ประธาน + กริยา + บทขยายกริยา” ยกตัวอย่างเช่น

- (3) ภาษาจีน: 我们 商量 好 了。⁵

แปลตามตัว: พวกเรา ปรึกษาหารือ เรียบร้อย แล้ว

ภาษาไทย: พวกเราปรึกษาหารือกันเรียบร้อยแล้ว。

- (4) ภาษาจีน: 我 来 晚 了。⁶

แปลตามตัว: ฉัน มา สาย แล้ว

ภาษาไทย: ฉันมาสาย

จากตัวอย่าง(3)และ(4) ในภาษาไทยใช้คำว่า “เรียบร้อยแล้ว” และ “สาย” ซึ่งเป็นบทขยายกริยามาอธิบายความหมายของส่วนเติมบอกผล “好” และ “晚” ในภาษาจีน

ในกรณีที่มีส่วนกรรมในประโยค รูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนจะนำส่วนเติมเต็มบอกผลวางไว้หลังคำกริยา หน้าส่วนกรรม แต่ในรูปประโยคภาษาไทย จะวางบทขยายกริยาไว้หลัง

⁵ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 537 页.

⁶ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 538 页.

กรรม ดังโครงสร้าง “ประธาน + กริยา + กรรม + บทขยายกริยา”
ยกตัวอย่างเช่น

(5) ภาษาจีน: 我 喝 完 了 那 瓶 酒。⁷

แปลตามตัว: ฉัน ดื่ม หมด แล้ว นั้น ขวด เหล้า

ภาษาไทย: ฉันดื่มเหล้าขวดนั้นหมดแล้ว

(6) ภาษาจีน: 我 吃 饱 了 饭。⁸

แปลตามตัว: ฉัน กิน อิ่ม แล้ว ข้าว

ภาษาไทย: ฉันกินข้าวอิ่มแล้ว

(7) ภาษาจีน: 我 听 懂 了 她 的 话。⁹

แปลตามตัว: ฉัน ฟัง เข้าใจ แล้ว เธอ ของ คำพูด

ภาษาไทย: ฉันฟังคำพูดของเธอเข้าใจแล้ว

จากตัวอย่าง(5),(6)และ(7)พบว่า ส่วนกรรมในภาษาไทย ซึ่ง
ได้แก่ “เหล้าขวดนั้น” “ข้าว” และ “คำพูดของเธอ” วางไว้ระหว่าง
คำกริยา “ดื่ม” “กิน” และ “ฟัง” กับบทขยายกริยา ซึ่งได้แก่ “หมด”
“อิ่ม” และ “เข้าใจ”

3.2 การใช้คำกริยาตามในภาษาไทย

คำกริยาตาม คือ คำกริยาที่ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่น
เสมอ อาจปรากฏหลังคำกริยาโดยตรงหรือปรากฏหลังหน่วยกรรม
ของกริยาก็ได้ (วิจิตร ภาณุพงศ์, 2552: 37) เมื่อนำส่วนเติมเต็มบอก

⁷ 齐沪扬, 2007, 《现代汉语》, 商务印书馆, 第 377 页.

⁸ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 538 页.

⁹ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 537 页.

ผลลัพธ์ภาษาจีนมาเปรียบเทียบกับรูปแบบในภาษาไทยแล้ว ผู้วิจัยพบว่าในภาษาไทยมีการนำเอาคำกริยาตาม เช่นคำว่า “ลง” หรือ “ไป” มาใช้ในการอธิบายความหมายของส่วนเติมเต็มบอกผลด้วย มีลักษณะโครงสร้างในภาษาไทยดังนี้ “ประธาน + กริยา + กรรม + กริยาตาม” ยกตัวอย่าง เช่น

(8) ภาษาจีน: 他 闭 上 了 眼睛。¹⁰

แปลตามตัว: เขา ปิด ลง แล้ว ตา

ภาษาไทย: เขาหลับตาลง

3.3 การใช้ “คำ” เพียงคำเดียว

ในภาษาไทยสามารถใช้คำกริยาเพียงคำเดียวมาอธิบายโครงสร้างกริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนได้ ดังโครงสร้าง “ประธาน + กริยา + กรรม”

(9) ภาษาจีน: 我 闻 到 你 做 的 菜。¹¹

แปลตามตัว: ฉัน ได้กลิ่น เธอ ทำ ที่ อาหาร

ภาษาไทย: ฉันได้กลิ่นอาหารที่เธอทำ

ภาษาไทยสามารถนำคำกริยา “ได้กลิ่น” มาใช้ในการอธิบายโครงสร้างกริยา + ส่วนเติมเต็ม ได้แก่ “闻到” ได้โดยตรง

(10) ภาษาจีน: 快 打 开 电 脑, 看 看 你 买 的 光 盘 吧。¹²

แปลตามตัว: รีบ เปิด คอมพิวเตอร์ ดู เธอ ซื้อ ที่ แผ่นซีดี กันเถอะ

¹⁰ 杨寄洲, 2001, 《汉语教程. 第二册 (上) 》, 北京语言大学出版社, 第 1 页.

¹¹ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 542 页.

¹² 杨寄洲, 2001, 《汉语教程. 第一册 (下) 》北京语言大学出版社, 第 193 页.

ภาษาไทย: รีเปิดคอมพิวเตอร์ ดูแผ่นซีดีที่เธอซื้อมาก่อนเถอะ

แม้ว่า “打开” ในภาษาจีนจะมีโครงสร้าง “กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล” แต่ในภาษาไทยใช้เพียงคำกริยา “เปิด”

(11) ภาษาจีน: 我 听见 了。¹³

แปลตามตัว: ฉัน ได้ยิน แล้ว

ภาษาไทย: ฉันได้ยินแล้ว

ภาษาไทยสามารถนำคำกริยา “ได้ยิน” มาใช้ในการอธิบายโครงสร้าง “听见” ได้โดยตรง

3.4 การใช้คำสันธาน “จน” ในภาษาไทย

การแปลโครงสร้าง “กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล” ในภาษาจีนแบบตรงโครงสร้าง อาจยังไม่สามารถอธิบายความหมายได้ทั้งหมด ดังนั้นภาษาไทยจึงมักจะนำเอาคำสันธาน “จน” มาเชื่อมระหว่างคำกริยาและคำที่ใช้อธิบายความหมายของส่วนเติมเต็ม เพื่อให้ความหมายของประโยคสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (กำชัย ทองหล่อ, 2540: 283) ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างในภาษาไทยดังต่อไปนี้

3.4.1 ประธาน + กริยา + คำสันธาน “จน” + ส่วนขยายกริยา

ตัวอย่าง:(12) ภาษาจีน: 姐姐 气 哭 了。¹⁴

แปลตามตัว: พี่สาว โกรธ ร้องไห้ แล้ว

ภาษาไทย: พี่สาวโกรธจนร้องไห้

¹³ 杨寄洲, 2001, 《汉语教程. 第一册 (下)》北京语言大学出版社, 第 201 页.

¹⁴ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 541 页.

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า ในภาษาไทยหากยึดถือโครงสร้างของภาษาจีนด้วยการพูดว่า “โกธรร้องไห้” ก็จะทำให้ความหมายที่แปลออกมาไม่ชัดเจน ดังนั้นในภาษาไทยจึงต้องมีคำว่า “จน” มาเชื่อมระหว่าง “โกธร” กับ “ร้องไห้” เพื่อบ่งบอกว่าการร้องไห้คือผลที่เกิดจากการโกธร

3.4.2 ประธาน + กริยา + กรรม + คำสันธาน “จน” + ส่วนขยายกริยา

ตัวอย่าง:(13) ภาษาจีน: 他剪短了头发。¹⁵

แปลตามตัว: เขา ตัด สั้น แล้ว ผม

ภาษาจีน: เขาตัดผมจนสั้น

จากตัวอย่างข้างต้น การใช้คำสันธาน “จน” ไม่เพียงแต่นำมาเชื่อมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของความหมายเท่านั้น ยังใช้ในการเชื่อมเพื่อหลีกเลี่ยงการกำกวมของความหมายในรูปประโยคภาษาไทยอีกด้วย ขณะที่ภาษาจีนไม่ต้องมีคำมาเชื่อมระหว่างส่วนกริยากับส่วนเติมเต็มก็สามารถเข้าใจได้และความหมายไม่กำกวมอีกด้วย

จากตัวอย่าง(13) หากในภาษาไทยไม่มีคำสันธาน “จน” มาเชื่อม จะทำให้รูปประโยคเหลือแค่เพียง “เขาตัดผมสั้นแล้ว” แม้ว่าจะไม่ผิดไวยากรณ์ภาษาไทย แต่ประโยคดังกล่าวอาจจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายไปว่า “เขา” ตัด “ผมที่สั้น” ขณะที่ความหมายที่แท้จริงคือ “เขาตัดผมจนสั้น”

¹⁵ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 538 页.

3.4.3 ประธาน + กริยา + คำสันธาน “จน” + อนุประโยค

เนื่องจากภาษาไทยมีข้อจำกัดในการอธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนอยู่มาก กล่าวคือ ในบางรูปประโยคต้องมีการอธิบายอย่างชัดเจนว่าความหมายของส่วนเติมเต็มบอกผลคือผลที่เกิดขึ้นจากสิ่งใด จึงทำให้รูปประโยคมีลักษณะของการอธิบายเหตุการณ์แบบเป็นลำดับ และมีการนำเอาคำสันธาน “จน” มาใช้ในรูปประโยคยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง:(14) ภาษาจีน: 小姑娘 哭 红 了 眼睛。¹⁶

แปลตามตัว: สาวน้อย ร้องไห้ แดง แล้ว ดวงตา

ภาษาไทย: สาวน้อยร้องไห้จนตาแดง

จากตัวอย่าง(14) มีการใช้คำสันธาน “จน” เพื่อบ่งบอกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เธอร้องไห้คือ “ตาแดง” ซึ่งในภาษาจีน คำว่า “แดง” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็มบอกผลและคำว่า “ตา” เป็นกรรมของประโยค แต่เมื่ออธิบายในรูปแบบของภาษาไทย “ตา” จะต้องทำหน้าที่เป็นประธานของอนุประโยคที่อยู่ด้านหลังของคำสันธาน “จน” เพื่ออธิบายให้ชัดเจนว่าสิ่งที่แดงคือ “ตา”

ตัวอย่าง:(15) ภาษาจีน: 他 跑 丢 了 一 只 鞋。¹⁷

แปลตามตัว: เขา วิ่ง หาย แล้ว หนึ่ง ข้าง รองเท้า

ภาษาไทย: เขาวิ่งจนรองเท้าหายไปข้างหนึ่ง

¹⁶ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 540 页.

¹⁷ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 540 页.

จากตัวอย่าง(15) มีการใช้คำสันธาน “จน” เพื่อบ่งบอกว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากที่เขาวิ่งคือ “รองเท้าหาย” ซึ่งในภาษาจีน คำว่า “หาย” จัดว่าเป็นส่วนเติมเต็มบอกผลและวลี “รองเท้าข้างหนึ่ง” เป็นกรรมของประโยค แต่เมื่ออธิบายในรูปแบบของภาษาไทย “รองเท้าข้างหนึ่ง” จะต้องทำหน้าที่เป็นประธานของอนุประโยคที่อยู่ ด้านหลังของคำสันธาน “จน” เพื่ออธิบายให้ชัดเจนว่าสิ่งที่หายไปคือ “รองเท้าข้างหนึ่ง”

3.4.4 ประธาน + กริยา + กรรม + คำสันธาน “จน” + อนุประโยค

นอกจากนี้ ประโยคที่มีส่วนเติมเต็มบอกผลในบางรูป ประโยคเมื่อนำมาอธิบายเป็นภาษาไทย นอกจากจะต้องเชื่อมด้วย คำสันธาน “จน” แล้วยังต้องนำเอากรรมในอนุประโยคแรกมาอธิบาย อีกครั้งในอนุประโยคหลัง เพื่อไม่ให้ความหมายกำกวม

ตัวอย่าง:(16) ภาษาจีน: 爸爸骂哭了孩子。¹⁸

แปลตามตัว: พ่อ ดุ ร้องไห้ แล้ว ลูก

ภาษาไทย: พ่อดุลูกจนลูกร้องไห้

จากตัวอย่าง(16) จะเห็นได้ว่า ในภาษาจีนใช้แค่เพียง โครงสร้าง “กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล + กรรม” ผู้ฟังก็สามารถ เข้าใจได้ว่าคนที่ร้องไห้คือ “ลูก” แต่ในภาษาไทยต้องมีการใช้ คำสันธาน “จน” มาเชื่อมระหว่างอนุประโยค 2 อนุประโยค และ เพิ่มเติมความสมบูรณ์ของประโยคด้วยการนำเอากรรมของอนุ

¹⁸ 刘月华, 2001, 《实用现代汉语语法》, 商务印书馆, 第 536 页.

ประโยคแรกคือ “ลูก” ไปอธิบายอีกครั้งในอนุประโยคหลังว่าคนที่ร้องไห้คือ “ลูก”

4. สรุป

จากการเปรียบเทียบรูปแบบทางไวยากรณ์ของส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนกับรูปแบบที่เทียบเคียงในภาษาไทย ผู้วิจัยสรุปได้ว่าในภาษาไทยไม่มีหน่วยทางไวยากรณ์ที่เรียกว่าส่วนเติมเต็มบอกผล แต่มีวิธีการในการเทียบเคียงส่วนเติมเต็มบอกผลได้ใกล้เคียงกับรูปแบบของภาษาจีน กล่าวคือ ในภาษาไทยมีวิธีการในการอธิบายความหมายของโครงสร้าง “กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล” ของภาษาจีนได้ค่อนข้างตรงตัว และในบางกรณีก็สามารถใช้คำกริยาหรือบทขยายกริยาในภาษาไทยมาเทียบเคียงความหมายของโครงสร้าง “กริยา + ส่วนเติมเต็มบอกผล” ของภาษาจีนได้โดยตรง

โดยทั่วไป เมื่อรูปประโยคในภาษาจีนไม่มีส่วนกรรม โครงสร้างทางไวยากรณ์ของทั้งสองภาษาจะไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ วางบทขยายกริยาไว้หลังคำกริยา ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความประมาทและไม่ระมัดระวังในการใช้ส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนได้ เนื่องจากผู้เรียนอาจเข้าใจว่ากฎเกณฑ์ในการใช้ไม่แตกต่างจากภาษาไทย แต่เมื่อพิจารณารูปประโยคในภาษาไทยที่เทียบเคียงกับรูปประโยคส่วนเติมเต็มบอกผลอย่างละเอียดแล้วจะพบว่า รูปแบบทางไวยากรณ์ในการอธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาไทยนั้นยังมีความแตกต่างจากภาษาจีนอยู่มาก เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีหน่วยทาง

ไวยากรณ์ที่เรียกว่าส่วนเติมเต็มบอกผล จึงทำให้ภาษาไทยไม่มีรูปแบบที่เป็นกฎเกณฑ์ตายตัวในการอธิบายรูปแบบทางไวยากรณ์ของส่วนประกอบดังกล่าวอย่างในภาษาจีน ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ หากรูปประโยคในภาษาไทยมีส่วนกรรม คำที่ใช้เทียบเคียงส่วนเติมเต็มบอกผลจะต้องวางไว้หลังกรรม จึงสรุปได้ว่าส่วนกริยาและคำที่ใช้อธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาไทยไม่ได้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ต้องติดกันเสมอไปเหมือนอย่างในภาษาจีน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า รูปแบบทางไวยากรณ์ในการอธิบายส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาไทยเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาจีนแล้วก็ยังมีความจำกัดยุ่ไม่น้อย กล่าวคือ ไม่สามารถนำคำ 2 คำมาวางติดกันแล้วสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนดังเช่นภาษาจีน จึงจำเป็นต้องมีการนำเอาส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น คำสันธาน มาใช้ในการเสริมความหมายหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างขึ้นใหม่ให้ความหมายของประโยคมีความชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะช่วยให้ผู้เรียนชาวไทยมีความเข้าใจและสามารถใช้ส่วนเติมเต็มบอกผลในภาษาจีนได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- 丁崇明. 2009. 《现代汉语语法教程》，北京：北京大学出版社。
- 范晓主编. 2008. 《汉语的句子类型》，山西：书海出版社。
- 黄伯荣. 廖序东. 2002. 《现代汉语》，北京：高等教育出版社。
- 孙德金. 2001. 《现代汉语语法》，北京：北京语言大学出版社。
- 刘月华. 2001. 《实用现代汉语语法》，北京：外语教学与研究出版社。
- 齐沪扬. 2007. 《现代汉语》，北京：商务印书馆。
- 杨寄洲. 2001. 《汉语教程. 第一册（下）》，北京：北京语言大学出版社。
- 杨寄洲. 2001. 《汉语教程. 第二册（上）》，北京：北京语言大学出版社。
- 张宝林. 2006. 《汉语教学参考语法》，北京：北京大学出版社。
- กำชัย ทองหล่อ. 2540. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. 2543. *หลักภาษาไทย (อักษรวีธี วจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิจิตร ภาณุพงศ์และคณะ. 2552. *อุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม3*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์องค์การการค้าของสสค.

The Comparative Studies of Resultant Complement between Chinese and Thai by Focusing Grammar

Wankawee Singthana

Abstract

Chinese resultant complement was a grammatical point which was quite complicated. Nowadays many researchers gave an importance to Chinese resultant complement topic. Nevertheless, according to Thai grammar, it did not have any components which were called “resultant complement”, but there was only a translation form of “resultant complement” in Thai. Furthermore, it could be mostly translated in direct meanings. Thai and Chinese grammar were different in many aspects; hence, it caused big problems for Thai learners. In other words, Chinese grammatical point was difficult for Thai learners. As for the problem, the writer compared translation form of resultant complement of Thai language in detail by focusing grammar as well as finding the similarities and differences of both Thai and Chinese languages, in order to be benefit for learning and teaching Chinese language in Thailand at the present time.

Keywords: *resultant compliment, grammar, compared*

汉语离合词的扩展形式及其相应的 泰语结构对比

Namonrut Yamwong¹

摘要

“离合词”是现代汉语语法中的特殊现象，其所具有的可“离”可“合”的特殊性质。离合词是对外汉语教学的一个语法难点，也是泰国学生使用时经常产生偏误的现象。本文的研究内容主要考察汉语离合词的界定与分类，分析汉语离合词的扩展形式，因为离合词的扩展形式复杂多样，难以掌握。另外，找出泰语动宾相应的扩展形式，对比分析它们的共同点与不同之处。

关键词：汉语离合词、扩展形式、泰语相应的结构

一、选题的意义与价值

“离合词”主要是“由一个单音动词和一个单音名词组成的双音动宾结构”（周上之 2006：1）。离合词是汉语特殊的一种语言现象。由于这一类语言现象既可合在一起使用，如“见面”“结婚”“帮忙”，成为一个合成词；又可以内部扩展，在中间加入别的成分，如“见过面”“结了婚”“帮个忙”，成为一个短语，因而语法学界的研究者称之为：“离合词”。

¹ Namonrut Yamwong, Ph.D., 人文与社会学院中文系，泰国清迈西北大学 (Payap University), 邮箱地址: namonrut_y@hotmail.co.th

现代汉语离合词是汉语研究的重点和难点,“是现代汉语领域中长期研究的重要问题之一。”(陆志韦 1957:3)留学生离合词运用所存在的错误已成为“外国留学生运用汉语的一大通病”,“无论来自哪个国家,无论母语为何种语言,在汉语运用中都存在这类问题”(杨庆蕙 1993: 2)。学生自己原来不理解其“离”与“合”的规则,教师也很难从理论上找最终的规律来讲清楚。因此,造成了“学生难学、教师难教”的状况(林丹丹 2009: 1)。

长期以来,离合词使用不当而造成的偏误不仅出现在学习汉语的初级阶段的留学生当中,到了高级阶段,留学生也频频出现这样的偏误。可以说,离合词教学一直是对外汉语教学的一个难点。对泰国学生来说也是很难理解的,因为泰语语法中,类似汉语离合词的特殊现象,在泰语里是没有的,所以没有专门的命名和定义。

此外,泰语大部分的动词在一般情况下只能“合”不能“离”,因此,泰国学生在使用汉语时经常把离合词作为一般动词来使用。由于汉语离合词具有可合可离的特殊性,泰国学生没有掌握哪些是离合词,哪些是一般的动词,包括在什么情况下“合”、在什么情况下“离”,泰国学生很难分辨,更不会举一反三。根据前人的研究成果,如正佩蓉(2012: 32)《泰国汉语专业学生动宾离合词学习的偏误分析及教学对策》、代璐(2012: 21)《泰国学生离合词教学研究》、林思琦(2013: 26)《泰国学生汉语离合词习得研究》等研究结果表明,泰国学生使用汉语离合词的偏误率比较高的,偏误的例句,如 “*你来跟我们

聊天一会儿吧。（偏误率是 90%）”“他住院五天了。（偏误率是 83%）”“那位女士结婚过三次了。（偏误率是 56%）”等。

关于泰国学生离合词的偏误分析，前人的研究成果比较多的，但是关于汉语离合词的界定与类型、离合词的扩展形式，及其相应的泰语结构对比，很少有人研究过，所以本文的主要内容是分析汉语离合词的界定与类型，离合词的扩展形式。另外，对比分析、总结归纳离合词各种扩展形式翻译成泰语的规律，为了更宜于泰国学生学习和理解离合词。

二、研究目的

（一）探讨汉语离合词的界定与分类。

（二）分析汉语离合词的扩展形式。

（三）将汉语离合词的扩展形式与泰语相应的扩展形式对比。

三、研究方法

（一）收集资料与相关的研究关于汉语离合词的界定与分类、扩展形式。

（二）根据前人的研究成果，分析与举例说明汉语离合词的扩展形式。

（三）找出泰语动宾相应的扩展形式，对比分析它们的共同点和不同之处。

（四）总结与讨论研究结果。

四、研究结果与分析

（一）汉语离合词的界定与分类

对于离合词的语法性质学者们仍然没有统一的定论，归纳起来主要有以下几种意见：

1. 汉语离合词的界定

1.1 离合词是词

彭楚南（1954：3）将这种动宾结构称为“可分离词”，“从语法意义上讲无论是分还是合都应该属于词”。赵金铭（1984：2）认为“按照内部结构和外部功能的定性标准，通过可逆性、提问法、合语素、带宾语和受副词修饰或带补语等方法判定离合词更接近于词。”李清华（1999：3）指出离合词应该处理为“特殊的词”、“能扩展的词”。

1.2 离合词是短语

吕叔湘（1989：1）指出一个组合的成分要是可以拆开，可以变换位置，这个组合只能是短语，可是有些组合只有单一的意义，难于把这个意义分割开来交给这个组合的成分，例如“走路、洗澡、睡觉、吵架、打仗”等等。

1.3 合为词离为短语

陆志韦（1957：1）提出“离合词”合起来是一个词；在同形式的结构里，两段分开了，就是两个词。“两段”指的是离合词的两个构成语素，两个构成语素分开指的是被扩展使用，这个时候是“两个词”，即为短语。邢福义（1996：2）把离合词的原式称为“本来形式”，并判定为词，称“洗了一个澡、散了一会儿步”是临时性扩展形式，并判定为短语。

综上所述,学界对于离合词这种特殊语法现象的性质还没有统一的定论,关于离合词也没有统一的界定标准。本文认为将扩展前的离合词如“睡觉、起床、见面”等看作词,扩展后的离合词看作短语,更有利于教学。这样简单明了、清楚易懂,有利于学生理解和掌握。

2. 汉语离合词的分类

众多学者提出了不同的分类方法,本文归纳起来主要有以下几种:

齐沪扬(2000:5)指出离合词只限于动宾式,他认为所谓的离合词,是述宾关系而非述补关系,是动词性的而非其他功能的,是双音节的而非多音节的。广义的离合词当然应该包括述补式的,但近年来的研究已逐渐将离合词限定在述宾关系上。

蔡国妹(2002:3)指出离合词有两种类型,他认为“离合词的类型主要有动宾式和动补式。”

还有一些学者把离合词分为三种类型,如段业辉(1994:3)指出离合词有三种类型:动宾式、联合式、偏正式。刘顺(1999:4)指出离合词的类型有三种:主谓式、动宾式、动补式。付士勇(2001:3)指出离合词的类型有三种:动宾式、补充式、附加式。吴道勤、李忠初(2001:4)认为离合词有三种类型:并列式、述补式、偏正式。

王素梅(1999:3)把离合词分为四种结构类型:动宾式、动补式、主谓式、联合式。

谢耀基(2001:2)指出离合词的结构类型有五种:动宾式、动补式、主谓式、联合式、偏正式。

综上所述，对于离合词的分类，学术界有不同的意见，到目前为止，还没有达成一致的看法。我们可看出大致可分为一种到五种类型，本文将汉语离合词的分类总结为下列表。

表一：离合词的类型

离合词的类型		学者的分类
一种	动宾式	齐沪扬（2000:5）
两种	动宾式、动补式	蔡国妹（2002:3）
三种	动宾式、联合式、偏正式	段业辉（1994:3）
	主谓式、动宾式、动补式	刘顺（1999:4）
	动宾式、补充式、附加式	付士勇（2001:3）
	并列式、述补式、偏正式	吴道勤、李忠初（2001:4）
四种	动宾式、动补式、主谓式、联合式	王素梅（1999:3）
五种	动宾式、动补式、主谓式、联合式、偏正式	谢耀基（2001:2）

根据表一，我们可看出离合词有动宾、动补、联合、偏正、主谓、补充、附加等类型，动宾式是离合词最主要的类型。据王素梅（1999: 5）的调查，《现代汉语词典》中有 3,228 个离合词，其中动宾式有 3,184 个，占了总数的 97%，其它类型仅占 3%。因此，本文主要研究动宾式离合词的相关情况及各种扩展方式，本文中提到的离合词专指动宾离合词。

（二）汉语离合词的扩展形式

目前对离合词扩展形式的研究比较多。本文主要考察的是动宾型离合词的扩展形式。饶勤（1997:12）对离合词的离散形式进行了归纳：V+了/过+0；V+着+0；V+不/没+V+0；V+补(单音节)+了+0；V+不/没+补(双音节)+0；V+定

+0; V+补+了+定1+定2+0; V0+SV; V0颠倒等九种格式, 文中只指出了这些格式, 但对其没有进行深入的探讨和研究。接下来还有一些学者如: 付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等也都对动宾式离合词离散时的插入成分: 如插入“动态助词了、着、过; 插入补语; 插入定语; 宾语移位”等进行了不同说明, 本文根据前人的研究成果将汉语离合词的扩展形式分析与总结。以下的例句, 本文根据北京大学现代汉语语料库(CCL语料库)检索的, 详细的内容, 如下:

1. 跟介词使用

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等指出汉语离合词可以跟介词使用, 如:

(1) 他给我帮忙。

(2) 我给你们拜年了。

根据上述的例句, 本文发现汉语离合词跟介词使用时, 构成“介词+代词/名词+离合词”的形式。

2. 插入补语

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等指出动宾式离合词可以插入补语, 如:

2.1 插入可能补语

(3) 你帮得了忙吗?

(4) 他的脚烫伤了, 她跳不了舞了。

我们可看出, 汉语离合词插入可能补语通常需要插入“得”或者“不”, 来说明动作完成的可能性。可能补语经常会与其他插入成分一起使用, 很少单独使用。本文发

现汉语离合词带可能补语的形式为：“动词+得了/不了/得上/不上+宾语”

2.2 插入结果补语

(5) 他已经选完澡了。

(6) 工作很累，我要睡好觉。

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美(2005:35)指出离合词插入结果补语说明动作完成或者结果。结果补语大多是由形容词“完”来充当的。根据上述的例句，本文发现汉语离合词插入结果补语的形式为：“动词+结果补语(完/好)+宾语”

2.3 插入数量补语：表示动作重复的次数或者持续的时间。数量补语又分为时量补语和动量补语。例如：

2.3.1 插入动量补语

(7) 我给他帮过几次忙。

(8) 我和她见过几次面。

(9) 我今天洗了两次澡。

(10) 他结过两次婚。

2.3.2 插入时量补语：

(11) 生了两天的病。

本文发现，离合词带动量补语，形式为“动词+(助词)+动量/时量短语+宾语”，

2.4 插入趋向补语

(12) 他一见到朋友，就聊起天来了。

(13) 她又伤起心来了。

我们可以看出,趋向补语一般由单纯趋向动词“起、上、下”等充当,通常还需要在动宾离合词的宾语成分后面加“来”,同前面的单纯趋向动词共同构成复合趋向动词。本文发现动词带趋向补语的形式为:“动词+趋向补语(起/上/下)+宾语+来”。

2.5 插入程度补语

(14) 她游泳游得好。

(15) 他考试考得很好。

离合词带程度补语时,程度补语不能直接用于离合词之后,应该先重叠离合词扩展形式中的动词再加“得+形容词”。本文发现汉语离合词插入程度补语形式为:“动词+宾语+动词+得+形容词”

3. 插入动态助词“了、着、过”

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)、李清华(1983:3)等指出离合词的扩展方式可以用“了、着、过”扩展。

3.1 用“了”扩展

(16) 我们明天见了面再谈。

(17) 我打算毕了业就回国。

(18) 我们洗了澡了。

(19) 他毕了业了。

(20) 他发了烧了。

(21) 我们明天见了面。

根据上述的例句，例（16）、（17）离合词之间插入“了”表示动作已经完成或实现，后面紧接着有动作发生。例（18）到（21）后面没有动作紧接着发生，但为了强调动作已经完成，也可以用“了”。本文发现汉语离合词插入“了”形式为：“动词+了+宾语”

3.2 用“着”扩展

- （22）外面正下着雨呢。
- （23）她发着烧呢。
- （24）他正睡着觉呢。
- （25）教室里正考着试呢。

根据上述的例句，离合词用“着”扩展表示动作状态正在进行、持续，或者动作完成后的一段持续状态。本文发现，离合词带“着”时，“着”不是位于整个离合词之后而是位于离合词扩展形式的动词之后，构成“动词+着+宾语”的形式。

3.3 用“过”扩展

- （26）我这个夏天没游过泳。
- （27）他向老师请过假。
- （28）他以前结过婚。

根据上述的例句，表示动作是过去的经历，可以在离合词之间插入“过”。本文发现，离合词带“过”时，“过”不是位于整个离合词之后而是位于离合词扩展形式的动词之后，构成“动词+过+宾语”的形式。

4. 插入定语。

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)指出汉语离合词可以插入定语, 又可以分为以下小类:

4.1 插入形容词: 可以是单音节的形容词, 其中“大”的插入能力最强。例如:

(29) 帮大忙。

(30) 进大话。

(31) 发高烧。

(32) 开快车。

4.2 插入数量词(词组)

(33) 结三次婚。

(34) 唱一首歌。

(35) 照一张相。

(36) 抽一根烟。

4.3 插入代词: 可以用代词(如: 什么/ 你、他、我+的)扩展。

(37) 你生什么气?

(38) 操什么心了?

(39) 请什么假?

(40) 帮什么忙?

(41) 他生我的气。

(42) 见你的面。

(43) 帮他们的忙。

4.4 插入名词

(44) 我经常帮小丽的忙。

根据上述的例句，本文发现，在离合词之间插入定语，形式为：“动词+定语（形容词/数量词/疑问代词/人称代词/名词+的）+宾语”。

5. 动宾式离合词的重叠形式

刘月华等（2004：152）主编的《实用现代汉语语法》中总结了动宾式离合词有以下几种扩展形式，动宾式离合词的重叠形式为：“VV0”、“V 了 V0”、“V 不/没 V0”、“V 一 V0”等形式，这与一般动词的重叠形式“ABAB”式有所不同。

5.1 VV0 形式：动宾式离合词的重叠可以表示时间短或者量少，带有轻松、随意或者不确定的语气，例如：

（45）我们出去散散步。

（46）我们聊聊天。

动宾式离合词重叠还可以用于委婉地表达愿望或者表示商量或者建议的语气，例如：

（47）你洗洗澡再睡吧。

（48）你就帮帮忙吧。

5.2 V—V0 形式：表达的语气更弱一些，说话者想要表达的动作的程度也要更加弱一些，例如：

（49）跳一跳舞。

（50）聊一聊天儿。

5.3 V 了 V0 形式

（51）跑了跑步。

（52）鼓了鼓掌。

（53）游了游泳。

5.4 V不/没VO形式：有些离合词的分离形式可以用来表示疑问，一般构成的是正反疑问句。例如：

(54) 帮不帮忙？

此外，在重叠时，还可以在重叠的动词语素中加入“没”等词，对动作的状态等进行说明。

(55) 睡没睡觉？

(56) 帮不帮忙？

6. 插入“V(一)个O”形式

这种形式表示数量的用法很弱，主要是表示随便、短暂、轻松的语气，例如：

(57) 报(一)个名。

(58) 做(一)个梦。

(59) 照(一)个相。

7. 倒装

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)指出汉语离合词可以构成宾语移位的形式。

7.1 如果动宾式离合词的第二个语素是自由语素，那么大多可以倒装。例如：

(60) 他为了女儿心都操碎了。

7.2 第二个语素为粘着语素时，只有一小部分可以倒过来，而且需要加修饰语。如：

(61) 他这个澡整整洗了四十分钟。

(62) 这一觉睡了一天。

8. 既可把宾语放在离合词之后，也可放在离合词中间。
例如：

(63) 劳驾您。 劳您驾。

(64) 讨好他。 过他的好。

综上所述，本文将汉语离合词的扩展形式总结为下列表

表二：离合词的扩展形式

扩展形式		例子			
		帮忙	毕业	出事	睡觉
跟介词使用		他给我帮忙	—	—	快给我睡觉去
插入补语	插入可能补语	我帮不了忙	他毕不了业	出不了事	他睡不了觉
	插入结果补语	帮完忙	等你毕完业以后， 我们一起去旅游吧	家里刚出完事	我们睡完觉再说吧
	插入数量补语	帮一次忙	—	出过一回事	他三天三夜没睡一次觉
	插入趋向补语	帮起忙来	—	出起事来可不好	他在沙发上，睡起觉来
	插入程度补语	—	—	—	他睡觉睡得不好
插入助词	插入“了”	他是否帮了忙	我毕了业就工作	外面出了事	他睡了觉才动笔
	插入“着”	帮着忙	—	—	睡着觉
	插入“过”	帮过忙	在大学毕过业	没出过事	他几乎没有睡过觉
插入“的”		你找谁帮的忙	他是前年毕的业	昨天出的事	—
插入定语	插入形容词	帮大忙	—	出大事了	他在家睡大觉呢
	插入数量词（词组）	只要你帮一个忙	—	出这一点事就生气了	我睡一个觉可以吗
	插入疑问代词	帮什么忙	他毕什么业呀？ 三门都不及格啦	出什么事啦	你睡什么觉啊
	插入人称代词	帮她的忙	—	—	他不需要我的帮助，我还是睡我的觉吧。
	插入指人名词	帮老李的忙	—	—	—
插入重叠形式	动+动宾	帮帮忙	学校希望他们毕毕业的那种	—	睡睡觉
	动+一+动宾	帮一帮忙	—	—	睡一睡觉
	动+了+动宾	帮了帮忙	—	—	—
	动+不+动宾	帮不帮忙	毕不毕业油我选择	出不出事与你何干	你睡不睡觉
	动+没+动宾	帮没帮忙	你到底毕没毕业	不管出没出事	你睡没睡觉
动宾倒置		看见人家有困难，你怎么连忙也不帮？	看来他这个业是毕不了啦！	这事出不得	觉也睡不好

根据表二，本文总结了离合词的扩展形式，除了总结、归纳前人（如兰海洋（2011:2）、林美淑（2005: 99））

所做的研究成果之外，也有本文自己的研究成果在内。值得强调的是，每个离合词所具有的扩展用法，并非本文凭空想象，都是能够在北京大学现代汉语语料库（CCL语料库）中找到例句作为佐证的。

我们可以看出离合词“帮忙”“毕业”“出事”“睡觉”的扩展形式很复杂，为了更深入地了解其他离合词的扩展形式，详细的内容可以看下表。

表三：离合词扩展形式的例子

可以扩展的形式			离合词										
可以跟介词使用			看病	理发									
可以插入补语			见面	吃亏	生气	伤心	打架	操心	跳舞	鼓掌	吵架		
			问好	念书	化妆	干杯							
			敬礼	倒霉	打针	理发	翻身	劳驾	吵嘴	洗澡	结婚		
			开口	怀孕	上学	照相	握手	请假	放假	放心	请客		
			着急	出院	起床	读书	动手	游泳	住院	跑步	散步		
			开学	担心	考试	登记	保密	办公	出门	排队			
可以插入助词	插入“了”	见面	吃惊	听话	当面	吃苦	吃亏	生气	上当	伤心			
		打架	操心	跳舞	鼓掌								
		吵架	问好	念书	化妆	干杯	敬礼	倒霉	打针	理发			
		排队	洗澡	结婚	开口								
		怀孕	吹牛	上学	离婚	照相	握手	请假	拜年	聊天			
		放心	报名	请客	退休								
		着急	放学	出院	起床	读书	让步	道歉	游泳	出差			
		住院	散步	担心	开学								
		考试	出门	放假	招手								
		插入“着”	当面	生气	伤心	打架	操心	跳舞	鼓掌	问好	念书		
	化妆		洗澡	睡觉	怀孕	上学	聊天	放心	读书	道歉			
	做客		散步	担心	排队	握手	请假						
	插入“过”	见面	吃苦	吃亏	生气	上当	伤心	打架	操心	跳舞			
		吵架	问好	念书	化妆	倒霉	打针	理发	洗澡	睡觉			
		结婚	开口	怀孕	上学	离婚	照相	握手	请假	拜年			
请客		着急	起床	读书	让步	道歉	动手	游泳	用心				
做客		住院	失业	散步	出门	招手							
可以插入“的”			吃亏	生气	打架	操心	跳舞	念书	理发	结婚	开口		
			冒险	上学	离婚	请客	退休	起床	读书	动手	请假		
			排队	放假	上台	出门							

可以扩展的形式		离合词									
可以插入定语	插入形容词	吃惊	吃苦	吃亏	生气	上当	打架	操心	鼓掌	念书	
		化妆	敬礼	倒霉	理发						
		请假	排队	拜年	聊天	拼命	读书	出差			
	插入数量词 (词组)	见面	吃苦	吃亏	生气	上当	打架	操心	跳舞	鼓掌	
可以插入重叠形式		吵架	问好	念书	敬礼	倒霉	打针	理发	洗澡	结婚	
		开口	怀孕	吹牛	上学	离婚	照相	握手	请假	排队	
		放假	拜年	聊天	放心	报名	请客	着急	放学	起床	
		读书	让步	道歉	动手	跑步	散步	出门	招手		
可以插入重疊形式	插入疑问代词	免费	害羞	消毒	入学	认错	结婚	签名	伤心	干杯	
		操心									
	插入代词、名词	见面	听话	当面	吃苦	吃亏	生气	上当	伤心	打架	
		操心	跳舞	鼓掌	吵架	问好	念书	化妆	干杯	倒霉	
可以插入重疊形式		丢人	接班	劳驾	照相	排队	随意	洗澡	结婚	吹牛	
		上学	离婚	聊天	请客	着急	放学	读书	道歉	游泳	
		出差	用心								
	动+动宾	出名	伤心	打针	洗澡	动手	出面	招手	照相	搬家	
可以插入重疊形式		握手	鼓掌								
	动+一+动宾	报名	偷懒	补课	化妆	见面					
	动+了+动宾	鼓掌	化妆	狠心	叹气	握手	跳舞				
	动+不/没+动宾	离婚	上学	出差	讲理	解渴	洗澡	着急	听话	丢脸	
可以动宾倒置		上班	吃亏	结业	跳舞	讲话	干活	做梦	结婚	听话	
		打架	生气	见面	讲课						

表三的内容是根据王海峰（2008:42-45）的研究，他以《汉语水平词汇与汉字等级大纲》（国家汉办1992）的离合词为基础进行考察，主要利用北京大学现代汉语语料库（CCL语料库）检索，得到离合词的扩展形式，本文根据王海峰（2008:42-45）的研究，将离合词分组，总结出离合词的扩展形式，为了让我们更了解哪一组离合词可以用哪一种形式来扩展。

由此可见，离合词可以插入补语、助词、定语，可以插入重叠形式，也可以动宾倒置，如：上班（你这孩子，班都

不好好上。）、吃亏（你真是一点儿亏都吃不起啊！）、结业（业都结了，你干吗还不离开学校？）、跳舞（他舞跳得很美）等。

（三）汉语离合词的扩展形式与泰语相应的扩展形式对比

1. 跟介词使用

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(65) 跟他 <u>结</u> 婚	กับเขา <u>แต่งงาน</u>	<u>แต่งงาน</u> กับเขา
(66) 给我 <u>理</u> 发	ให้ฉัน <u>ตัดผม</u>	<u>ตัดผม</u> ให้ฉัน
(67) 向他 <u>招</u> 手	ไปทางเขา <u>โบกมือ</u>	<u>โบกมือ</u> ให้เขา
(68) 对他 <u>操</u> 心	<u>ต่อ</u> เขา <u>เป็นห่วง</u>	<u>เป็นห่วง</u> เขา

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等指出汉语离合词可以跟介词使用。汉语离合词要放在介词和代词或名词之后，汉语的形式为：介词+代词/名词+离合词，但翻译成泰语时，离合词要放在介词和代词或名词之前，泰语的形式为：离合词+介词+代词/名词。

本文发现，有些汉语介词，如“对”翻译成泰语是“กับ 或 ต่อ”，在一些汉语句子里，介词“对”不用翻译，如例(68)“对他操心”，将这个句子翻译成泰语直译时，是“ต่อเขาเป็นห่วง”，但是正确的句子应该翻译成“เป็นห่วงเขา”。

另一个例句是例(67)“向他招手”，“向”翻译成泰语是“ไปยัง”，将这个句子翻译成泰语直译时，是“ไปยังเขาโบกมือ”，本文认为正确的句子应该翻译成“โบกมือให้เขา”。

另外，泰语的动词和宾语可以直接跟名词或代词使用，形式为：“动词+宾语+代词/名词”，但是汉语没有这样的用法，如果要翻译成汉语，要用这样的形式：介词+代词/名词+动词+宾语。如：

(69) เจอหน้าเขา 汉语不能说“见面他”，汉语正确的句子是“跟他见面”

(70) ถ่ายรูปเขา 汉语不能说“照相他”，汉语正确的句子是“给他照相”

(71) ขอโทษคุณ 汉语不能说“道歉你”，汉语正确的句子是“向你道歉”

2. 插入补语

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等指出汉语离合词可以插入补语，可以再分为以下几种：

2.1 插入可能补语：通常需要插入“得”或者“不”，来说明动作完成的可能性。汉语动宾离合词插入可能补语，构成“动词+得了/不了+宾语”，但泰语的这种用法有差别，就是说翻译成泰语时，构成“动词+宾语+得了/不了”的形式，如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(72) <u>上</u> 得了课	<u>เข้า</u> ได้เรียน	<u>เข้าเรียน</u> ได้
(73) <u>上</u> 不了课	<u>เข้า</u> ไม่ได้เรียน	<u>เข้าเรียน</u> ไม่ได้
(74) <u>翻</u> 得了身	<u>พลิก</u> ได้ตัว	<u>พลิกตัว</u> ได้
(75) <u>翻</u> 不了身	<u>พลิก</u> ไม่ได้ตัว	<u>พลิกตัว</u> ไม่ได้

2.2 插入结果补语：说明动作完成或者结果。汉语离合词插入结果补语，构成“动词+结果补语+宾语”，

但泰语的这种用法也有差别，就是说翻译成泰语时，构成“动词+宾语+结果补语”的形式，如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(76) 关好门	ปิดแล้วประตู	ปิดประตูแล้ว

2.3 插入趋向补语：汉语动合词插入趋向补语时，构成“动词+趋向补语（起/上/下）+宾语+来”，但翻译成泰语时，有差别的形式，泰语构成“动词+宾语+趋向补语+来”的形式，如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(77) 发起烧来	เป็นขึ้นไข้มา	เป็นไข้ขึ้นมา
(78) 唱起歌来	ร้องขึ้นเพลงมา	ร้องเพลงขึ้นมา

2.4 插入程度补语：离合词带程度补语时，程度补语不能直接用于离合词之后，应该先重叠离合词扩展形式中的动词再加“得+形容词”，构成“动词+宾语+动词+得+形容词”的形式，但是泰语动词和宾语跟程度补语使用时，要将动词和宾语放在程度补语之前，不用柴动词重叠使用，构成“动词+宾语+形容词”的形式，如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(79) 她拍照拍得很好。เขาถ่ายรูป	ถ่ายได้ดีมาก	เขาถ่ายรูปได้ดีมาก
(80) 他开车开得不好。เขาขับรถ	ขับได้ไม่ดี	เขาขับรถได้ไม่ดี

3. 动宾离合词可以插入动态助词“了、着、过”

付士勇(2001:25)、谢耀基(2001:4)、林美淑(2005:35)等指出汉语离合词插入动态助词“了、着”时,要将动词和宾语分开,插入“了、着”,构成“动词+了/着+宾语”,但是翻译成泰语时,要将动词和宾语放在前面,“了、着”放在后面,构成“动词+宾语+了/着”的形式,如:

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(81) <u>唱了</u> 歌	<u>ร้องแล้วเพลง</u>	<u>ร้องเพลงแล้ว</u>
(82) <u>唱着</u> 歌	<u>ร้องอยู่เพลง</u>	<u>ร้องเพลงอยู่</u>

汉语离合词插入动态助词“过”时,要将动词和宾语分开,插入“过”,构成“动词+过+宾语”,但是翻译成泰语时,要将动态助词“过”放在动词和宾语之前,构成“过+动词+宾语”的形式,如:

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(83) <u>见过</u> 面	<u>เจอเคยหน้า</u>	<u>เคยเจอหน้า</u>

另外,汉语离合词插入动态助词“过”还有其他形式,就是“数量词+宾语+也没+动词+过”,但是翻译成泰语时,有差别的形式,构成“动词+宾语+数量词+也没+过+动词”的形式,如:

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(84) 一次 <u>面</u> 也 <u>没</u> <u>见</u> <u>过</u>	สักครั้ง <u>หน้า</u> ก็ <u>ไม่</u> <u>เจอ</u> <u>เคย</u>	<u>เจอหน้าสักครั้งก็ไม่เคยเจอ</u>

4. 插入定语

在离合词之间插入定语,构成“动词+定语+宾语”的形式。泰语的这种用法有很大的差别,就是说泰语没有

“动词+定语+宾语”的形式，泰语的动词和宾语跟定语使用时，构成“动词+宾语+定语”的形式，如：

4.1 插入数量词(词组)

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(85) <u>唱</u> 一首歌	ร้องหนึ่งเพลงเพลง	ร้องเพลงหนึ่งเพลง
(86) <u>照</u> 三张相	ถ่ายสามใบรูป	ถ่ายรูปสามใบ
(87) <u>抽</u> 一根烟	สูบหนึ่งมวนบุหรี่	สูบบุหรี่หนึ่งมวน

根据上述的例句，本文发现汉语离合词插入数量词时，构成“动词+数量词+宾语”的形式”，如例（85）“唱一首歌”，如果翻译成泰语，要将动词和宾语放在前面，数量词放在后面，构成“动词+宾语+数量词”的形式，如“ร้องเพลงหนึ่งเพลง”

4.2 插入代词：可以用代词(如：什么、你、他、我+的)扩展。

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(88) <u>见</u> 你的面	เจอของเจอหน้า	เจอหน้าเจอ

根据上述的例句，本文发现离合词插入代词时，构成“动词+代词+的+宾语”的形式”，如例（88）“见你的面”，如果翻译成泰语，要将动词和宾语放在一起，将数量词放在后面，构成“动词+宾语+代词”的形式，如“เจอหน้าเจอ”

5. 动宾式离合词的重叠形式

汉语动宾式离合词的重叠可以表示时间短或者量少，带有轻松、随意或者不确定的语气。汉语动宾式离合词的

重叠形式是：动词+动词+宾语，这跟泰语的形式是相同的，例如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(89) 唱唱歌。	ร้องร้องเพลง	ร้องร้องเพลง
(90) 投投票。	หย่อนหย่อนบัตร	หย่อนหย่อนบัตร

汉语离合词的重叠形式跟泰语不同的是汉语离合词可以构成“动词+了+动词+宾语”的形式，但是翻译成泰语时，泰语构成“动词+宾语+了”的形式，如：

汉语句子	泰语直译	泰语翻译
(91) 唱了唱歌	ร้องแล้วร้องเพลง	ร้องเพลงแล้ว
(92) 投了投票	หย่อนแล้วหย่อนบัตร	หย่อนบัตรแล้ว

综上所述，汉语离合词的扩展形式与泰语相应的扩展形式有很大的差别，本文可以总结为下列表：

表四：汉语离合词的扩展形式与泰语相应的结构

汉语离合词的扩展形式与泰语相应的结构		汉语与泰语例句
跟介词使用		
汉语结构	介词 + 代词/名词 + 离合词	跟他结婚
泰语结构	离合词+ 介词 + 代词/名词	แต่งงานกับเขา
插入补语		
插入可能补语		
汉语结构	动词+得了/不了+宾语	上得了课
泰语结构	动词+宾语+得了/不了	เข้าเรียนได้
插入结果补语		
汉语结构	动词+结果补语+宾语	关好门
泰语结构	动词+宾语+结果补语	ปิดประตูแล้ว
插入趋向补语		
汉语结构	动词+起/上/下+宾语+来	唱起歌来
泰语结构	动词+宾语+起/上/下+来	ร้องเพลงขึ้นมา
插入程度补语		
汉语结构	动词+宾语+动词+得+形容词	她拍照拍得很好
泰语结构	动词+宾语+形容词	เขาถ่ายรูปดีมาก

汉语离合词的扩展形式与泰语相应的结构		汉语与泰语例句
插入“了”		
汉语结构	动词+了+宾语	唱了歌
泰语结构	动词+宾语+了	ร้องเพลงแล้ว
插入“着”		
汉语结构	动词+着+宾语	唱着歌
泰语结构	动词+宾语+着	ร้องเพลงอยู่
插入“过”		
汉语结构	动词+过+宾语	见过面
泰语结构	过+动词+宾语	เคยเจอหน้า
汉语结构	数量词+宾语+也没+动词+过	一次面也没见过
泰语结构	动词+宾语+数量词+也没+过+动词	เจอหน้าสักครั้งก็ไม่เคยเจอ
插入定语		
插入数量词(词组)		
汉语结构	动词+定语+宾语	照三张相
泰语结构	动词+宾语+定语	ถ่ายรูปสามใบ
插入代词		
汉语结构	动词+代词+的+宾语	见你的面
泰语结构	动词+宾语+代词	เจอหน้าเธอ
动宾式离合词的重叠形式		
汉语结构	动词+动词+宾语	唱唱歌
泰语结构	动词+动词+宾语	ร้องร้องเพลง
汉语结构	动词+了+动词+宾语	唱了唱歌
泰语结构	动词+宾语+了	ร้องเพลงแล้ว

根据表四，表明汉语离合词的扩展形式很复杂，汉语离合词可以跟介词使用，可以插入补语，插入“了”“着”“过”，插入代词，也有重叠的形式等。我们可看出，汉语离合词的扩展形式与泰语相应的结构有很大的差别，如插入程度补语时，汉语的扩展形式为“动词+宾语+动词+得+形容词（如：她拍照拍得很好。）”，但是泰语没有这种扩展的形式，泰语不用将动词重叠使用，泰语相应的结构是“动词+宾语+形容词（如：เขาถ่ายรูปดีมาก）”。泰国学生使用离合词的这种扩展形式时，经常受泰语的影响。

响, 所以发生偏误的现象, 如: “*他拍照很好”。汉语离合词插入代词跟泰语相应的结构也有差别的, 如汉语的形式为: “动词+代词+的+宾语 (如: 见你的面)”, 泰语相应的结构为: “动词+宾语+代词 (如: เจอหน้าเธอ)”。有的泰国学生误用为 “*见面你” 等。

五、结语

综上所述, 离合词是现代汉语中一种独特的语言现象, 具有可离可合的特性, 也是当前语言研究的热点之一。学界对于离合词的界定与类型还没有统一的定论, 在对外汉语方面, “离合词”合起来是一个词, 扩展后看作短语。对于离合词的分类, 学术界提出了不同的分类方法, 主要有动宾、动补、联合、偏正、主谓、补充、附加等类型。

汉语离合词的扩展形式很复杂, 如可以插入补语, 插入动态助词“了、着、过”, 插入定语, 可以跟介词使用, 也可以扩展成重叠的形式等。

另外, 本文将汉语离合词的扩展形式与泰语相应的扩展形式对比, 研究结果发现, 两者的异同点差别很大, 如汉语离合词跟介词使用时, 汉语的形式为: 介词+代词/名词+离合词 (如: 跟他结婚), 但翻译成泰语时, 泰语的形式为: 离合词+介词+代词/名词 (如: แต่งงานกับเขา)。汉语离合词插入代词时, 构成“动词+代词+的+宾语”的形式 (如: 见你的面)”, 但翻译成泰语时, 构成“动词+宾语+代词”的形式, (如: “เจอหน้าเธอ”) 等。本文希望本文的研究结果可以为对外汉语离合词教学提供有益的参考。

参考文献:

- 蔡国妹. 2002. 《离合词探源》. 喀什师范学院学报》第 1 期.
- 代璐. 2012. 《泰国学生离合词教学研究》. 西南大学硕士学位论文.
- 段业辉. 1994. 《论离合词》. 南京: 南京师范大学学报, 第 2 期.
- 付士勇. 2001. 《论离合词》. 黔东南民族师专学报, 第1期.
- 兰海洋. 2011. 《中高级阶段泰国学生学习汉语离合词偏误分析》. 四川教育学院学报, 第7期.
- 李清华. 1999. 《谈离合词的特点和用法》. 语言教学与研究, 第 1 期.
- 林丹丹. 2009. 《探讨对外汉语离合词教学之现状与对策》. 漳州师范学院学报, 第 2 期.
- 林美淑. 2005. 《对韩汉语教学离合词研究》. 山东大学博士学位论文.
- 林思琦. 2013. 《泰国学生汉语离合词习得研究》. 北京大学硕士学位论文.
- 刘顺. 1999. 《论现代汉语的“离合词”》. 齐齐哈尔大学学报, 第 5 期.
- 刘月华等. 2004. 《实用现代汉语语法》. 北京: 商务印书馆.
- 陆志韦. 1957. 《汉语的构词法》. 北京: 北京科学出版社.
- 吕叔湘. 1989. 《汉语语法分析问题》. 上海: 上海教育出版社, 第 8 期.

- 彭楚南. 1954. 《两种词儿和三个连写标准》. 中国语文, 第 4 期.
- 齐沪扬. 2000. 《现代汉语短语》. 上海: 华东师范大学出版社.
- 饶勤. 1997. 《离合词的结构特点和语用分析——兼论中高级对外汉语离合词的教学》. 汉语学习.
- 王海峰. 2008. 《现代汉语离合词离析形式功能研究》. 北京语言大学博士学位论文.
- 王素梅. 1999. 《论双音节离合词的结构、扩展及用法》. 沈阳师范学院学报, 第 4 期.
- 吴道勤、李忠初. 2001. 《“离合词”的语法性质及其界定原则》. 湘潭工学院学报, 第 3 期.
- 谢耀基. 2001. 《词和短语的离合问题》. 烟台大学学报, 第 2 期.
- 邢福义. 1996. 《汉语语法学》. 吉林: 东北师范大学出版社.
- 杨庆蕙. 1993. 《对外汉语教学中“离合词”的处理问题》. 第四届国际汉语教学讨论会论文选.
- 赵金铭. 1984. 《能扩展的“动+名”格式的探讨》. 语言教学与研究, 第 2 期.
- 正佩蓉. 2012. 《泰国汉语专业学生动宾离合词学习的偏误分析及教学对策》. 上海外国语大学硕士学位论文.
- 周上之. 2006. 《汉语离合词研究——汉语语素、词、短语的特殊性》. 上海: 上海外语教育出版社.

A Comparison of Extended Form of Chinese Separable Verbs and its Corresponding Thai Structure

Namonrut Yamwong

Abstract

Separable verbs are the special phenomenon in Modern Chinese Grammar with special characteristics which can be “separated” and “jointed”. Separable verbs are grammatically difficult in teaching Chinese as a foreign language and it is easy for Thai students to make mistakes as well. Therefore, this paper aims to study the identification and classification of the separable verbs, including an analysis of its separated forms, because the separated forms are very complicated and really hard to handle. Moreover, the paper also focuses on finding out the corresponding forms in Thai, in order to compare and analyze the similarities and differences between Chinese and Thai.

Keywords: *Chinese separable verbs, extended form, Thai corresponding structure*

การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง เรื่องคำกริยาแยกรวม (离合词) ด้วยการศึกษาค้นคว้า ข้อผิดพลาดของผู้เรียน

ภูเทพ ประภากร¹

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวม (离合词) ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อผิดพลาดของผู้เรียนในชั้นเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อผิดพลาดของตนเอง กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ใบความรู้เรื่องคำกริยาแยกรวม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อผิดพลาดของผู้เรียนผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจที่

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: prapagornputhep@hotmail.com

สูงขึ้นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยด้านการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกกรรมใน 4 ด้านได้แก่ ด้านความหมายและลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยาแยกกรรม ด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์ ด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด พบว่าเพิ่มสูงขึ้นในทุกด้าน ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกกรรมด้วยการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนในภาพรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จุดเด่นของการเรียนการสอนรูปแบบนี้คือทำให้ผู้เรียนทราบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของตนเอง เปรียบเสมือนเป็นภูมิคุ้มกันตนเองไม่ให้นำไปใช้ผิดพลาดซ้ำลดความตึงเครียดของผู้เรียนลงได้ เนื่องจากผ่านการตรวจทานจากเพื่อนที่สามารถให้คำปรึกษาได้ดี สร้างความมั่นใจในการนำความรู้เรื่องคำกริยาแยกกรรมเพิ่มขึ้นได้

คำสำคัญ การพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ คำกริยาแยกกรรม

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนหรือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม ด้านที่ 2 ความรู้ ด้านที่ 3 ทักษะทางปัญญา ด้านที่ 4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านที่ 5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศรายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีนจึงต้องจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองคุณลักษณะทั้งห้าด้านดังกล่าว ดังนั้นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.ภาษาจีน) สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีจึงมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทั้งความรู้ ทักษะการสื่อสารภาษาจีนกลางที่ถูกต้อง และเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อถิ่นและประเทศชาติในศิลปและศาสตร์ของสาขาวิชา รายวิชาที่จัดการเรียนการสอนตลอดหลักสูตรจึงมีการระบุแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ในหมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาของมคอ. 3 ประจำรายวิชานั้นๆ

รายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีนกลางมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะครบทั้ง 5 ด้านดังที่กล่าวมา โดยเฉพาะด้านที่ 2 ความรู้และด้านที่ 3 ทักษะทางปัญญา ผู้เรียนต้องเข้าใจลักษณะโครงสร้างไวยากรณ์ภาษาจีนกลางชนิดของคำ ความหมาย หน้าที่ของคำและวลีขอบเขตเนื้อหาหลักคือเรื่องชนิดของคำในภาษาจีนกลาง ด้วยเหตุนี้เมื่อผู้เรียนศึกษารายวิชานี้แล้ว จะต้องเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการสื่อสาร รวมทั้งต่อยอดความรู้ในวิชาอื่นต่อไปได้

คำกริยาในภาษาจีนกลางเป็นเนื้อหาสำคัญที่ผู้เรียนต้องศึกษา ซึ่งคำกริยาในภาษาจีนกลางมีองค์ประกอบของเนื้อหาค่อนข้างมาก ซับซ้อน และเป็นอุปสรรค ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เรียนมักผิดพลาดบ่อยครั้ง คำกริยาในภาษาจีนกลางสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท

คำกริยาประเภทหนึ่งที่ผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนชาวไทยไม่คุ้นเคย ใช้ผิดบ่อยครั้ง แต่กลับพบเจอคำกริยากลุ่มนี้ตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาจีนในระดับพื้นฐานคือ “**คำกริยาแยกรวม**” ซึ่งเรียกตามการแปลความหมายในภาษาจีนกลางที่เรียกว่า “**离合词**” (Separable verbs) ซึ่งในบทความนี้จะใช้คำเรียกคำกริยาประเภทนี้ว่า “คำกริยาแยกรวม” ตลอดทั้งบทความในชุดแบบเรียนภาษาจีน 汉语教程 (第一册、上) HANYU JIAOCHENG ชุดที่ 1 เล่มแรกซึ่งเป็น

แบบเรียนที่ผู้เรียนชาวไทยนิยมใช้ในการเรียนภาษาจีนขั้นพื้นฐานมากที่สุด บทเรียนบทที่ 6 พบคำกริยาแยกรวม คำว่า “发音(fāyīnออกเสียง การออกเสียง)” เป็นครั้งแรกและพบคำว่า “下课(xiàkèเลิกเรียน)” ในบทที่ 14 รวมถึงในแบบเรียนชุด 发展汉语、初级综合 (1) DEVELOPING CHINESE (ELEMENTARY COMPREHENSIVE COURSE) พบคำกริยาแยกรวมคำว่า “见面(jiànmiàn พบหน้า)” ในบทที่ 9 และพบคำกริยาแยกรวมอีกในบทต่อไป อีกทั้งคำกริยาประเภทนี้นิยมใช้ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน จากการรวบรวมของ 赵金铭 ในพจนานุกรม 《现代汉语词典 (第 5 版)》 ระบุว่า มีคำกริยาแยกรวมมากกว่า 2,500 คำ ในจำนวนนี้มีบรรจุไว้ในคลังคำศัพท์สำหรับการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนนานาชาติ (HSK) ซึ่งเป็นการสอบวัดความรู้ภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติทั่วโลก มีคำกริยาแยกรวมอยู่มากถึง 248 คำจากทั้งหมด 5,000 คำ² เมื่อนำคำกริยาแยกรวมไปใช้สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ จะมีรูปแบบและกฎเกณฑ์การใช้ที่หลากหลาย อีกทั้งจำนวนคำกริยาแยกรวมที่ผู้เรียนชาวไทยต้องศึกษามีจำนวนมาก และข้อผิดพลาดจากการใช้คำกริยาประเภทนี้ของผู้เรียนชาวไทยก็สูงมากเช่นกันดังนั้นการศึกษาคำกริยาประเภทนี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ปัญหาที่ผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาภาษาจีน รวมถึงนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยนี้ในการนำคำกริยาแยกรวมไปใช้ในการแต่งประโยค หรือเขียนเป็นบทความขนาดยาวนั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน อาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของปัญหาที่มีรูปแบบตายตัว

² 温志婚. (2010). 离合词的扩展形式及规律研究. 天津大学文法学院.

คือจะพบปัญหาในการนำคำกริยาแยกรวมในภาษาจีนกลางไปใช้มีอยู่ 5 ลักษณะ ดังนี้

ปัญหาที่ 1 การเติมกรรมต่อท้ายคำกริยาแยกรวม

หลักไวยากรณ์ภาษาจีนกลางพื้นฐานและสำคัญที่สุดเกี่ยวกับคือโครงสร้างของคำกริยาประเภนี้คือ “คำกริยา + กรรม” เช่น

见面 (พบเห็น): 见什么呢? —— 见面 (“见” 与 “面” 有动宾关系)

帮忙 (ช่วยเหลือ): 帮什么呢? —— 帮忙 (“帮” 与 “忙” 有动宾关系)

ดังนั้น หลังคำกริยาแยกรวมทุกคำจึงไม่สามารถมีกรรมที่เป็นคน สิ่งของ หรือเรื่องราวมาต่อท้ายได้ หากผู้เรียนไม่เข้าใจกฎเกณฑ์นี้ ประกอบกับอิทธิพลของภาษาแม่ที่คำกลุ่มนี้ในภาษาไทยสามารถมีกรรมมาต่อท้ายได้ เราจึงมักพบเห็นข้อผิดพลาดอันเกิดจากปัญหานี้บ่อยที่สุด เช่น

ภาษา	ตัวอย่างข้อผิดพลาด		
ภาษาไทย	พบเห็นเธอ	ช่วยเหลือเขา	โกรธใคร
	*见面你 ³	*帮忙他	*生气谁
ภาษาจีน	*我毕业天素谛皇家大学。 (我毕业于天素谛皇家大学。)		

ปัญหาที่ 2 การเติมคำเสริม “了、着、过” ผิดตำแหน่ง

เนื่องจากคำเสริม “了、着、过” ต้องวางไว้หลังคำกริยาเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อผู้เรียนศึกษาเรื่องคำกริยาแยกรวมไม่เข้าใจโครงสร้างพื้นฐานดีพอ จะเข้าใจผิดว่าคำกริยาแยกรวมทั้งคำเป็น

³ คำ หรือประโยคที่มีเครื่องหมาย * วางไว้ด้านหน้า คือคำหรือประโยคที่ผิด

คำกริยาทั้งหมด ทั้งที่จริงแล้ว โครงสร้างคำกริยาประเภทนี้คือ
“คำกริยา + กรรม” ดังนั้นคำเสริมจึงต้องวางไว้หลังคำกริยา
(คำกริยา+ “了、着、过” + กรรม) ตัวอย่างข้อผิดพลาด ได้แก่

*我下课了就去看电影。

*她离婚了以后，就一个人在家。

ปัญหาที่ 3 การเติมส่วนเสริมผิดตำแหน่ง

หากคำกริยาแยกกรรมมีส่วนเสริมอื่นๆ เช่น ส่วนเสริมบอก
จำนวน ปริมาณ บอกระยะเวลา (数量补语) หรือบอกส่วนเสริมที่
เป็นผลลัพธ์ (结果补语) ส่วนเสริมเหล่านี้ต้องวางไว้ระหว่าง
คำกริยากับกรรม

动 + 数量补语/结果补语 + 宾 (名)

ตัวอย่างข้อผิดพลาด ได้แก่

*我理发完就去找你。

*他们聊天了一会。

ปัญหาที่ 4 การใช้คำบุพบทกับคำกริยาแยกกรรมไม่ สอดคล้องกัน

เนื่องจากโครงสร้างของคำกริยาแยกกรรมเป็น คำกริยา +
กรรม ดังนั้นเมื่อกรรมเป็นคน จึงไม่สามารถนำไปวางไว้หลังคำกริยา
ประเภทนี้ได้โดยตรง จำเป็นต้องใช้คำบุพบทที่เหมาะสมกับ
ความหมายที่ต้องการจะสื่อสาร หากผู้เรียนไม่เข้าใจความหมายของ
คำบุพบทและคำกริยาแยกกรรม เมื่อนำไปใช้จึงมักใช้ผิด เช่น

*他对朋友说话。

คำบุพบทในประโยคนี้คำว่า 对(ต่อ แก่)เมื่อนำมาใช้ใน
ประโยคนี้ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมกับกรรม 朋友(เพื่อน)และคำกริยา
แยกกรรม 说话(พูดคุย) ในที่นี้ควรใช้คำว่า 跟(กับ) แทนจึงจะ
เหมาะสม และถูกต้อง

ปัญหาที่ 5 ประโยคขาดส่วนประกอบหรือส่วนเสริมที่แสดงถึงผลลัพธ์หรือการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ ทำให้ความหมายของประโยคไม่สมบูรณ์ ชัดเจนเช่น

*今天开完会。(วันนี้ประชุมเสร็จ)

*下起雨来。(ฝนเริ่มตก)

สองประโยคข้างต้น ประโยคยังขาดส่วนประกอบที่แสดงถึงผลลัพธ์ หรือการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป ทำให้ใจความของประโยคไม่สมบูรณ์ ประโยคแรก “วันนี้ประชุมเสร็จ” แล้วเกิดอะไรต่อจากเหตุการณ์นี้ ประโยคที่สมบูรณ์อาจเขียนเป็น 今天开完会我和经理要去饭店吃晚饭。(วันนี้ประชุมเสร็จ ฉันและผู้จัดการจะไปรับประทานอาหารค่ำที่ร้านอาหาร) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่อไป ส่วนประโยคที่สอง “ฝนเริ่มตก” แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดเหตุการณ์อะไรต่อจากนั้น ประโยคที่สมบูรณ์อาจเขียนเป็น 外面突然下起雨来了。(ข้างนอกฝนเริ่มตกลงมาแล้ว) เพื่อบ่งบอกผลลัพธ์ของเหตุการณ์ที่ชัดเจนขึ้น

ปัญหาสำคัญที่กล่าวมา ยังคงเป็นปัญหาที่ผู้เรียนชาวไทยเกิดข้อผิดพลาดอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านอื่นอีกมาก ดังนั้นการแสวงหากระบวนการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการแก้ปัญหาที่สามารถลดหรือขจัดปัญหาเหล่านี้ไปได้ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีนกลางย่อมต้องประสบกับการแก้ไขข้อผิดพลาดเหล่านี้เสมอ การทดลองให้ผู้เรียนเปลี่ยนบทบาทเป็นทั้งผู้ใช้คำกริยาแยกรวม และผู้ตรวจวินิจฉัยข้อผิดพลาดของตน และเพื่อนคนอื่น จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้เรียน และสามารถช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการแยกแยะคำกริยาแยกรวมได้ถูกต้องชัดเจน

มากขึ้น การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อผิดพลาด เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และแก้ไขไปพร้อมกัน ซึ่งนำมาสู่งานวิจัยเรื่องผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกกรรม 离合词 (Separable verbs) ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ และด้านการพัฒนาการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาจีนกลางสำหรับผู้เรียนชาวไทย รวมถึงครู อาจารย์ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน และนักวิชาการ ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ หากงานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยน้อมรับคำแนะนำ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกกรรมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเอง

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกกรรมของนักศึกษาด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนสูงขึ้น
2. ความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกกรรมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองอยู่ในระดับมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการเรียนรู้ และนำความรู้เรื่องคำกริยาแยกรวมในภาษาจีนกลางที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องประเมินผลได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.คำกริยาแยกรวม หมายถึงคำกริยารูปแบบหนึ่งในภาษาจีนกลางที่มีลักษณะโครงสร้างเป็น “คำกริยา + กรรม” คำกริยาประเภทนี้เป็นกรรมกริยา(ไม่สามารถมีกรรมมาต่อท้ายได้)เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานของตัวคำนี้เองมีกรรมอยู่แล้ว ดังนั้นวิธีการใช้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ในภาษาจีนกลางจึงแตกต่างจากคำกริยาอื่นทั่วไป หากจำเป็นต้องมีกรรมที่เป็นคน สิ่งของ หรือส่วนขยายต้องแทรกไว้ตรงกลางระหว่างคำกริยานั้น หรืออาศัยคำบุพบทนำกรรมเข้ามา เช่น 生气 (shēngqì โกรธ) ไม่สามารถพูดได้ว่า *生气你 (โกรธคุณ) แต่สามารถพูดได้ว่า 生你的气 หรือคำว่า 见面 (jiànmiàn เจอหน้า) ไม่สามารถพูดได้ว่า*见面你(เจอหน้าคุณ)แต่สามารถใช้คำบุพบทคำว่า 跟 (gēn กับ)เข้ามาช่วยจะพูดได้ว่า 跟你见面

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

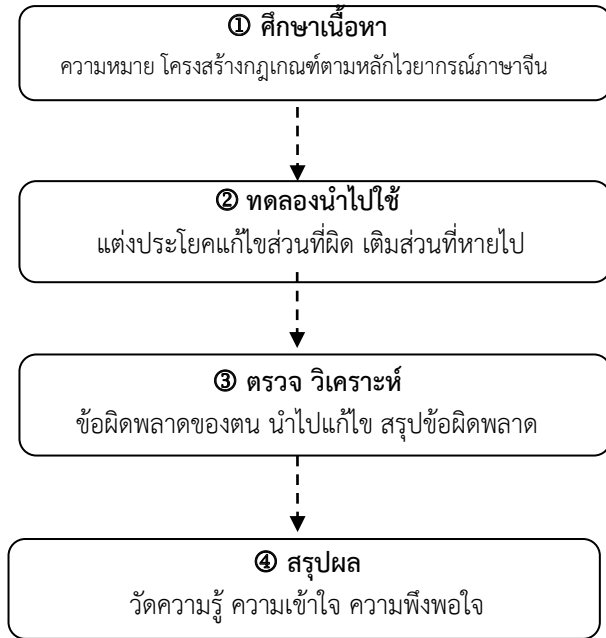
ทฤษฎีอันตรภาษา (Interlanguage) หมายถึง การสื่อสารภาษาใดภาษาหนึ่งของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษานั้นเป็นภาษาแม่หรือเจ้าของภาษา แล้วใช้ภาษานั้นเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา หรือผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาอีกฝ่ายหนึ่ง ลักษณะสำคัญคือ เป็นภาษาที่ไม่สมบูรณ์แบบ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับภาษาที่ผู้เป็นเจ้าของภาษา

ใช้โดยทั่วไป เจ้าของทฤษฎีนี้คือ Selinker คิดทฤษฎีนี้ขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 สาเหตุที่ต้องเกิดทฤษฎีนี้เพื่อชี้ให้เห็นว่าการศึกษารากภาษาแม่กับการศึกษาภาษาที่สองมีความแตกต่างกันมาก ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาและท่องจำหลักไวยากรณ์ของภาษานั้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังต้องนำมาเปรียบเทียบกับภาษาแม่ เพื่อหาสิ่งที่เหมือนกัน นำไปใช้เป็นข้อได้เปรียบ และแสวงหาข้อแตกต่าง เพื่อกระตุ้นเตือนตนเองให้ระวังข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากส่วนนี้ให้มากที่สุด (ณัฐกันต์ สุขชื่น, 2016)

ผู้วิจัยนี้ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การออกแบบใบความรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนระวังการนำอิทธิพลของภาษาแม่ และป้องกันการนำความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกรวมที่ผิด มาใช้ในการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดร่วมกันก็อาศัยแนวคิดจากทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ ซึ่งนักศึกษากลุ่มเป้าหมายจะสามารถหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดในการใช้คำกริยาแยกรวม และพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในหลักไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง นำไปสู่การนำไปใช้ได้อย่างแม่นยำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสอนไวยากรณ์ภาษาจีนกลางในฐานะภาษาต่างประเทศของ 李珠, 姜丽萍 (2013) และ 卢福波 (2014) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของอุมาภรณ์ เจริญศรี (2018) รวมถึงรูปแบบการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของงานวิจัย รายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบทดลองเพื่อพัฒนา โดยใช้แบบแผนการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยเลือกรูปแบบการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่อง คำกริยาแยกรวมโดยการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของตัวผู้เรียนเอง (One Group Pretest - Posttest Design) ดังแผนภาพ

กลุ่ม เป้าหมาย	การ ทดสอบ ก่อนเรียน	รูปแบบการเรียนการสอน คำกริยาแยกรวมโดยการ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดของ ตนเอง	การ ทดสอบ หลังเรียน
	T1	X	T2

กำหนดให้

- X แทน รูปแบบการเรียนการสอนคำกริยาแยกรวมโดย
การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของตนเอง
- T1 แทน การทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มเป้าหมาย (Pre-
Test)
- T2 แทน การทดสอบหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมาย (Post-
Test)

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนและรับผิดชอบรายวิชา
ไวยากรณ์ภาษาจีน 1 ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้น
เรียน เมื่อศึกษาเนื้อหาถึงบทเรียนเรื่องคำกริยาแยกรวม ผู้วิจัยได้
ออกแบบกิจกรรมโดยเริ่มจากการบรรยาย โดยใช้ใบความรู้ประกอบ
ก่อน แล้วจึงให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายสรุปเนื้อหาที่บรรยายไป เพื่อ
วัดความเข้าใจของผู้เรียน จากนั้นจึงเริ่มให้ลงมือปฏิบัติแบบฝึกหัด
หรือมอบหมายงานให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างปฏิบัติ จากนั้นอาจารย์
ผู้สอนจะไม่เฉลยคำตอบในทันที แต่จะให้ผู้เรียนคนอื่นเข้ามาช่วย
ตรวจสอบความถูกต้องก่อน โดยจะจับคู่ผู้เรียนที่มีผลคะแนนการ
ทดสอบก่อนเรียนสูงให้คู่กับผู้เรียนที่มีคะแนนน้อย ช่วยกันตรวจสอบ
ความถูกต้อง พร้อมเขียนบันทึกการตรวจสอบตามตัวอย่างใน
แบบฝึกหัดด้านล่างนี้

1、结婚	(เขียนเสียงอ่านพินอิน)	(เขียนคำแปล)
造句:		
第一个朋友: () 正确 () 不正确, 应该改成.....		
解释.....		
第二个朋友: () 正确 () 不正确, 应该改成.....		
解释.....		
总结	() 保留原来的句子 () 改成.....	

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 28 คนที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)⁴ ซึ่งนักศึกษากลุ่มเป้าหมายนี้ เรียนภาษาจีนมาแล้วเป็นเวลา 2 – 5 ปี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 นักศึกษากลุ่มนี้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง 1 เนื้อหาในรายวิชานี้เน้นเรื่องหลักไวยากรณ์ในภาษาจีนกลาง และเรื่องชนิดของคำในภาษาจีนกลาง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ใ้บทความรู้เรื่องคำกริยาแยกรวมผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาเรื่องคำกริยาแยกรวมในหัวข้อที่สำคัญและจำเป็นที่นักศึกษากลุ่มเป้าหมายต้องศึกษา โดยพิจารณาจากขอบเขตเนื้อหาในรายวิชาระยะเวลา ระดับความยากง่าย และวงคำศัพท์ที่ผู้เรียนจำเป็นต้อง

⁴ เป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ หลักเหตุผล และพิจารณาจากพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกให้เหมาะสมกับชนิดของการวิจัย โดยปกติมักจะใช้กลุ่มประชากรที่คิดว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือก สามารถเป็นตัวแทนประชากรในเรื่องที่จะศึกษาได้ (ราตรี นันทสุนทร, 2553, การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน)

ทราบ เพราะนิยมใช้ในการสื่อสาร กำหนดออกมาเป็น 4 หัวข้อสำคัญ ได้แก่ 1. ความหมายและลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยาแยกรวม 2. หน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำกริยาแยกรวม 3. รูปแบบการนำไปใช้และกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และ 4. ลักษณะข้อผิดพลาดที่ผู้เรียนชาวไทยมักใช้คำกริยาแยกรวมผิด

นอกจากนี้ในใบความรู้ ผู้วิจัยยังได้จัดทำคู่มือคำแนะนำในการใช้ แบบฝึกทักษะหลังศึกษาใบความรู้ โดยรูปแบบของแบบฝึกทักษะแบ่งออกเป็น แต่งประโยค แก้ไขประโยคที่ผิด และเติมส่วนเสริมของประโยคที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์ เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ได้จริงในการสื่อสาร

เมื่อจัดทำใบความรู้เสร็จสิ้นแล้ว ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนจำนวน 3 ท่าน ทั้งอาจารย์ผู้สอนชาวไทย และชาวจีน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ นำไปแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย ก่อนนำไปใช้จริง

3.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องคำกริยาแยกรวมวัตถุประสงค์ของการทำแบบทดสอบก่อนเรียนคือเพื่อต้องการคัดแยกนักศึกษากลุ่มเป้าหมายตามความรู้พื้นฐานออกเป็น 3 กลุ่มคือ ดีเยี่ยม ปานกลาง และอ่อน คัดแยกกลุ่มเป้าหมายเพื่อคัดกรองบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน โดยให้ผู้ที่มีความรู้พื้นฐานดีเยี่ยมทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจผลงานของผู้ที่มีความรู้พื้นฐานอ่อน ส่วนวัตถุประสงค์ของการจัดทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความรู้ของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายหลังจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยรูปแบบการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองแล้ว มีความรู้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด แบบทดสอบก่อนเรียน

และหลังเรียนมีทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งเป็นปรนัยเลือกตอบสี่ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบเขียนแก้ไขประโยคที่ผิด 5 ข้อ และเขียนแต่งประโยคจากคำศัพท์ที่กำหนดให้อีก 5 ข้อ

แบบทดสอบได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าความยากง่าย (Difficulty)⁵ ตั้งแต่ 0.35 – 0.85 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.40 – 0.84 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.62 สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ ส่วนแบบทดสอบแบบเขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ นั้น เกณฑ์การประเมินเป็นแบบ Scoring Rubric⁶ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะและพิจารณาแก้ไขตามความเหมาะสม

3.3 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองเนื้อหาในแบบสอบถามนี้จะแบ่งเป็น 5 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการออกแบบและเตรียมกิจกรรมของอาจารย์ผู้สอน 2) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเอง 3) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้ที่ได้รับ 4) ด้านรูปแบบการวัดและการประเมินผลและ 5) ด้านความพึงพอใจในภาพรวมและการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5

⁵ ค่าความยากง่ายคือเปอร์เซ็นต์หรือสัดส่วนที่ผู้เรียนทำข้อสอบข้อนั้นถูก ปกติข้อสอบที่มีความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีค่าอยู่ระหว่าง .20 - .80 ถ้ามีค่าต่ำกว่านี้ถือว่าง่ายเกินไป และถ้ามีค่าสูงกว่านี้ถือว่าง่ายเกินไป

⁶ หมายถึง รูปแบบการให้คะแนนหรือประเมินผลงานตามระดับคุณภาพที่กำหนด ซึ่งระดับคุณภาพแต่ละระดับจะมีคำอธิบายที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดหรือประเมินผล เช่น ให้ตัวเลข 3 แทนระดับคุณภาพสูงสุดหรือดีเยี่ยมให้ตัวเลข 2 แทนระดับคุณภาพรองลงมาหรือปานกลาง เป็นต้น

ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยการให้คะแนนตามหลักการของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจ/เห็นด้วยระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจ/เห็นด้วยระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจ/เห็นด้วยระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจ/เห็นด้วยระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจ/เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้กำหนด เกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและ รายข้อ ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง เห็นด้วย/พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจนี้ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)⁷ อยู่ระหว่าง 0.72 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจของ นักศึกษากลุ่มเป้าหมายได้

⁷ IOC หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การทดสอบ ค่าดัชนี ความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจัดการเรียนการสอนรายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีน 1 เรื่อง คำกริยาแยกรวมตามทีออกแบบกิจกรรมไว้แล้วผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองโดยการนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบ เพื่อหาความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้จากนั้นหาคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำโดยใช้สถิติเบื้องต้นตรวจสอบสภาพข้อมูลที่รวบรวมมา วิเคราะห์ข้อมูล แยกประเภทข้อมูล ในขั้นนี้ลงมือสร้างตารางแจกแจงความถี่แล้วนับหรือแจกแจงความถี่ของข้อมูลลงในตาราง ต่อจากนั้นต้องแปลงความถี่เป็นตัวเลขเพื่อจะได้ใช้สถิติวิเคราะห์นำผลการวิเคราะห์มาสรุปผล จัดอันดับปัญหาที่ส่งผลกระทบมากไปน้อยจัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t – test for Dependent Sample)

3. สอบถามความคิดเห็น/ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน แสดงข้อมูลในรูปแบบร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องคำกริยาแยกรวม ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีผลการทดสอบหลังเรียนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ผลต่างค่าเฉลี่ย	t*	P
ก่อนเรียน	28	40	44.50	17.80	4.54			
หลังเรียน	28	40	86.25	34.50	2.62	+16.70	27.20*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

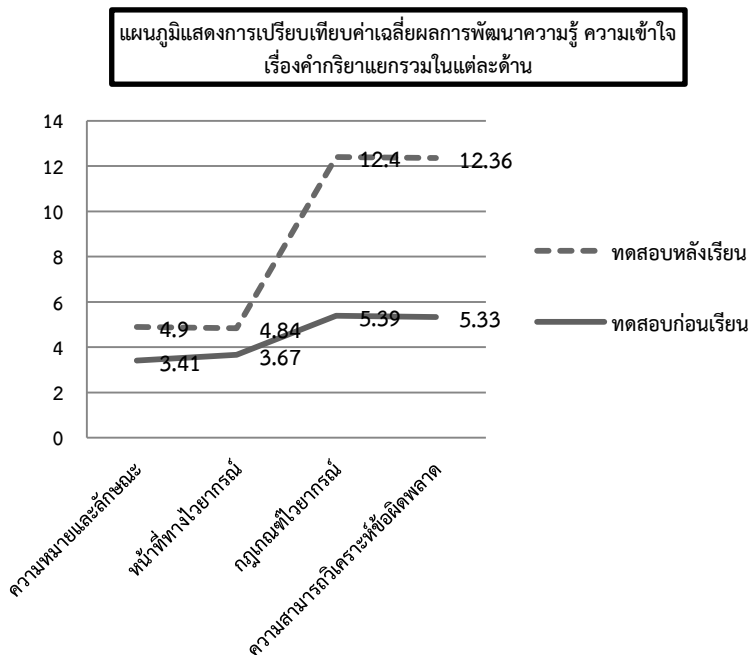
2. ผลการศึกษากการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องคำกริยาแยกรวมของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของตนเองผลการวิจัยด้านการพัฒนาความรู้ความเข้าใจพบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีผลการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกรวมเพิ่มสูงขึ้นในทุกด้าน สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกรวม
ในแต่ละด้านที่วิเคราะห์

ความรู้ ความเข้าใจ แต่ละด้าน ⁸	การทดสอบ ก่อนเรียน			การทดสอบ หลังเรียน			ผลต่าง ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 1	8.52	3.41	0.56	12.25	4.90	0.48	+1.49	เพิ่มขึ้น
ด้านที่ 2	9.17	3.67	0.79	12.10	4.84	0.63	+1.17	เพิ่มขึ้น
ด้านที่ 3	13.47	5.39	1.22	31.00	12.4	0.74	+7.01	เพิ่มขึ้น
ด้านที่ 4	13.34	5.33	1.97	30.90	12.36	0.77	+7.03	เพิ่มขึ้น
ผลรวม	44.50	17.8	4.54	86.25	34.5	2.62	+16.70	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นในทุกด้านซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ชัดเจนเพิ่มขึ้นจากแผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้านล่างนี้

⁸ ความรู้ ความเข้าใจแต่ละด้าน สามารถดูได้จากหัวข้อที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากแผนภาพด้านบน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกกรรมจากการทดสอบความรู้ก่อนเรียน และหลังเรียนของนักศึกษาที่แตกต่างกันมาก ผลการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้นในทุกด้าน โดยด้านที่มีผลต่างมากที่สุดคือด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของนักศึกษา (+7.03) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถเข้าใจข้อผิดพลาดของการใช้คำกริยาแยกกรรม และสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้ อันดับรองมาคือด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ (+7.01) แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวได้ดี สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา และแก้ไขข้อผิดพลาดได้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน

รายละเอียดของผลการประเมินในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1) ด้านการออกแบบและเตรียมกิจกรรมของอาจารย์ผู้สอน	4.62	0.26	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน	4.54	0.35	มากที่สุด
3) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้ที่ได้รับ	4.48	0.58	มาก
4) ด้านรูปแบบการวัดและการประเมินผล	4.33	0.61	มาก
5) ด้านความพึงพอใจในภาพรวมและการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
ผลการประเมินเฉลี่ย	4.52	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.46)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องคำกริยาแยกรวม ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย พบว่ามีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังได้เท่ากับ 34.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.62 และผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 17.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 4.54 โดยมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.70 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจที่สูงขึ้นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิจัยด้านการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องคำกริยาแยกรวมในด้านต่างๆ 4 ด้านได้แก่ 1. ด้านความหมายและลักษณะโครงสร้างพื้นฐานของคำกริยาแยกรวม 2. ด้านหน้าที่ทางไวยากรณ์ 3. ด้านกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และ 4. ด้านความสามารถในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด พบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเพิ่มสูงขึ้นในทุกด้าน ด้านที่มีผลต่างมากที่สุดคือด้านที่ 4 แสดงว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ศึกษาไปวิเคราะห์ถึงข้อผิดพลาดของตนเองและเพื่อนในชั้นเรียน แล้วเกิดความเข้าใจถึงสาเหตุและลักษณะของข้อผิดพลาดนั้น นำไปสู่การแก้ไขได้อย่างถูกต้อง ตรงตามจุดประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ด้านที่มีผลความพึงพอใจสูงสุดคือด้านความพึงพอใจในภาพรวมและการนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน นักศึกษากลุ่มเป้าหมายยังระบุในข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ข้อดีหรือจุดเด่นของการเรียนการสอนรูปแบบนี้คือ

- ทำให้ทราบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของตนเอง แก้ไขได้ทัน และเปรียบเสมือนเป็นภูมิคุ้มกันตนเองไม่ให้นำไปใช้ผิดพลาดซ้ำอีก
- ลดความตึงเครียดของผู้เรียนลงได้ เนื่องจากผ่านการตรวจทานจากเพื่อนสนิท หรือเพื่อนที่สามารถให้คำปรึกษาได้ดี แล้วจึงนำไปให้อาจารย์ตรวจสอบอีกครั้งเพื่อสร้างความมั่นใจได้
- ทำให้ได้รู้จัก และเข้าใจคำกริยาประเพณีนี้มากขึ้น กล้านำไปใช้มากขึ้น และสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องด้วยความมั่นใจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยาแยกรวมด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของนักศึกษาในชั้นเรียนร่วมกันสามารถช่วยให้ นักศึกษากลุ่มเป้าหมายเข้าใจและนำคำกริยาประเพณีนี้ ซึ่งเป็นเนื้อหาในหลักไวยากรณ์ภาษาจีนกลางที่ผู้เรียนชาวไทยมักผิดพลาดไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนหนึ่งมาจากการควบคุมพฤติกรรมและบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงมีการตั้งกฎ กติกาการตรวจสอบผลงานที่เพื่อนทุกคนก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทาง ตรวจสอบด้วยความ

ยุติธรรม และใช้ความรู้ของตนเองอย่างเต็มที่ในการช่วยเหลือ แก้ไข ข้อผิดพลาดของเพื่อน รวมถึงได้เห็นข้อผิดพลาดที่แตกต่างกันออกไป บางครั้งอาจไม่ใช่ข้อผิดพลาดที่ตนเองพบเจอ แต่ในฐานะที่เป็นผู้ ตรวจสอบจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติม และอาศัยการคิด วิเคราะห์ที่ละเอียดเข้ามาตัดสิน วิธีการนี้ยังมีประโยชน์ในการฝึกให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญกับความเป็นจริง ยอมรับในข้อผิดพลาด ของตนเอง นำไปสู่การแก้ไขที่มีผลคงทน ถาวรมากกว่าการให้อาจารย์ ผู้สอนตรวจในเอกสารสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการพัฒนา ประสิทธิภาพการเรียนการสอนไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเรื่องคำกริยา แยกกรรมของ 兰海洋 (2010) ที่กล่าวว่าผู้สอนควรมีความชำนาญและ ประสบการณ์ในการคาดเดาข้อผิดพลาดในการใช้คำประเภทของผู้เรียน ไว้ด้วย แล้วปลุกฝังหรือชี้แนะให้ผู้เรียนให้เห็นถึงข้อผิดพลาดของตนเอง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยความสามารถของตนเอง ซึ่ง ผู้เรียนจะรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนสามารถพูดหรือนำไปใช้สื่อสารได้อย่าง ถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาจีนในฐานะภาษาที่ สองในการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

2. ในด้านความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าการเรียนแบบท่องจำและการ ฟังอาจารย์ผู้สอนบรรยายฝ่ายเดียวส่งผลให้ความกระตือรือร้น และ แรงจูงใจในการศึกษาไวยากรณ์ภาษาจีนกลางของผู้เรียนลดลง ประกอบกับเนื้อหาไวยากรณ์ภาษาจีนกลางค่อนข้างยาก ซับซ้อน ต้องจดจำกฎเกณฑ์ และส่วนประกอบต่างๆ มาก ดังนั้นการศึกษา ผ่านการลงมือปฏิบัติจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย แม้ว่าในช่วงต้นของกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีอาจารย์ ผู้สอนบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายและโครงสร้างของ

คำกริยาแยกรวมในเบื้องต้นก่อน จากนั้นจึงปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของ ผู้เรียนในการนำพาตนเอง และเพื่อนเข้าสู่อการนำความรู้ไปใช้ แก้ไข ปัญหาาร่วมกัน และสรุปออกมาเป็นองค์ความรู้ที่ถูกต้องให้ได้ ทำให้ บรรยายภาคในชั้นเรียนไม่กดดัน ไม่น่าเบื่อ

แม้ว่าผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมจะอยู่ใน ระดับมากที่สุด แต่มีบางหัวข้อที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างสะท้อนออกมา เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแบบสอบถาม เช่น

- ผู้เรียนบางคนไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าตัดสินใจ หรือ คอยดูเพื่อนคนอื่น แล้ววินิจัยตามเพื่อน
- เนื้อหาในใบความรู้ ควรเพิ่มแบบฝึกด้านการสื่อสารการ พุดในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน หลากหลายมากขึ้น
- การเรียนรูปแบบนี้ดูเหมือนจะใช้ระยะเวลามากกว่าการ นั่งฟังอาจารย์สอน

จากข้อเสนอแนะเหล่านี้ มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนโดยเฉพาะต่อตัวผู้เรียนเอง ซึ่งผู้วิจัยคิดเห็นว่าข้อเสนอแนะเหล่านี้ มีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป เพื่อ ทำให้ประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

หากเราพิจารณาในเชิงจิตวิทยาการเรียนการสอน จะพบว่า การเสริมแรงเชิงบวก คือการมอบสิ่งที่คิดว่าผู้เรียนชื่นชอบ เช่นการ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การให้ผู้เรียนร่วมกันทำงาน หรือ การให้ผู้เรียนได้คิด ตัดสินใจด้วยตนเอง นอกจากจะช่วยพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาใดแล้ว จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ ความ มั่นใจในการใช้ภาษาที่สองในการสื่อสารมากขึ้น เพิ่มความกล้าลงมือ พิ ดลองถูกให้แก่ผู้เรียน แต่มีใช้กับผู้เรียนทุกคนจะเป็นเช่นนี้ ดังนั้น

อาจารย์ผู้สอนจึงต้องมีบทบาทในการติดตาม ดูแลบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้จึงทำขึ้นโดยมุ่งพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้จึงต้องวิเคราะห์ลักษณะหรือขอบเขตของเนื้อหาในบทเรียน สภาพทั่วไปของผู้เรียน ผู้สอน ต้องออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน ออกแบบใบความรู้ หรือคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงแบบฝึกหัดที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือสำรวจข้อผิดพลาดของตนเองให้เสียก่อน อีกทั้งรูปแบบการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาจีนที่ดีพอสมควร หรือควรจะศึกษาภาษาจีนอย่างต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี เนื่องจากเนื้อหาไวยากรณ์ภาษาจีนมีลักษณะเป็นการศึกษากฎเกณฑ์ ทฤษฎีทางภาษาที่ต้องอาศัยความรู้ด้านภาษาจีนเข้ามาช่วยในการแปล การคิด และแก้โจทย์ปัญหาทางภาษา

การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียน และเพื่อนในชั้นเรียนนี้จำเป็นต้องใช้เวลาค่อนข้างนานอย่างน้อยควรมีระยะเวลา 20 นาทีในการให้ผู้เรียนได้ช่วยกันคิด นำความรู้ที่ศึกษามาช่วยกันวิเคราะห์ แยกแยะลักษณะของข้อผิดพลาดที่เจอ เนื่องจากในขณะปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนจะได้เจอรูปแบบข้อผิดพลาดที่หลากหลาย ทำทนายความสามารถ จึงจำเป็นต้องมีระยะเวลามากพอในการคิด ไม่กดดัน ไม่เร่งรีบ มิฉะนั้นผู้เรียนจะ

วินิจฉัยผิดพลาด หรือแก้ไขไปตามหน้าที่ ขาดจิตสำนึกในการเป็นผู้ตรวจทานที่ดี หรือถึงขั้นไม่ตรวจ แล้วให้ถูกต้องหมด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนขาดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นำไปใช้อย่างผิดพลาดซ้ำซาก และขาดความรับผิดชอบในการนำความรู้ไปใช้สื่อสาร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาในใบความรู้มีประโยชน์อย่างยิ่ง เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้งานวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ได้ผลข้อมูลที่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.2 งานวิจัยนี้ยังขาดการอ้างอิงหลักทฤษฎีจิตวิทยาการให้เพื่อนช่วยเพื่อนที่มากพอในการเป็นแหล่งอ้างอิงข้อมูลและผลการวิจัย ดังนั้นหากมีการนำงานวิจัยนี้ไปต่อยอด ผู้วิจัยจะคำนึงถึงหลักทฤษฎีเหล่านั้นให้มากขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยครอบคลุมทุกมิติของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อีกทั้งทฤษฎีการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาที่สองมีความสำคัญมากในการใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจะแสวงหาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรูปแบบการศึกษาอื่นที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยครั้งนี้ มาเปรียบเทียบผลการจัดการศึกษา เพื่อพิสูจน์ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาข้อผิดพลาดของผู้เรียนนี้มีประสิทธิภาพมากพอหรือไม่ และเหมาะสมกับรายวิชาอื่นด้วยหรือไม่

2.3 ผู้วิจัยสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในหัวข้อนี้ต่อไป หากนักวิชาการ อาจารย์ที่สอนภาษาจีนทุกระดับการศึกษาสนใจสามารถ

นำไปวิจัยในเรียนของตนได้ จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน
สำหรับผู้เรียนชาวไทยก้าวหน้าไปได้ อีกทั้งยังเป็นการต่อยอดองค์
ความรู้จากงานวิจัยได้อีกทางหนึ่งด้วย

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร กองแสง. (2559). *การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างและ
การใช้คำกริยาในภาษาจีนและภาษาไทย*. วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม –
มิถุนายน 2559.
- ณัฐกันต์ สุขชื่น. (2559). *แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ
อันตรภาษาในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์: วัจนกรรมขอโทษ*.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
พฤกษ์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2559.
- อุมาภรณ์ เจริญศรี และคณะ. (2561). *การศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้
คำ 离合词 (Li He Ci) ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก
[http://research.psu.ac.th/pibulresearch2018/files/
fullpaper/P-SO-087-30-01-2561-163504.docx](http://research.psu.ac.th/pibulresearch2018/files/fullpaper/P-SO-087-30-01-2561-163504.docx).
- 兰海洋. (2010). *《中高级阶段泰国学生汉语离合词习得研
究》*. 广西民族大学.
- 李珠、姜丽萍. (2013). *《怎样教外国人汉语》*, 北京: 北
京语言大学出版社.
- 卢福波. (2014). *《对外汉语教学实用语法》* 修订本, 北
京: 北京语言大学出版社.
- 温志婚. (2010). *《离合词的扩展形式及规律研究》*. 天津:
天津大学文法学院.

中国社会科学院语言研究所. (2005). 《现代汉语词典》
(第 5 版). 北京: 商务印书馆,

A Development of Knowledge and Understanding on Separable Verbs (离合词) of Mandarin Chinese Grammar by Using Learners' Errors

Puthep Prapagorn

Abstract

The objectives of the present study were to investigate the outcome of the knowledge and understanding development on separable verbs using learners' errors of the second-year students majoring in Chinese, Thepsatri Rajabhat University and the students' satisfaction towards the technique and learning. The subjects obtained by purposive sampling, were 28 second-year students majoring in Chinese, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University. The research instruments were worksheets on separable verbs, pretest and posttest, and satisfaction questionnaire. The findings were as follows: after learning with Mandarin Chinese separable verbs using students' errors, it was found that the average scores from the posttest were significantly higher than the pretest at the level of .01, indicated that the students' knowledge and understanding were improved by the technique as stated

in the hypothesis. The separable verbs lesson plans were consecutively focused on 4 main aspects which were meanings and general structures of separable verbs, grammatical functions, rules of grammar, and capability and ability of analyzing its errors. The results revealed that the students' understanding of the all aspects was significantly improved. The students' satisfaction towards the technique and learning was at the highest level in the overall. The main advantage of the technique was that the students consciously recognized their own errors, preventing them from redoing the mistakes. Also, the students' anxiety was reduced because their answers were correctly reviewed by their friends.

Keywords: *Development, knowledge and understanding, Mandarin Chinese separable verbs*

汉字部首认知调查—以泰国易三仓大学商务中文系为例

张得标¹

摘要

泰国大学中文系除了跟台湾相关的汉语学校外，目前已倾向于只教授简体字，而国际大学易三仓大学商务中文系在汉字教学上因系主任的理念采取了正、简体相结合的教学方法。一年级学生虽使用简体教材，但认简体写正体，二、三年级则全用简体，四年级在台湾教师的课堂上则全用正体或认正体写简体。笔者发现中高级学生会出现正体字和简体字混用的情况，如部首错置的问题。像看到正体字“鄰”，却在写简体字“邻”时将左右部件对调。

在对外汉语汉字教学中，部首教学是不容忽视的重要一环。虽然很多初级教材中会给出一些字的象形字并配图来帮助学生学习，其中一些字也是成字部件，但是整体不够系统。初级班的老师虽然会重点练习汉字的读写，但是对于部件的教学却没有重点强调；到了中高级阶段，出于交际或专科训练的需要，汉字部件的教学会被弱化或忽视。

针对这个问题，笔者设计了一份调查问卷，选择了 21 个构字能力最强的常用部首来了解中级班的学生对汉字部首的认知情况。分析结果显示，学生对部首位置认知的正确率高于对部首含义的认知；对部首原形认知的正确率高于对部首变体的认知；对简体字部首认知的正确率高于对正体字部首的认知。

关键词：部首位置、部首含义、正体字、简体字

¹易三仓大学商务中文系。E-mail: debiaothai@gmail.com

一、前言

有鉴于本系系主任期望系上学生同时认写正简体字，初级虽选用简体教材，但教师教学时要求学生写正体字。中级沿用简体教材，一切用简体，学生可选择书写正或简体字，高级班则依教师而定，三位台湾教师的课堂上全用正体，学生认正体写简体。根据中高级学生自评认字能力，认简体字方面仅二成是很好，四成是好，认正体字很好的不到一成，一成五是好。

笔者在中高级学生的作业和试卷中会经常发现写错字的情况，其中合体字部首同其他部件错置、错换部首及正简体部首混淆是比较突出的偏误类型。我们知道熟悉部首的位置和部首的含义会有助于正确书写汉字，熟悉了部首的位置才可能避免部首错置，熟悉部首的含义才可能避免写错或者随意替换部首。学生的汉字书写问题使笔者萌生了做部首位置和部首含义方面的认知调查，以此探究学生对部首在汉字中位置的掌握情况如何，对部首含义的理解程度如何，另外就是正简体字的不同是否会使学生在部首位置和含义的认知上产生差异。

二、文献探讨

2.1 部首和偏旁

关于偏旁、部首的异同，沙宗元（2006）综合各家观点指出两者的区分主要在于划分角度的不同，偏旁是构成合体字的直接组成单位，一般包括意符和音符，在现代汉字中也包括非表音表意的记号；部首是汉语字典中按照字形结构将含有相同部分的汉字分别归类而确

定的字类标目。若以传统的偏旁和部首概念为对象，部首包含于偏旁中；若以现代的偏旁和部首概念为对象，二者是交叉关系，有重合的部分，不重合的部分可以描述为“有些部首不是偏旁，有些偏旁不是部首”。黄沛荣（2009）则直接采用了“部首”

的概念，认为部首是被指定用以表示字义类别或提供检索用途的部件；从字形结构的角度看，部首可在某一程度下反映字义类别。

《现代汉语词典》（2016）给部首的定义是具有字形归类作用的偏旁，是字书中各部的首字。偏旁是在汉字形体中常常出现的某些组成部分。这部大陆的权威字典认为部首是被包含在偏旁中的，不过对偏旁的定义只是一种模糊概括。

综合以上观点，我们采用“部首”的概念，因为部首多为意符，表意倾向更为明显，也更加便于解释。

2.2 部首位置

在部首部件教学方面，周小兵、李海鸥（2005）阐述了具体的教学方法。他们认为应从结构分析入手，通过归纳进行学习；因为有些常用部件的位置是十分固定的，所以应强化部件的位置；抓住声旁与形旁的部件，强化形声字意识等等。这些方法可以帮助学生熟悉汉字部首的位置，特别是对位置相对比较固定的部首，甚至可以类推，从而减少汉字书写的错误。

赖雄义（2012）对印尼学生汉字部首的情况进行了调查，并对汉语教师教授部首和汉字提出建议。该文作者对学生进行了四次测验：第一次测试是让学生写出所给的 15 个汉字的部首；第二次测试是写出记得最好的汉字；第三次是让学生写出他们写得最熟练汉字的部首；最后一次是提供 11 个部首并让学生写出含有这部首的汉字，每个部首写两个。该文认为教师应该区分一些相类似的偏旁部首，强化部件的位置，给学生解释关于汉字的常用部首并了解指事字常见部首的本义和引申义。文中仅仅选用了 11 个常用部首进行调查，涵盖率较低，并且调查问卷也没有涉及到部首含义。

钟夏梅（2016）对泰国学习者的汉字部首识字法进行了初步研究，探索了利用汉字部首识读汉字的方法，同时编写了与教材配套的汉字练习册加以实践。该文作者把调查对象所用教材中的

生字归为 50 部，都整理到练习册中。练习册中第一种练习是先展示汉字组合结构，然后进行书写练习，这样学生可以了解部首在汉字中的位置；第二种是给出一列部首，然后从所提供的两行汉字中快速找出含有该列部首的汉字并写在其旁边；第三种是连线题，把两行不同的部件组合成汉字。不足之处是没有在此基础上对常见部首进行更进一步的归纳总结，特别是那些位置有变化的部首。

张亚丽（2017）认为汉字数量庞大、内容繁多，对初学者而言有相当大的难度，而汉字的部首位置呈现出很强的系统性和规律性。于是就以《汉语国际教育用音节汉字词汇等级划分》为研究范围，对汉字表中一级、二级、三级和三级附录共 3000 汉字的偏旁进行穷尽式分析，统计常用偏旁位置分布。在定量分析的基础上进行定性研究，分析归纳偏旁位置系统的特点。该作者归纳整理出 2762 个汉字由大约 1200 个偏旁构成，并分析出构词能力最强前 20 个偏旁，并根据汉字结构分出四大类偏旁分布模式，然后整理这 20 个偏旁在三级字表中的分布，接着依据这 20 个偏旁设计问卷，调查分析外国留学生对汉字偏旁及偏旁位置系统的认知和掌握情况，分析总结调查结果，并提出汉字偏旁教学策略。

2.3 部首含义

笔者问卷中所使用的 21 个部首很多是成字部件，作为成字部件的部首自然有字的原意，这样部首的变体也可以上溯到字的原意并归类。黄沛荣（2009）就在其专著中介绍汉字的本形本义，并以古人的生活为纲领把文字归为六大类：自然生态类、人体动作类、生产方式类、生活消费类、人际关系类和文化教育类。自然生态类分为天文气象和地形环境两小类；人体动作类分为人体部位、姿态动作两小类；生态方式类分为采集、渔猎、畜牧、农业和手工业五小类；生活消费类分为食、衣、住、行四小类；人际关系类分为家庭和社会两小类；文化教育类分为占卜、祭祀、

教导、文字和书册及乐舞五小类。该学者舍弃了传统以六书归类的叙述方式，改由人类社会的角度切入，便于理解。另外，专著中还提到两岸语文差异，其中就有对部件的探讨；也对部件教学的运用及其局限进行了说明，最后给出了最具有优先学习价值的部件和部首。

钟夏梅（2016）对泰国学习者汉字部首识字法进行研究，在其编写的汉字练习册中对 50 个常用部首含义进行了介绍。该练习册提供了部首的字形来源、部首意思和例字，部首意思和例字都附上了泰文翻译，这有利于学生迅速理解部首的意思。在练习册中，第一种是生词练习，每一新出现的部首后都会附上字形来源、部首名称和例字，这样可以增进学生对部首含义的理解并强化记忆；第二种是提供部首并让学生写出含有该部首的汉字。第一种训练方式很有创意，也很符合学生的认知规律。第二种练习方式发挥部首的聚合作用；不足之处是练习册中没有提供每个部首的变体及其在汉字中出现的位置，对部首分析归纳得也不够细致。

综合以上文献，笔者发现目前还没有研究者针对泰国中文系的大学生同时进行部首位置和部首含义的认知调查，将这两部分结合起来更能全面了解学生对汉字的掌握情况，发现的问题也会更有针对性。

三、研究方法

3.1 问卷设计

笔者所设计的问卷为线上问卷，分为两部分：第一部分是学生基本信息，包括学生学习汉语时间、对部首的了解情况、以前老师的教授情况、认写正体字和简体字的困难等；第二部分是对汉字部首位置和含义的认知调查，让学生选出所给汉字部首的位置并选出该部首的含义。

测试项目参考张亚丽(2017)所选用 20 个²构词能力最强的部首进行调查,因为在常用的 3000 个汉字中,这 20 个偏旁共构字 1732 个,占这 3000 汉字的 62.7%。在此基础上从中级班教材³中选出含有这些部首的代表生字。由于有些部首在汉字中的位置是有变化的,但碍于问卷篇幅限制,我们无法逐个考察,所以就从它们当中选择一个出现频率最高的分布模式进行调查分析。对那些有变体的部首,如果出现频率很高,也设置了问题进行调查;另外,由于学生同时学习正、简体字,所以除简体字外,也调查了三个正体字。综合以上考量,笔者共选了 27 含有这 21 个部首的汉字去调查。

关于部首含义选项的设置,笔者采用图示法,混淆项的图片取自所选字部首或部件的含义,学生看了会比较直观,以“析”字为例,选项提供了树木、草和斧子的图片。汉字出现的顺序,整体上是根据部首构字能力从高到低排列的。另外,为了考察学生正体字和简体字的转换能力,笔者把正体字集中放在问卷开头,这是由于他们入学时是从正体字开始学习的,也便于笔者分析。

问卷中出现的这 21 个部首,有 20 个曾出现在受试者一年级学习过的基础教材⁴中,部首的位置没有被系统归纳,但是部首的含义都以图表的形式展现过。特别是作为成字部件的部首,绝大部分都以独体字的形式在密集班的教材⁵中出现过,而且后面还附有这些字的演变过程。

3.2 问卷调查对象

调查对象都是易三仓大学商务中文系三年级的泰国学生。排除少数汉字文化圈的非中国籍留学生、去台湾或中国学习过汉语

² 该作者把“冫”和“冫”归为一部,笔者认为不妥,应是 21 个部首。由于这两个部首含义不同,所以应分开。

³ 《成功之路-进步篇》第 2-3 册。

⁴ 《成功之路-起步篇》第 1-2 册

⁵ 《成功之路-入门篇》

的泰国学生以及来泰国留学的中国学生，这是由于他们在汉字书写上没有什么障碍，很少出现错误。接受调查的 34 个学生中有 20 个在入学以前学过汉语，时间从一年到六年不等，平均学习汉语的时间是两年七个月，这些学过汉语的学生中 51.4% 的人学习过部首。他们入学后都从密集课开始，随后是基础课⁶、中文一⁷、中文二⁸、中文三⁹，现在他们学习的是中文三。从入学到目前为止，大约学习了两年中文。

四、问卷结果分析

4.1 被试的基本情况

关于部首教学，设置的问题为“你以前的汉语老师是否教汉字部首”，在线性量表中会出现对同一位老师评价差别较大的情况；有的学生写很少教，有的学生则写经常教，可见学生对老师是否教过部首的认识有些模糊。16.2% 的学生表示没有发现有些汉字的部首位置比较固定，这可以佐证一小部分学生对部首没有概念。

表一 学习汉字的难点（多选题）

难点	百分比
很难记住	56.8%
形近部首和形近字多	56.8%
生字太多	51.4%
结构复杂	51.4%
汉字组合没有规律	29.7%

⁶ 《成功之路-起步篇》第 1-2 册

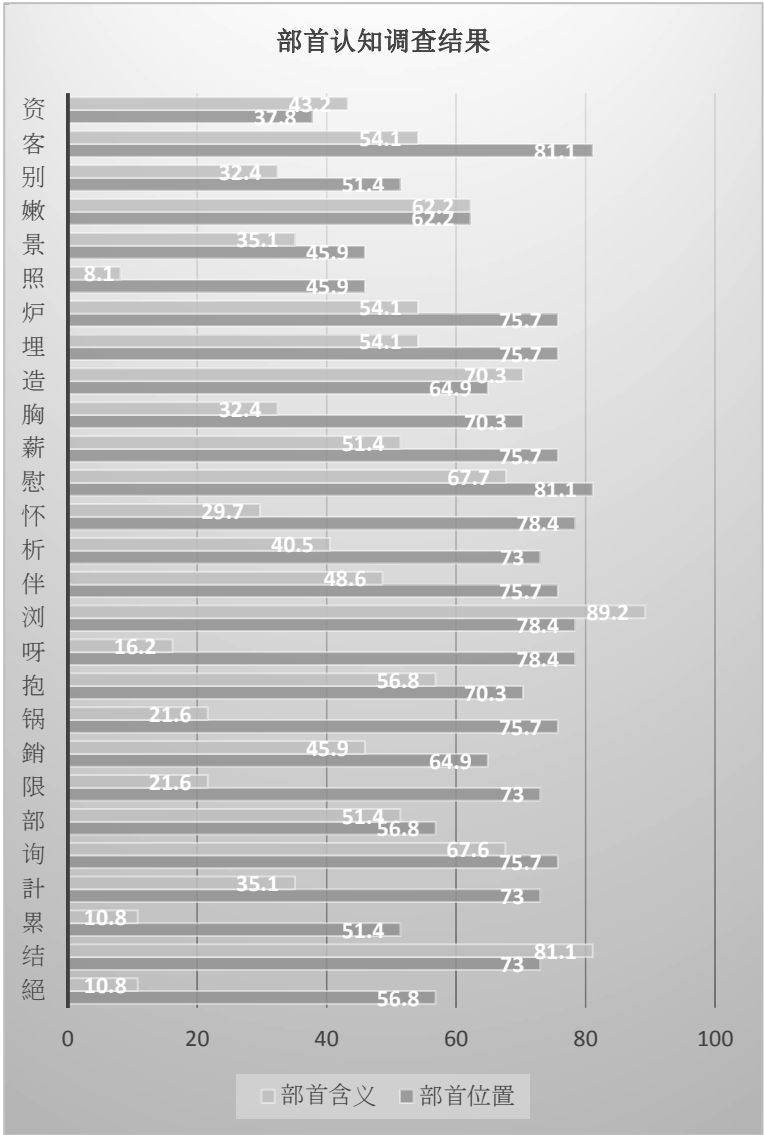
⁷ 《成功之路-顺利篇》第 1-2 册

⁸ 《成功之路-进步篇》第 1-2 册（第 2 册学到第 16 课）

⁹ 《成功之路-进步篇》第 2-3 册（第 2 册从第 17 课开始学习）

从表一可以得知，居于首位的困难是“很难记住”和“形近部首和形近字多”，其次是“生字太多”和“结构复杂”，最后是认为“汉字组合没有规律”。笔者认为“形近部首和形近字多”是“很难记住”的一个重要原因，需要提高对形近部首和形近字的识别能力。“生字太多”是客观事实，如果没有好的汉字学习策略，到中级会更难。“结构复杂”是因为对汉字结构不够了解，而汉字结构教材中都有涉及；学生也反馈汉语教师“比较常教”和“常常教”的比例分别为 27%和 48.6%，由此可知学生都学了但掌握得不够好，也不会类推。认为“汉字组合没有规律”的学生比例虽然排在末位，但也占了近三分之一，这些学生对汉字结构和部首的位置应该也不太清楚。

4.2 部首认知调查结果

图一 部首认知调查结果

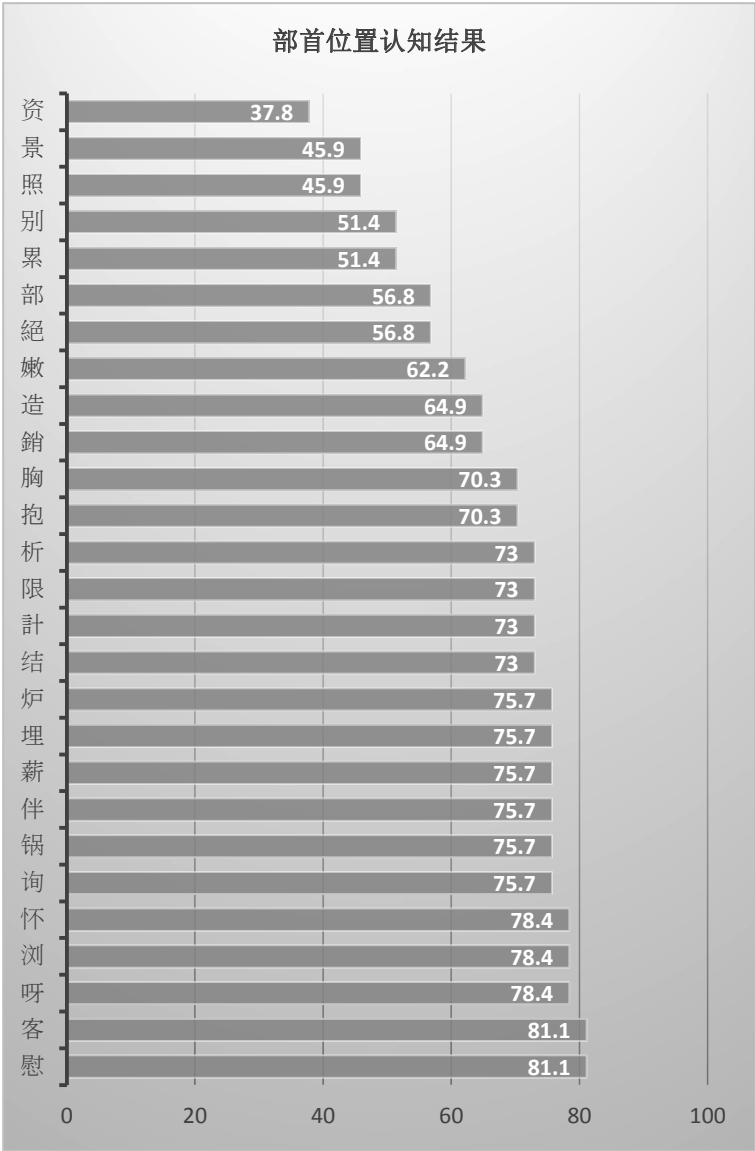
图一是调查对象对部首位置和含义认知正确率的汇总。汉字的排列和调查问卷中的排列略有不同。为了便于统计，笔者把同一部首的排在一起。相对部首含义而言，绝大多数学生更熟悉部首的位置，除了“嫩”字以外，没有完全一致的情况。值得注意的是“资”、“浏”、“结”这三个字，学生对它们部首含义认知的正确率高于对部首位置的认知，这与对部首位置认知普遍高于对部首含义认知的情况相左。

表二 对部首位置和含义的认知对照

	正确率	错误率
对部首位置认知的结果	67%	33%
对部首含义认知的结果	44%	56%

从表二的对比可以看出，学生对部首位置认知的正确率为67%，而对部首含义认知的正确率只有44%，前者大幅高于后者，所以相对于部首含义，学生更熟悉部首的位置。不过无论是对部首位置还是对部首含义的认知，它们的正确率都低于笔者的预期，这是由于51.4%被调查者在进入大学以前学过部首，问卷中95%的部首他们都学习过。之前所用教材对汉字部首的位置设计了练习题，对部首的含义进行了解释，并附有英文，然而并没对部首位置和含义进行明确标注和归纳总结，这都可能致使学生出现错误。

4.3 部首位置认知结果

图二 部首位置认知结果

从图二可以看出，对部首位置认知正确率最低的是“资”，只有 37.8%，“贝”部没有出现在课本的部首表中，老师也没有讲解，这应是致使该部首正确率的部分原因。略高于“资”的是“景”和“照”字，正确率均为 45.9%。这三个字都是上下结构，“资”和“照”的部首在下，“景”的部首在上。正确率最高的是“客”和“慰”，同为 81.1%，并同为上下结构，“客”字部首在上，“慰”字部首在下。这跟笔者预设的对左右结构的汉字部首认知正确率是最高的有所不同。

在调查问卷第一部分中，曾调查学生“会不会写错部首的位置”，线性量表显示所有学生都曾写错过部首的位置，错的比较少的学生占 8.1%，处于一般水平的有 51.4%，较常错和常常错的学生分别为 18.9%和 21.6%。参照图二看这些数据，调查结果和自评比较吻合。

表三 部首位置结构分布

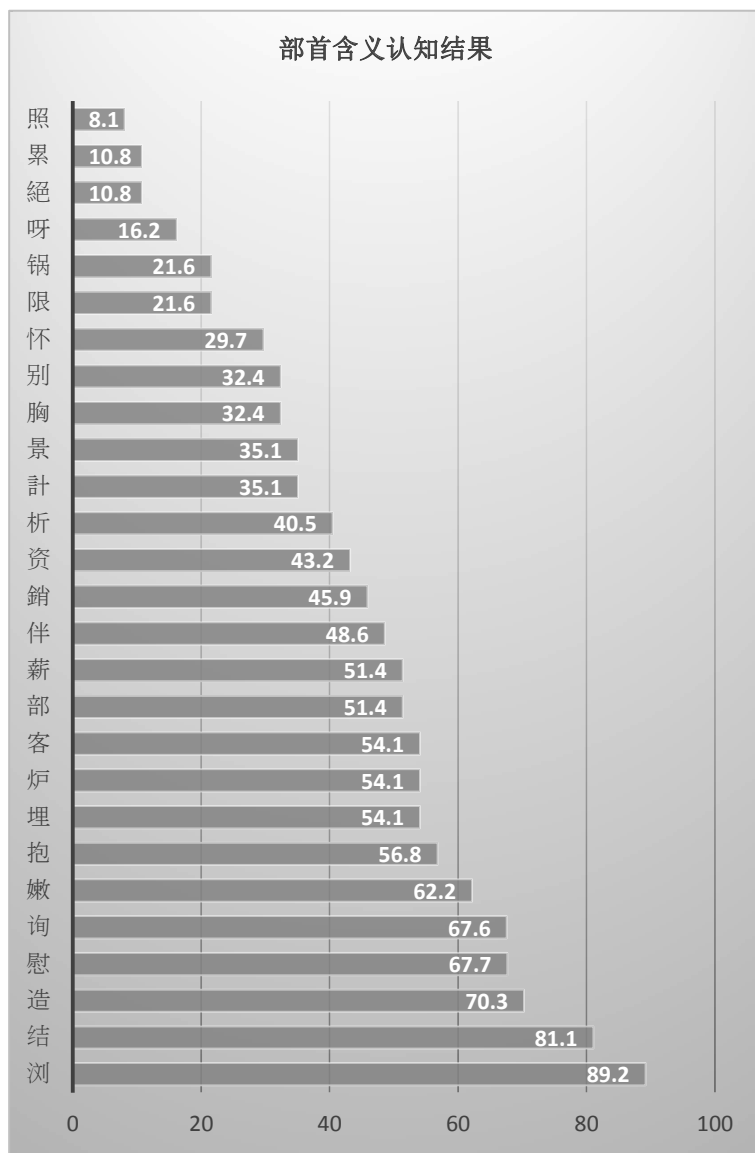
部首在汉字中的位置	字数	正确率	汉字分布
左边	17	72.4%	嫩、炉、埋、胸、怀、析、伴、浏、呀、抱、锅、销、绝、计、限、询、结
上边	3	67.5%	客、景、薪
左下包围	1	64.9%	造
右边	2	54.1%	别、部
下边	4	54.1%	资、照、慰、累

从表三可以得知，27 个汉字中，左右结构的汉字有 19 个，其中部首在左的有 17 个，在右的有 2 个；上下结构的汉字有 7 个，部首在上的有 3 个，部首在下的有 4 个；左下包围的字只有

1 个。从数据看,学生对部首在左的最熟悉,正确率为 72.4%;对部首在上的熟悉度紧随其后,为 67.5%;第三位是位置在左下方的部首,正确率是 64.9%;部首位置在右边和下边的正确率均为 54.1%,居于末位。其中部首位置在左边和上边的正确率都高于 67%的平均正确率。

在问卷最后设置了两个关于部首位置的测试项目,第一个是用线性量表的形式询问被试:汉语教师有没有必要讲解部首的位置。“比较有必要”占 40.5%，“很有必要”占 24.3%。第二个是以多选题的形式询问被试:你希望老师用什么方法教汉字部首的位置,喜欢“详细讲解”的有 78.4%,喜欢“归纳总结”和“多做练习”的同为 35.1%。从上面的数据可以看出,认为老师“比较有必要”和“很有必要”的学生占了总数的 64.8%,多数被试感觉到了汉字部首位置的重要性,所以觉得老师有必要进行讲解。在方法上,78.4%的学生倾向于让老师详细讲解,但笔者并不认为应该详细讲解,因为 35.1%的学生选择的“归纳总结”更为省时有效,同时也能锻炼学生分析的能力,从而提高学生自主学习的能力;另有 35.1%的学生喜欢较为机械的“多做练习”,不过前提应该是“归纳总结”,这样它才不失为一种有效的辅助手段。

4.4 部首含义认知结果

图三 部首含义认知结果

通过上图可知,对汉字部首含义认知的正确率不到 40%的有 11 个(“灬”、“糸”、“纟”、“口”、“钅”、“阝”、“亅”、“刂”、“月”、“日”、“言”),正确率介于 40%和 60%的有 10 个(“木”、“贝”、“金”、“亻”、“艹”、“冫”、“宀”、“火”、“土”、“扌”),剩下的 6 个在 60%-90%之间(“女”、“讠”、“心”、“辶”、“彡”、“彳”)。

其中正确率最高的“辶”部是 89.2%,最低的“火”部变体“灬”只有 8.1%。“灬”部虽然在教材中出现过,但掌握的学生却极少,这应该跟变体和原形之间差异特别大有关系。“糸”、“纟”和“彡”同归一部,前两个的正确率都仅是 10.8%,最后一个 81.1%;这三个中第一个是原形,第二个是正体,第三个是简体,可见学生对简体更为熟悉,部首原形又远不如变体构字能力强,这些会致使同一部首内部差别很大。“口”部仅有 16.2%则大出笔者的意料,问卷中“呀”字部首含义的选项有口、牙和惊讶表情这三张图片,有 67.6%的学生选择了牙的图片,由此可见学生不了解“牙”在“呀”中只是音符,不是部首。

“钅”是“金”的变体,与原形差别较大,只有 21.6%的学生掌握。“阝”是“阜”的变体,原形作为部首没有构成其他字,除非作为音符出现,正确率也仅为 21.6%,需要着重讲解。

“亅”是“心”的变体,正确率为 29.7%,构字能力较强,应重点讲解。

“刂”是“刀”的变体,原形远不如变体的构字能力强,不过仅有近三分之一的学生掌握该部的含义。“月”在合体字中多和本义“肉”有关,和“月亮”的含义相去甚远,掌握的学生也仅有三分之一。“日”部含义很清楚,只是位置多变,处于汉字上边时,部首形体变化为“曰”,这可能影响学生的判断,正确率仅为 35.1%;部首形体在不同位置略有变化的情况并不少见,

从严格意义上讲也是一种变形，但不如真正的原形与变体的差别那么大，这就提醒汉语教师说明这种细微的差别，以免学生误解。

“言”是部首原形，因为大陆字体简化，部首就变形为“讠”，现在反不如变体构字能力强，掌握的学生也仅有 35.1%。

表四 部首含义认知分类比较表

数量	分类		例字	正确率
27	所选部首例字			44%
2	生活消费类	食	胸	51.4%
		行	造	
8	人体动作类	人体部位	嫩	48%
		姿态动作	伴、抱、 呀、怀、 慰、計、询	
8	自然生态类	地理环境	浏、埋、 限、析	44.3%
		天文气象	炉、照、 景、薪	
8	生产方式类	住	客、部、	33.9%
		手工	絕、结、 累、锅、銷	
		商业	资	
1	人际关系类	社会	别	32.4%

从表四可以看出，51.4%学生对属于生活消费类的部首含义最熟悉，这些跟日常生活关系最紧密；其次是人体动作类，占 48%，言谈举止尽在其中；第三是自然生态类，占 44.3%，这跟所选部首的正确率基本持平；生产方式类和人际关系类则居于第四

和第五位，分别占 33.9%和 32.4%，这两类跟学生们的生活没有前三类那么紧密。

4.5 正、简体部首认知结果

表五 正简体字部首认知对照表

	部首位置						部首含义					
正 体 字	銷	65%	絕	57%	計	73%	銷	46%	絕	11%	計	35%
简 体 字	锅	76%	结	73%	询	76%	锅	22%	结	81%	询	68%

依据表五计算出的正确率平均值，正体字部首位置认知正确率约为 65%，简体字部首位置认知正确率约为 75%；正体字部首含义认知正确率约为 31%，简体字部首含义认知正确率约为 59%。

学生对正体字部首认知的正确率低于简体字近 10 个百分点，同时也略低于对所选部首位置认知的正确率；学生对正体字部首含义认知的正确率低于简体近 19 个百分点，同时也低于对所有部首含义认知正确率近 14 个百分点。综上所述，无论是对部首位置的认知还是对部首含义认知，正体字都低于简体字，而且均低于所选部首正确率的平均值。这一结论可与 86.5%的被试“喜欢写简体”相互佐证。就个例纵向相比，“钅”却大幅低于“金”，可见学生们对部首变体的含义认知度更低。

4.6 部首原形和变体认知结果

表六 部首原形与变体的认知结果对比表

	部首位置						部首含义					
部首	火		心		纟		火		心		纟	
原形	炉	76%	慰	81%	累	51%	炉	54%	慰	68%	累	11%
变体	照	46%	怀	78%	结	73%	照	8%	怀	28%	结	81%

根据表六计算出的正确率平均值，原形部首位置认知正确率为 69%，变体部首位置认知正确率为 66%；原形部首含义认知正确率为 44%，变体部首含义认知正确率为 39%。在部首位置方面，部首原形和变体整体正确率相差无几；不过从单个部首看，学生对原形“火”的熟悉程度远远高于变体“灠”，与它们相反，对原形“纟”的熟悉程度大大高于“纟”，所以对“灠”和“纟”部首位置的教学需要加强。在部首含义方面，正确率依然整体偏低，并且原形和变体含义的平均正确率相差仅为 5%；纵向单个比较却差别相当大，“火”高于“灠”46 个百分点，“心”高于“忄”50 个百分点，“纟”则低于“纟”近 70 个百分点，这些处于低位的部首变体和原形在含义方面需要加强学习。

五、结论

5.1 研究总结

5.1.1 研究问题一：学生对部首在汉字中位置的掌握情况如何？

从调查问卷可知，近七成的学生掌握了部首的位置，虽略高于笔者预期，但还有很大的提高空间。

在部首具体位置认知方面，学生对它们的熟悉程度从高到低依次是在汉字的左边、上边、左下包围、右边和下边。正确率最

高的是 72.4%，最低的两个都是 54.1%。如此看来汉语教师在教学中应特别强调位置处于汉字右边和下边的部首，归纳这些部首的位置，能起到事半功倍的效果。

部首原形和变体位置问题是在研究中发现的，它们在正确率的平均值上相差无几，不过同一部首原形和变体之间在正确率上都有出入，有的是原形高，有的是变体高。原形正确率高的，是因为它们本身就是成字部件，学生对它们比较熟悉；变体正确率高的，是因为变体较原形构字能力更强且出现频率更高。根据上述情况，在实际教学中要区别对待，不能一刀切，对部首的原形和变体要有侧重地对比讲解。

5.1.2 研究问题二：对部首含义的理解程度如何？

调查问卷结果显示，总体上略多于四成的学生掌握了部首的含义，大幅低于对部首位置的掌握。由此可见，学生在部首含义的理解上亟待提高。

部首原形和变体在含义正确率的平均值上差别不大，前者略高于后者。但是如果把同一部首的原形和变体纵向比较会发现差别都非常大。三分之二的原形大幅高于变体，因为部首原形是学生学过的成字部件；三分之一的变体则高于原形，因为部首变体构字能力更强且出现频率更高。教师在讲解时最好把它们跟部首原形放在一起，让学生对它们有一个整体的把握。

5.1.3 正简体字的不同是否会使学生在部首位置和含义的认知上产生差异？

在部首位置的正确率上，正体字低于简体字，也略低于部首位置正确率的平均值；在部首含义的正确率上，正体字大幅低于对简体字，也低于部首含义正确率的平均值。这一情况跟学生的教材绝大部分是简体字有关。一年级时硬性规定写正体字，同时认读简体字，之后就没有再硬性要求学生书写正体字，绝大多数

学生因而选择了书写简体字。在这一过程中,学生对正体字部首在位置和含义的认知上都有所下降。

5.2 研究限制

所选的 20 个部首中,有很多部首的位置是有变化的,但出于调查问卷篇幅的考虑,笔者只选择了部首最常出现位置的一类,对在其它位置的部首没有进行考察,所以调查得不够全面。

问卷中对部首含义选项的设置采用图示法,虽然有直观的优点,但是有些选项的图片很难特别精准的体现部首或汉字中其他部件的意思。

为了了解学生是否会出现正、简体混淆的情况,考察了四个正体字,其中一个正、简体写法一致。总体上对正体字的考察设置的问题偏少,如果再多些会更客观、全面。

5.3 未来研究方向

调查常用部首的数量增加到 30 个,对它们在汉字中不同的位置进行全面的考察,而不是只考察出现比例最高的位置。

以学期为单位,同时收集初级、中级和高级班学生的汉字书写错误,分析错误类型,同时对老师和学生进行调查,提出对教学更有针对性的教学建议。

对 3500 个常用汉字进行穷尽式考察,统计部首及每个部首统辖汉字的数量,并整理出这些部首分布的位置。对是成字部件的部首,给出象形字源;对有变体的部首,要归纳标注。

参考文献:

- 国家汉办、教育部社科司汉语国际教育用音节汉字词汇等级划分课题组. 2010. 《汉语国际教育用音节汉字词汇等级划分》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 黄沛荣. 2009. 《汉字教学的理论与实践》. 台北: 乐学书局.
- 赖明德. 2003. 《中国文字教学研究》. 台北: 文史哲出版社.
- 赖雄义. 2012. 《印尼学生汉字部首学习情况调查报告》. 湖南师范大学硕士论文.

- 邱军. 2008. 《成功之路入门篇》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路进步篇(第1册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路进步篇(第2册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路进步篇(第3册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路顺利篇(第1册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路顺利篇(第2册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路起步篇(第1册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 邱军. 2008. 《成功之路起步篇(第2册)》. 北京: 北京语言大学出版社.
- 沙宗元. 2006. 汉字研究中的一组术语, 《语言文字应用》. 3, 57-62. doi :10.16499/j.cnki .1003 -5397.2006.03.008
- 张亚丽. 2017. 《汉语国际教育用等级汉字偏旁位置系统及相关教学问题研究》. 安徽大学硕士论文.
- 中国社会科学院语言研究所词典编辑室. 2016. 《现代汉语词典(第7版)》. 北京: 商务印书馆.
- 钟夏梅. 2016. 《泰国学习者汉字部首识字法研究初探》. 天津师范大学硕士论文.
- 周小兵、李海鸥. 2005. 《对外汉语教学入门》. 广州: 中山大学出版社.

The Survey of Chinese Radicals Perception: A Case of Business Chinese Department of Assumption University in Thailand

Zhang Debiao

Abstract

Apart from the Taiwanese Chinese language school affiliated in Thailand, Chinese language departments in Thailand tend to teach only simplified Chinese characters. One noteworthy exception is at the International Assumption University which teaches both traditional and simplified Chinese characters. Although freshman students use simplified character textbooks, they are asked to use traditional characters in class. Sophomore and third year students use only simplified characters while fourth year students use both traditional and simplified characters, but can opt to write only in simplified characters if they so choose. This approach of mixing two different character sets, from intermediate and advanced students, cause errors in their learning and delivery, such as incorrect placement of radicals. For example, "neighbour" using a traditional character “鄰” positions the radical to the right part, but positions this same radical to the left for the simplified version “邻” of the same character.

When teaching Chinese as a foreign language, radicals cannot be ignored. Although many beginner textbooks give some examples of pictographic characters to help students to learn, some of which are also a semantic component, the overall learning process is not systematic. Teachers in the early basic classes focus on reading and writing Chinese characters but place little or no emphasis on the teaching of radicals used with components. This leads to a weaker understanding of the language from the student.

A questionnaire is designed for investigating the perception of radicals to intermediate students. 21 most commonly used radicals with the highest character structuring ability are used. Analysis shows that students have higher perception of radical positions than the meaning of radicals, higher perception of radical prototypes than radical variants, and higher perception of simplified radicals than traditional radicals.

Keywords: *Chinese, Radicals, Perception, Traditional Characters, Simplified Characters*

การศึกษาเปรียบเทียบคำอุทานจีนในนวนิยายจีน
เรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจ้ว้น* กับฉบับแปลไทย
เรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

ธนารัตน อัครกุญ¹
ศศรักษ์ เพชรเชิดชู²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สองประการ ประการแรก ได้แก่ การศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจ้ว้น* ประการที่สอง ได้แก่ การเปรียบเทียบคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจ้ว้น* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

ผลศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจ้ว้น* พบว่า 1) คำอุทานคำหนึ่งสามารถใช้แสดงอารมณ์และน้ำเสียงที่หลากหลาย 2) คำอุทานหลายคำใช้เพื่อแสดงอารมณ์เดียวกัน 3) คำอุทานบางคำอ่านได้หลายเสียง แต่ละเสียงใช้แสดงอารมณ์ที่แตกต่างกัน 4) คำอุทานบางคำอ่านได้เสียงเดียว แต่ใช้แสดงหลายอารมณ์

จากการศึกษาเปรียบเทียบคำอุทานภาษาจีนในนวนิยายเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจ้ว้น* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* พบ

¹ นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรเกียรตินิยม) ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: sasarux.p@chula.ac.th

กลวิธีการแปล 3 แบบ ได้แก่ การแปลแบบตรงตำแหน่ง การแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความ และการแปลโดยละคำอุทาน

คำสำคัญ *เฉื่อยเตียวอิงสยงจ้ว้น* *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* คำอุทานจีน คำอุทานไทย

1. บทนำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542: 1384) ได้นิยามคำ “อุทาน” ว่าเป็นเสียงหรือคำที่เปล่งออกมาเวลาตกใจ ตีใจ หรือเสียใจ เป็นต้น; ในไวยากรณ์เรียกคำหรือเสียงที่เปล่งออกมาเช่นนั้นว่าคำอุทาน

แม้คำอุทานจะไม่ใช้คำหลักและคำไวยากรณ์ที่สื่อใจความสำคัญในประโยค แต่ก็มีคามสำคัญไม่น้อยไปกว่าคำหรือกลุ่มคำประเภทอื่น เพราะสามารถแสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึก ทำให้ผู้รับสารสามารถวิเคราะห์ทิศทางและความเป็นไปของเรื่องราวที่ตามมา และคำอุทานยังสามารถสะท้อนสภาวะอารมณ์ของผู้ส่งสารได้อีกด้วย

จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า คำอุทานในภาษาจีนมีมากมายหลายคำ คำอุทานบางคำมีเสียงอ่านหลายเสียง เปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ความรู้สึกที่ต่างกัน เช่น

(1) 啊! 多美丽的景色! Ā! Duōměilì de jǐngsè!

โอ ช่างสวยงามอะไรเชนนี

(2) 啊? 你说什么? Ā! Nǐshuōshénme?

หืม เธอพูดอะไรนะ

(3) 啊, 我懂了。Ā! Wǒdǒng le.

อ้อ ฉันเข้าใจละ

ตัวอย่างข้างต้น คำอุทาน 啊 สามารถถ่ายทอดน้ำเสียงและอารมณ์ของผู้พูดได้อย่างหลากหลาย ตัวอย่างที่ (1) ออกเสียง Ǻ แสดงน้ำเสียงแสดงอาการประหลาดใจ ตัวอย่างที่ (2) ออกเสียง Ǻ แสดงน้ำเสียงแสดงอาการสงสัย และตัวอย่างที่ (3) ออกเสียง Ǻ แสดงน้ำเสียงแสดงอาการเข้าใจหรือรับรู้

ภาษาจีนและภาษาไทยล้วนมีคำอุทาน การศึกษาคำอุทานจากนวนิยายจะทำให้ทราบบริบทการใช้ได้ลึกซึ้งมากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับฉบับแปลไทยก็อาจจะทำให้ทราบถึงลักษณะการแปลคำอุทานเป็นภาษาไทย

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สองประการ ประการแรก ได้แก่ การศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจุ่ววัน* ประการที่สอง ได้แก่ การเปรียบเทียบคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจุ่ววัน* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ*

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจุ่ววัน* ของกิมย้ง (金庸) สำนักพิมพ์กว้างโจว (广州出版社) ปี พ.ศ. 2500 อนึ่ง นวนิยายจีนเรื่อง *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจุ่ววัน* เป็นนวนิยายกำลังภายในที่มีฉบับแปลไทย 4 สำนักด้วยกัน ได้แก่ มังกรหยก ฉบับแปลโดยจำลอง พิศนาคะ *มังกรหยก* ฉบับแปลโดย ว. ณ เมืองลุง *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ* ฉบับแปลโดย น. นพรัตน์ และ *จอมยุทธ์มังกรหยก* ฉบับแปลโดยคนบ้านเพ ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้จะเลือกใช้ เรื่อง *ก๊วยเจ๋งยอด*

วิบุรุษ เล่มที่ 1-4 แปลโดย น. นพรัตน์ ของสำนักพิมพ์สร้างสรรค์ ปี พ.ศ. 2546

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 คำอุทานจีน

หวัง ลี 王力 (1980) กล่าวว่าคำอุทาน ไม่รวมอยู่ใน องค์ประกอบของประโยค หากเป็นเพียงเสียงที่สะท้อนให้เห็นถึง อารมณ์ ความรู้สึก อย่างเช่น ความรู้สึกโกรธแค้น ความรู้สึก ประหลาดใจ ตื่นตกใจ ความรู้สึกเจ็บปวด เป็นต้น

หม่า เจี้ยนจง 马建忠 (1983) กล่าวว่าคำอุทานคือคำที่ สะท้อนอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด

หลิว ชูเซียง 吕叔湘 (1983: 137) แบ่งคำอุทานตามบริบท อารมณ์ความรู้สึกและน้ำเสียงของผู้พูดออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) คำอุทานที่แสดงความรู้สึกประหลาดใจและชื่นชม (表惊讶和赞叹) 2) คำอุทานที่แสดงการถอนหายใจ เจ็บปวดใจ คับแค้น โกรธ เป็นต้น (表叹息、哀伤、悔恨、愤怒等等) 3) คำอุทานที่แสดงความรู้สึก ประหลาดใจ ไม่เชื่อ (表诧异、不信) 4) คำอุทานที่แสดงความรู้สึก ตื่นรู้จากความไม่รู้ (表醒悟) และ 5) คำอุทานที่แสดงความรู้สึกไม่ เห็นด้วย ดูถูก ประณาม (表不以为然、鄙视、斥责)

นอกจากนี้ ยังมีนักวิจัยบางกลุ่มแบ่งคำอุทานตามเสียงของ คำ อย่างเช่นในหนังสือ *现代汉语感叹句研究* และหนังสือ *实用汉语 语法* ได้แบ่งคำอุทานออกเป็น 12 กลุ่ม โดยอาศัยเสียงเป็นเกณฑ์ จำแนก ดังต่อไปนี้

- 1) a เช่น ā 啊 yā 呀 āyā 啊啊
- 2) ai ei เช่น āi 哎 āi 喂 āi 唉 āiyā 哎呀
āiyō 哎哟

- 3) ha เซ่น hā 哈 hāhā 哈哈
- 4) hai hei เซ่น hāi 嗨 hāi 咳 hēi 嘿
- 5) he เซ่น hē 嗨 hē 喝 hè 吓
- 6) hng เซ่น hng 哼
- 7) ng เซ่น ng 嗯
- 8) o เซ่น ō 噢 ō 喔 ó 哦
- 9) pei เซ่น pēi 呸
- 10) wei เซ่น wèi 喂
- 11) yi เซ่น yí 咦
- 12) yo เซ่น yō 哟

จะเห็นได้ว่าในภาษาจีนมีการแบ่งประเภทคำอุทานจีนตามบริบทอารมณ์ความรู้สึกและน้ำเสียงของผู้พูด และตามเสียงของคำอนึ่งในงานวิจัยนี้จะแบ่งตามอารมณ์ความรู้สึกและน้ำเสียงของผู้พูด

2.2 คำอุทานไทย

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548: 109) นิยามคำอุทานว่าเป็น

“เสียงที่เปล่งออกมา โดยเป็นคำพวกหนึ่งที่ถูกผู้พูดเปล่งออกมา ไม่มีคำแปลเหมือนคำชนิดอื่น แต่ให้ทราบความต้องการ หรือนิสัยใจคอว่าเป็นอย่างนั้น อย่างนี้เท่านั้น เช่น เออ! โอ๊ะ! โอ้ย! เอ้ย! เป็นต้น บางทีก็เอาคำที่มีคำแปลมาแปลงเป็นคำอุทานก็มี เช่น พุทโธ! อนิจจา! ออกเอ๋ย! เจ้าเอ๋ย! เป็นต้น แต่ก็ไม่มีการกำหนดเนื้อความอย่างคำชนิดอื่นๆ เป็นแต่บอกอาการหรือความรู้สึกของผู้พูดเท่านั้น”

นworรณ พันธ์ธมธ (2544: 140-141) กล่าวว่า คำอุทาน คือ

“คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงอารมณ์ ความรู้สึกและแสดงจุดประสงค์บางประการ ความรู้สึกอย่างเดียวกัน คนต่างชาติต่างภาษาจะอุทานต่างๆ กัน ในภาษาไทยคำอุทานแสดงความรู้สึกมี

อยู่มากมาย เช่น เอ๋ เอ๊ะ อ้าว โอ้ย ฮะ ฮี ซิชะ ซูเร ปัดไ้ อ๊วยตาย ตายจริง เป็นต้น นอกจากนั้น ผู้พูดอาจเปล่งเสียงเพื่อแสดงจุดประสงค์บางประการ เช่น เอ๊ว ใช้เยาะให้เก้อ ไ้ ใช้ห้ามปรามหรือแสดงออกว่าไม่เห็นด้วย หรือ เฮ้ย ใช้เพื่อคัดค้าน เป็นต้น”

กำชัย ทองหล่อ (2547: 260) กล่าวถึงคำอุทานไว้ว่า คำอุทาน คือเสียงที่เปล่งออกมาในเวลาดีใจ เสียใจ ตกใจ ประหลาดใจ หรือกริ่งใจ เป็นต้น หรือเป็นคำที่ใช้ต่อถ้อยเสริมบทให้ดูบริบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเสียงที่เปล่งออกมาเป็นคำอุทานนั้นอาจจะเป็นคำ เช่น แหม! พุทไ้! โอ้! โอ้ย! เป็นต้น เช่น เวิร์กรรมจริงหนอ! ไ้อกเราเอ้ย! กลุ่มใจจริงด้วย! เป็นประโยค เช่น ไฟไหม้เจ้าข้า! ออกแตกแล้วไ้! แต่คำอุทานที่มีคำแปลบางคำก็อาจไม่สามารถกำหนดความหมายตายตัวได้ เพราะความหมายของคำอุทานนั้น ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามบริบท คำอุทานบางชนิดก็มีคำแปล เช่น พุทไ้! อนิจจา! เวิร์ ๆ! ตายจริง! ฯลฯ

คำอุทานบางชนิดไม่มีคำแปล เช่น ซิ! ซิชะ! แหม! โอ้ย! โอ้ย! เหม! ซิ ๆ! ฯลฯ แต่ถึงแม้ไม่มีคำแปลก็ยังแสดงความรู้สึกต่างๆ ของผู้พูดได้

3. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคำอุทานที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *เฉื่อยเตียวอิงสยงจุ๊ววัน* พบคำอุทานจำนวน 15 คำ จาก 331 ประโยค ตัวอย่าง คำอุทานทั้ง 15 คำต่อไปนี้ไปจะกล่าวถึงด้วยอักษรโรมันที่อิงตามเสียงเดิม ดังนี้ คำอุทาน a (啊) คำอุทาน ayo (啊哟) คำอุทาน aiyo1 (哎唷) คำอุทาน aiyo2 (哎哟) คำอุทาน ai (唉) คำอุทาน hai (咳) คำอุทาน hei (嘿) คำอุทาน hng (哼) คำอุทาน ng (嗯) คำอุทาน o1 (噢) คำอุทาน o2 (哦) คำอุทาน

pei (呸) คำอุทาน wei (喂) คำอุทาน ya (呀) และคำอุทาน yi (咦) คำอุทานจากประโยคตัวอย่างทั้ง 331 ประโยค สามารถแสดงอารมณ์ต่างๆ ได้ดังนี้

(1) คำอุทานแสดงความรู้สึกประหลาดใจ ได้แก่คำว่า คำอุทาน a คำอุทาน hai คำอุทาน hei คำอุทาน ya และคำอุทาน yi

(2) คำอุทานแสดงความรู้สึกสงสัย ได้แก่ คำอุทาน a และคำอุทาน en

(3) คำอุทานแสดงการตอบรับ รับปาก เข้าใจ สำนึกตัว ตื่นตัว ได้แก่ คำอุทาน a คำอุทาน en คำอุทาน o1 และคำอุทาน o2

(4) คำอุทานแสดงความรู้สึกตกใจ ได้แก่ คำอุทาน ayo และคำอุทาน aiyo1

(5) คำอุทานแสดงความรู้สึกเจ็บปวด ได้แก่คำอุทาน aiyo1 และคำอุทาน aiyo2

(6) คำอุทานแสดงความรู้สึกเศร้าสลด เสียหาย รันทด เสียใจ ได้แก่ คำอุทาน ai และคำอุทาน hai

(7) คำอุทานแสดงความรู้สึกกระหยิ่มยิ้มย่อง ได้แก่ คำอุทาน hei

(8) คำอุทานแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ไม่เชื่อ ต่่าวว่า ได้แก่ คำอุทาน hng และคำอุทาน pei

(9) คำอุทานแสดงความรู้สึกเกินความคาดหมาย ไม่เข้าใจว่า จะเป็นเช่นนั้น ได้แก่ คำอุทาน ng

(10) คำอุทานแสดงการร้องเรียกรหรือทักทาย ได้แก่ คำอุทาน wei

จากการศึกษาเปรียบเทียบคำอุทานภาษาจีนใน *เฉื่อยเตี้ยวอิงสยงจุ๊วาน* กับฉบับแปลไทยพบว่า มีการแปล 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

(1) การแปลแบบตรงตำแหน่งด้วยการเลือกใช้คำอุทานไทยที่เทียบเคียงหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับ และแปลอยู่ในตำแหน่งข้อความเดียวกับต้นฉบับ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

张十五给郭、杨二人斟了酒，自己又斟一杯，一口饮干，说道：“岳爷爷有两句诗道：‘壮志饥餐胡虏肉，笑谈渴饮匈奴血。’这两句诗，当真说出了中国全国百姓的心里话。**唉**，秦松这大奸臣运气好，只可惜咱们迟生了六十年。”（第一章）

ฉบับแปล

เตียจับโหววรินสุราให้แก่ก๊วยเซ่าเทียนและเอี้ยทิมิม ค่อยรินให้แก่ตัวเอง ต้มสุรารวดเดียวหมดถ้วย กล่าวว่า

“งักเอี้ยเอี้ยแต่งลำนำเพลงมั่วกั้งอั้ง (แดงท้าวธาร) มีอยู่สองประโยคบอกว่า ‘ตั้งปณิธานรับประทານเนื้อพวกหู สรวลสำราญดื่มโลหิตขงหนุ’ ข้อความสองประโยคนี้นับว่าสะท้อนความรู้สึกของชาวจีนทั้งแผ่นดินอย่างแท้จริง **โอ** ขุนนางกังฉินฉิ่งไกวยังโชคดี พวกเรา กลับกำเนิดเข้าไปหกสิบปี” (เล่ม 1 หน้า 38)

ตัวอย่างที่ 1 เตียจับโหววอุทาน **唉** (ai) เพื่อแสดงความรู้สึกเศร้าสลดหรือเสียดาย แปลเป็นคำอุทานภาษาไทยว่า **โอ** ในตำแหน่งข้อความเดียวกันกับต้นฉบับ

(2) การแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความด้วยวิธีการต่างๆ เช่น
ก. เพิ่มคำอธิบายเพื่ออธิบายอารมณ์ความรู้สึกเพิ่มเติมแทรกไว้ในตัวบท
ข. เปลี่ยนตำแหน่งคำอุทาน จากเดิมคำอุทานที่อยู่ในบทพูดของตัวละครมาไว้ในข้อความที่เป็นบทบรรยายแทน
ค. ใช้วลีหรือประโยคแปลแทนคำอุทาน เป็นต้น เช่น

ตัวอย่างที่ 2

杨康喝道：“鲁长老不得对贵客无礼！”鲁有脚听得帮主呼喝，当即退了两步。裘千仞却毫不容情，双手犹似两把铁钳，往他咽喉扼来。鲁有脚暗暗心惊，翻身后退，只听得敌人“嘿”的一声，自己双手已落入他掌握之中。(第二十七章)

ฉบับแปล

เอี้ยคังพลันตวาดว่า

“ลู่เจียงเล่าไม่อาจเสียมารยาทต่ออาคันตุกะ”

ลู่อู่คาได้ยินปังจู่ตวาดห้าม ก็ถอยกายไปสองก้าว ฮิ้วโฮยยิ้มกลับไม่ไหวโมตรี สองมือคล้ายคีมเหล็กคู่หนึ่ง บีบเค้นใส่ลำคอลู่อู่คา ลู่อู่คาหลบตื่นตระหนก พลิกตัวถอยปราด ได้ยินฝ่ายตรงข้ามแคนเสียงดังเฮอะ สองมือของเขาตกไปในเงื้อมมือฮิ้วโฮยยิ้มแล้ว (เล่ม 3 หน้า 420)

ตัวอย่างที่ 2 ฮิ้วโฮยยิ้มอุทาน 嘿 (hei) เพื่อแสดงความรู้สึกกระหือหุ้มย่องแปลเป็นภาษาไทยว่า เฮอะและเพิ่มคำอธิบายน้ำเสียงไว้ว่า แคนเสียง ซึ่งเป็นข้อความที่ไม่มีในต้นฉบับ

(3) การไม่แปลคำอุทาน

ตัวอย่างที่ 3

杨康道：“是啊，快躺下睡觉，你再开口说一个字，我叫恶鬼来吃了你。”傻姑很是害怕，连声答应：“噢，噢。”只听得衣服悉索之声，她已蒙头睡倒。(第三十六章)

ฉบับแปล

เอี้ยคังกล่าวว่า

“ใช่แล้ว รีบล้มตัวลงนอน ท่านเอ๋ยปากอีกคำหนึ่ง ข้าพเจ้าจะเรียกภูตผีมาจับท่านกลืนกินลงไป”

ล่าโกวเกรงกลัวยิ่ง รับคำติดต่อกัน ได้ยินเสียงเสื้อผ้าเสียดสี
ดังสวบสาบ นางล้มตัวลงนอนคลุมโปงแล้ว (เล่ม 4 หน้า 260)

ตัวอย่างที่ 3 เอี้ยคังอุทาน 噢 (ō) เพื่อแสดงความเข้าใจ ใน
บริบทนี้ผู้แปลไม่แปลคำอุทาน

จากการศึกษาเปรียบเทียบยังพบการใช้คำอุทานไทยและคำ
ที่ไม่ใช่คำอุทานไทยในการแปลคำอุทานจีนดังนี้

(1) ใช้คำว่า อา ในการแปล 1) คำอุทาน a เพื่อแสดงความรู้สึก
ประหลาดใจ นิยมชมชื่นหรือแสดงการตอบรับ และหรือเข้าใจ และ2)
คำอุทาน ya เพื่อแสดงความรู้สึกประหลาดใจ ซึ่งพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถานไม่ได้ระบุว่า อา เป็นคำอุทาน แต่ได้นิยามคำว่า อา
ไว้ว่า เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง “คำออกเสียงท้ายคำพูดในความรำพึง
หรือวิตกเป็นต้น เช่น แม่อา พี่อา” (ราชบัณฑิตยสถาน: 1359)

(2) ใช้คำว่า โอ ในการแปล 1) คำอุทาน a เพื่อแสดง
ความรู้สึกประหลาดใจ นิยมชมชื่นหรือแสดงการตอบรับ 2) คำอุทาน
ai แสดงความรู้สึกเศร้าสลดหรือเสียดาย และ3) คำอุทาน hai แสดง
ความรู้สึกเศร้าสลด รันทด เสียใจ ประหลาดใจ ซึ่งพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถานได้นิยามคำว่า โอ ไว้ว่า เป็นคำอุทานไว้ว่า “คำที่
เปล่งออกมาแสดงอาการว่านึกอะไรขึ้นมาได้ หรือแสดงว่าสลดใจ
เป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน: 1400)

(3) ใช้คำว่า อ้อ แปล 1) คำอุทาน a เพื่อแสดงการตอบรับ
หรือเข้าใจ 2) คำอุทาน o1 แสดงความเข้าใจ และ3) คำอุทาน o2
แสดงความเข้าใจ สำนึกตัว หรือตื่นตัว ซึ่งพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถานได้นิยามคำว่า อ้อ เป็นคำอุทานไว้ว่า “คำที่
เปล่งออกมาแสดงว่ารู้แล้ว เข้าใจแล้ว หรือนึกได้, อ้อ ก็ว่า”
(ราชบัณฑิตยสถาน: 1341)

(4) ใช้คำว่า โอย แปล 1) คำอุทาน ayo เพื่อแสดงความรู้สึกตกใจ 2) คำอุทาน aiyo1 แสดงความรู้สึกตกใจและเจ็บปวด และ 3) คำอุทาน aiyo2 แสดงความรู้สึกเจ็บปวด ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้นิยามคำว่า โอย เป็นคำอุทานไว้ว่า “คำที่เปล่งออกมาแสดงความรู้สึกเจ็บปวดหรือรู้สึกว่ามันยิ่ง แปลก เป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน: 1402)

(5) ใช้คำว่า อืมม แปล 1) คำอุทาน hai แสดงความรู้สึกเศร้าสลดหรือเสียดาย 2) คำอุทาน hei แสดงความรู้สึกกระหยิ่มยิ้มย่อง และ 3) คำอุทาน ng แสดงความรู้สึกสงสัย เกินความคาดหมาย ไม่คิดว่าจะเป็นเช่นนั้น และการรับปาก ซึ่งคำว่า อืมม ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปรากฏเพียงคำอุทาน อือ ที่ออกเสียงใกล้เคียง หมายถึง “คำที่เปล่งออกมาเป็นการตอบรับหรือรับรู้” (ราชบัณฑิตยสถาน: 1380)

(6) ใช้คำว่า เฮอะ แปล 1) คำอุทาน hai แสดงความรู้สึกเศร้าสลดหรือเสียดาย 2) คำอุทาน hei แสดงความรู้สึกกระหยิ่มยิ้มย่องและประหลาดใจ และ 3) คำอุทาน hng แสดงความรู้สึกไม่พอใจ ไม่เชื่อ ซึ่งคำว่า เฮอะ ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปรากฏเพียงคำอุทาน เฮอ เฮ่อและ เฮื้อ ที่ออกเสียงใกล้เคียง หมายถึง “คำที่เปล่งออกมาแสดงความโล่งใจ” “คำที่เปล่งออกมาแสดงความดูแคลนหรือไม่เชื่อถือ” และ “คำที่เปล่งออกมาแสดงความเบื่อหน่ายหรือไม่ถูกใจ เป็นต้น” ตามลำดับ (ราชบัณฑิตยสถาน: 1407)

(7) ใช้คำว่า เพ้ย แปล คำอุทาน pei แสดงความรู้สึกไม่พอใจ คำว่า ซึ่งคำว่า เพ้ย ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน คาดว่าน่าจะมาจากการถอดเสียง pei โดยตรง

(8) ใช้คำว่า เอ๊ะ แปลคำอุทาน yi แสดงความรู้สึกประหลาดใจ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้นิยามคำว่า เอ๊ะ เป็นคำอุทานไว้ว่า “คำที่เปล่งออกมาแสดงความฉงน ไม่เข้าใจ หรือไม่พอใจ เป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน: 1394)

(9) ใช้คำว่า นี่ แปลคำอุทาน wei แสดงการร้องเรียกหรือทักทายซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานไม่ได้ระบุว่า นี่ เป็นคำอุทาน แต่ได้นิยามคำว่า นี่ ไว้เป็นคำสรรพนามไว้ว่า “คำใช้แทนนามที่อ้างถึงบุคคลหรือสิ่งที่อยู่ใกล้ เช่น นี่ใคร นี่อะไร” (ราชบัณฑิตยสถาน: 593)

(10) ใช้ประโยคตอบรับว่า ใช่แล้ว แปลคำอุทาน a แสดงการตอบรับหรือเข้าใจ ใช่แล้ว ไม่มีบัญญัติไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หากเป็นประโยคแสดงการตอบรับที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำอุทาน a

4. สรุปผลการวิจัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 รวบรวมคำอุทานไว้ 74 คำ แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยมีคำอุทานที่หลากหลายที่ใช้แสดงอารมณ์ได้เช่นเดียวกับคำอุทานจีน แต่จากการเปรียบเทียบพบว่า ในการแปลจีนเป็นไทยไม่นิยมใช้คำอุทานไทยที่หลากหลายมาแปลเทียบเคียง แต่จะเลือกคำอุทานไทยคำหนึ่งแปลแทนกลุ่มคำอุทานจีนที่แสดงอารมณ์ใกล้เคียงกัน แปลถอดเสียงภาษาจีนหรือแปลในรูปแบบอื่นแทน อาจเนื่องจากคำอุทานไทยบางคำไม่เข้ากับยุคสมัยไม่เข้ากับวัฒนธรรมความเป็นจีนหรือเมื่อแปลคำอุทานตรงตามอักษรแล้วทำให้ขัดกับบริบทภาษาไทย เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะคำอุทานจีนที่จำกัดขอบเขตการศึกษาจากนวนิยายกำลังภายในเพียงเรื่องเดียว ปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาคำอุทานภาษาจีนที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งหากนำคำอุทานในขอบเขตอื่นๆ มาศึกษาเกี่ยวกับการแปลเป็นภาษาไทย อาจทำให้เห็นพัฒนาการของการใช้คำอุทานในแต่ละยุคสมัยได้ และหากมีผู้ศึกษามากขึ้น ก็สามารถรวบรวมการแปลคำอุทานภาษาจีนเป็นภาษาไทยเพื่อประโยชน์ในการศึกษาคำอุทานภาษาจีนและการแปลจีน-ไทยต่อไปได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กำชัย ทองหล่อ. 2547. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- จำลอง พิศนาคะ. 2522. *มังกรหยก ภาค 1 (เล่ม 1-10)*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บันดาสาส์น.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2535. *พจนานุกรมจีน-ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- นววรรณ พันธุมธธา. 2554. *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น.นพรัตน์. 2546. *ก๊วยเจ๋งยอดวีรบุรุษ (เล่ม 1-4)*. กรุงเทพฯ : สยามอินเตอร์บุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2541. *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. นครปฐม :
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาจีน

- 房玉清. 2001. *实用汉语语法*. 北京大学出版社.
高彦梅. 2000. *汉英感叹词对比研究*. 山东外语教学.
金庸. 1976. *射雕英雄传1-4*. 香港: 明河社.
黎锦熙. 1925. *新著国语文法*. 商务印书馆.
吕叔湘. 1983. *吕叔湘语文论集*. 商务印书馆.
马建忠. 1983. *马氏文通*. 商务印书馆.
王力. 1980. *汉语史稿(上、中、下)*. 北京中华书局.
姚锡远. 1996. 现代汉语叹词研究, *河南大学学报* (社会科学版), 36, 4, 60-63.

A Comparative Study of Chinese Interjections in Chinese Novel *She Diao Yingxiong Zhuan* and its Thai Translation in *Kuaicheng Yot Wiraburut*

Thanaratana Akarakul

Sasarux Petcherdchoo

Abstract

This research has two main purposes. The first one is the study of Chinese interjections in *She Diao Yingxiong Zhuan*. The second one is the comparison of Chinese interjections and its Thai translation in *Kuaicheng Yot Wiraburut*.

The result of the study of Chinese interjections in *She Diao Yingxiong Zhuan* shows that: 1) Some Chinese interjections can be used in several circumstances and can be pronounced in several ways; 2) One emotion can be expressed by many Chinese interjections; 3) Some Chinese interjections can be pronounced in many ways to express different emotions; 4) Some of the interjections can be used in many circumstances with the same pronunciation.

The comparison of Chinese interjections and its Thai translation in *Kuaicheng Yot Wiraburut* shows that there are three translation methods used: literal translation, adjusting the text and omitting the interjections.

Keywords: *She Diao Yingxiong Zhuan*, *Kuaicheng Yot Wiraburut*, Chinese interjection, Thai interjection

การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง เฉินเตี้ยวเสียดหวิ กับฉบับแปลไทยเรื่อง เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี

เยาวเรศ จูฑาติลปารัตน์¹

ศศรัักษ์ เพชรเชิดชู²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตี้ยวเสียดหวิ* และเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตี้ยวเสียดหวิ* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี*

จากการเก็บรวบรวมคำเรียกขานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตี้ยวเสียดหวิ* พบว่าสามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภทหลัก ได้แก่ คำเรียกขานเครือญาติ คำเรียกขานอาชีพและตำแหน่ง คำเรียกขานแสดงฐานะ คำเรียกขานชื่อสกุล คำเรียกขานสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและสอง คำเรียกขานแฝงนัยยะประเมินผู้ถูกเรียก และคำเรียกขานประสม คำเรียกขานประเภทที่พบมากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ คำเรียกขานประสม คำเรียกขานแสดงฐานะ และคำเรียกขานเครือญาติตามลำดับ

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับฉบับแปลไทย *เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี* พบการแปลคำเรียกขาน 3 ประเภทหลัก ได้แก่ การแปลตรงตัว การแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความ และการแปลเป็นคำอื่นหรือไม่แปล

¹ นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรเกียรตินิยม) ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: yuijutha@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail: sasarux.p@chula.ac.th

การแปลตรงตัวสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ การแปลแบบถอดความ การแปลแบบถอดเสียงอ่าน (ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว) และการแปลแบบผสม การแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่ การแปลแบบเพิ่มคำ การแปลแบบลดคำ และการแปลแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น กลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ การแปลตรงตัวแบบถอดเสียงอ่าน การแปลตรงตัวแบบถอดความ และการแปลปรับเปลี่ยนข้อความแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่นตามลำดับ

คำสำคัญ คำเรียกขาน การแปล *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี*

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้คำเรียกขานในนวนิยายจีนกำลังภายในเรื่อง *ฉินเตี้ยวเสี่ยลู่หวี* และเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีนกำลังภายในเรื่อง *ฉินเตี้ยวเสี่ยลู่หวี* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี*

สมมติฐานของการวิจัย

การใช้คำเรียกขานที่ปรากฏในนวนิยายกำลังภายในเรื่อง *ฉินเตี้ยวเสี่ยลู่หวี* มีความแตกต่างกันตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และการใช้คำเรียกขานเหล่านั้นสามารถสะท้อนสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังได้อย่างชัดเจน ในฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี* ส่วนใหญ่แปลด้วยการถอดเสียงจากภาษาแต้จิ๋ว อาจเพราะต้องการสร้างอรรถรสความเป็นจีนให้กับนวนิยายหรือบางครั้งอาจจะหาคำเทียบเคียงในภาษาไทยไม่ได้ คำเรียกขานบางประเภทไม่เป็นที่เข้าใจในสังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนการแปล

ขอบเขตของการวิจัย

1) ศึกษาวิเคราะห์คำเรียกขานในบทสนทนาจากนวนิยายกำลังภายในเรื่อง *ฉินเตียวเสียดูหัว* (神雕侠侣) ฉบับปรับปรุงใหม่ของกิมย้ง (金庸) ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2003 สำนักพิมพ์เหยวี่ยนหลิว (远流出版公司)

2) เปรียบเทียบการแปลคำเรียกขานในนวนิยายเรื่องดังกล่าวกับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี* แปลโดย น. นพรัตน์ ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2556 สำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊ค

อนึ่งงานวิจัยได้ใช้ชื่อตัวละครตามที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *ฉินเตียวเสียดูหัว* เพื่อให้เข้าใจตรงกันกับข้อความแปลในนวนิยาย แต่ชื่อเฉพาะอื่นๆ จะถอดเสียงอ่านเป็นภาษาจีนกลางระบบ HànyǔPīnyīn (汉语拼音) ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนกลางราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2550

1. ทบทวนวรรณกรรม

เว่ย จื้อเฉียง 卫志强 (1994) แบ่งคำเรียกขานตามความหมายของคำออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1) ชื่อตัว หรือชื่อสกุลตามด้วยชื่อตัว รวมไปถึงชื่อเล่น คำเรียกขานแสดงความรัก คำด่า คำยกย่อง และชื่อตัวหรือชื่อสกุลที่มีการเติมอุปสรรคหรือปัจจัย เช่น xiǎo míng (小明) míngmíng (明明) เป็นต้น

2) คำเรียกเครือญาติ และคำเรียกเครือญาติที่ประกอบกับคำชนิดอื่น เช่น Zhào dàye (赵大爷 คุณลุงจ้าว) เป็นต้น คำเรียกขานประเภทนี้สามารถใช้เรียกผู้ที่ไม่ใช่ญาติของตน และบางครั้งก็ไม่ใช่คำ

เรียกเครือญาติในการเรียกญาติของตนเช่นกัน โดยเฉพาะญาติที่อยู่
รุ่นเดียวกันหรือรุ่นอ่อนวัยกว่า

3) ชื่อเรียกที่แสดงฐานะ คำเรียกขานประเภทนี้สามารถใช้
โดยลำพังได้ เช่น xiānsheng (先生 คุณ) lǎoshī (老师 ครู)
jiàoshòu (教授 ศาสตราจารย์) เป็นต้น หรือจะใช้เรียกประสมกับ
ชื่อสกุลก็ได้ เช่น Lǐ jiàoshòu (李教授 ศาสตราจารย์หลี่)

4) ชื่อเรียกที่บ่งบอกอาชีพหรือตำแหน่ง เช่น sījī (司机
คนขับรถ) jīnglǐ (经理 ผู้จัดการ) และ dàifū (大夫 หมอ) คำเรียก
ขานประเภทนี้สามารถใช้โดยลำพังหรือเรียกประสมกับชื่อสกุลก็ได้

5) คำเรียกขานที่มีรูปแบบการประกอบคำคล้ายคำนาม เช่น
háizi tā diē (孩子他爹 แปลว่า พ่อของลูก) รวมถึงฉายานาม เช่น
dòuyá cài (豆芽菜 แปลว่า ถั่วงอก) เป็นต้น คำเรียกขานประเภทนี้
มักไม่ใช้เรียกขานทั่วไป แต่ใช้เรียกบุคคลที่จำเพาะเจาะจง

6) ใช้คำจำพวกอื่นเรียกขาน เช่น wèi (喂 คำอุทาน ใช้
ทักทายกันในระหว่างเพื่อนฝูงที่สนิมสนม) nàgè shéi (那个谁 แปลว่า
คนนั้นนะ) ในการเรียกขาน การไม่ใช้คำเรียกขานจะปรากฏใน
สถานการณ์ 3 แบบ แบบแรกคือ ผู้พูดไม่ทราบว่าควรเรียกขานผู้ฟัง
ว่าอย่างไร หรือไม่สะดวกใช้คำเรียกขาน แบบที่สองคือ ผู้พูดตั้งใจไม่
ใช้คำเรียกขาน ซึ่งส่วนใหญ่แสดงถึงการไม่เคารพหรือไม่สนิทสนมกับ
ผู้ฟัง แบบที่สามคือ เป็นการแสดงถึงอำนาจและอิทธิพลของ ผู้พูด

กั๋ว อวิ้นและเหลียง หย่งกั๊ง 郭芸和梁永刚 (2008) แบ่ง
ประเภทของคำเรียกขานในภาษาจีนกลางออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1) คำเรียกขานอาชีพ (行业/职业称呼语) เช่น lǎoshī (老
师 ครู) yīshēng (医生 หมอ) และ lǚshī (律师 ทนายความ) เป็นต้น

2) คำเรียกขานชื่อสกุล (姓名称呼语) เช่น Zhāng Hǎi (张海) Chén Yùjié (陈玉洁) lǎo Zhāng (老张) เป็นต้น

3) คำเรียกขานเครือญาติ (亲属称呼语) เช่น yéye (爷爷 ปู่) wàipó (外婆 ยาย) และ jiě (姐 พี่สาว) เป็นต้น

4) คำเรียกขานตำแหน่ง (身份/职务称呼语) เช่น zhǔrèn (主任 ผู้รับผิดชอบหรือหัวหน้าของหน่วยงานหนึ่งๆ) shūjì (书记 เลขาธิการ) และ lǎobǎn (老板 เจ้าแก) เป็นต้น

5) คำเรียกขานใช้ทั่วไป (通用称呼语) เช่น xiānshēng (先生 คุณ) xiǎo péngyǒu (小朋友 หนูน้อย) และ nín (您 ท่าน) เป็นต้น

6) คำเรียกขานไม่ระบุ (零称呼语) เช่น wèi (喂 คำอุทาน ใช้ทักทายกันในระหว่างเพื่อนฝูงที่สนิมสนม) และ láojià (劳驾 คำที่ใช้แสดงความนอบน้อมในขณะที่ขอร้องให้คนอื่นทำให้หรือหลีกเลี่ยงให้) เป็นต้น

จากการศึกษาคำเรียกขานของเว่ย จื้อเฉียง กับกั๋ว อวิ้นและเหลียง หย่งกั๋งข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เว่ย จื้อเฉียง กับกั๋ว อวิ้นและเหลียง หย่งกั๋งได้แบ่งคำเรียกขานในภาษาจีนคล้ายคลึงกันจำนวนหนึ่ง ได้แก่ คำเรียกขานชื่อสกุล คำเรียกขานเครือญาติ คำเรียกขานอาชีพ คำเรียกขานตำแหน่ง คำเรียกขานไม่ระบุหรือใช้คำอื่นเรียกขาน แต่คำเรียกขานของเว่ย จื้อเฉียงยังระบุเพิ่มเติมถึงคำเรียกขานแสดงฐานะและคำเรียกขานที่มีรูปแบบการประกอบคำคล้ายคำนาม ซึ่งกั๋ว อวิ้นและเหลียง หย่งกั๋งไม่ได้กล่าวถึง แต่มีการกล่าวถึงคำเรียกขานใช้ทั่วไปที่คล้ายคลึงกับคำเรียกขานแสดงฐานะของเว่ย จื้อเฉียง และในงานวิจัยนี้ได้ใช้การอ้างอิงการแบ่งประเภทจากทั้งของเว่ย จื้อเฉียง กั๋ว อวิ้นและ เหลียง หย่งกั๋งเป็นหลัก ดังจะได้กล่าวต่อไป

2. คำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง เฉินเตี้ยวเสี่ยลหวิ

จากการรวบรวมคำเรียกขานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตี้ยวเสี่ยลหวิ* จำนวนทั้งสิ้น 580 ตัวอย่าง สามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภทใหญ่ ได้แก่ คำเรียกขานเครือญาติ คำเรียกขานอาชีพและตำแหน่ง คำเรียกขานแสดงฐานะ คำเรียกขานชื่อสกุล คำเรียกขานสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและสอง คำเรียกขานแฝงนัยยะประหมื่นผู้ถูกเรียกและคำเรียกขานประสม แสดงให้เห็นว่า การใช้คำเรียกขานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตี้ยวเสี่ยลหวิ* มีหลายประเภทแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

คำเรียกขานประเภทที่พบมากที่สุดคือ คำเรียกขานประสม พบจำนวน 251 ตัวอย่างจาก 580 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 43.27 ซึ่งคำเรียกขานประสมประเภทที่พบมากที่สุดคือ คำเรียกขานประสมคู่ขนาน พบจำนวน 119 ตัวอย่าง รูปแบบของคำเรียกขานประสมคู่ขนานที่พบมากที่สุดคือ คำเรียกขานชื่อสกุล + คำเรียกขานแสดงฐานะ พบจำนวนทั้งหมด 55 ตัวอย่าง คำเรียกขานประเภทที่พบมากเป็นอันดับสองคือ คำเรียกขานแสดงฐานะ พบจำนวนทั้งหมด 155 ตัวอย่างจาก 580 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 26.72 คำเรียกขานประเภทที่พบมากเป็นอันดับสามคือ คำเรียกขานเครือญาติ พบจำนวนทั้งหมด 66 ตัวอย่างจาก 580 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 11.38 คำเรียกขานเครือญาติที่พบมากที่สุดคือ คำเรียกขานด้วยคำแสดง

เครื่องมือแต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบเครื่องมือ พบจำนวนทั้งหมด 31 ตัวอย่าง³

3. การเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตียวเสียว-ลุหวิ* กับฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี*

จากการศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานที่ปรากฏในนวนิยายจีนเรื่อง *เฉินเตียวเสียวลุหวิ* กับฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี* จำนวนทั้งสิ้น 580 ตัวอย่าง พบการแปลคำเรียกขาน 3 ประเภทหลัก ดังนี้

1) การแปลตรงตัว สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่

ก. การแปลตรงตัวแบบถอดความ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

背后脚步细碎，一双柔软的小手蒙住了他双眼，听得女儿的声音说道：「**爹爹**，你猜我是谁？」这是陆无双自小跟父亲玩惯了的玩意，.....(第一章)

ฉบับแปล

ที่ด้านหลังบังเกิดเสียงฝีเท้าอย่างแผ่วเบา มีोनน้อยๆ ที่นุ่มนวลข้างหนึ่งปิดตาทั้งสองของเล็กลิบเตี้ยไว้ แ่ววเสียงธิดาตั้งว่า “**บิดา** ท่านคาดเดาว่าข้าพเจ้าเป็นใคร” นี่เป็นการละเล่นของเล็กบ้อซัง ที่หยอกล้อเล่นกับบิดาตั้งแต่เล็ก... (เล่มที่ 1 หน้าที่ 37)

³ รายละเอียดอ่านใน เยาวเรศ จูฑาศิลปรัตน์, “การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกขานในนวนิยายจีนกำลังภายใน เรื่อง *เฉินเตียวเสียวลุหวิ* กับฉบับแปลไทยเรื่อง *เอี้ยก่วยเจ้าอินทรี*,” (ปริญญาณิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน โปรแกรมเกียรตินิยม คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559).

ตัวอย่างที่ 1 ในต้นฉบับ คำเรียกขานเครือญาติสายตรง 爹 diēdie หมายถึง คุณพ่อ ฉบับแปลแปลว่า **บิดา** เป็นการแปลตรงตัวแบบถอดความ

ข. การแปลตรงตัวแบบถอดเสียงอ่าน (ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว) เช่น

ตัวอย่างที่ 2

程英见陆无双踏坏花朵，道：「**表妹**，你又生甚么气啦？」陆无双小嘴撅起，道：「我不要他的，我自己采。」(第一章)

ฉบับแปล

เทียเอ็งเห็นเล็กบ้อซังเหยียบย่ำทำลายดอกไม้ จึงถามว่า “**เปี้ยม่วย** ท่านมีโทสะอันใด?” เล็กบ้อซังเจ็ดปากน้อยๆ กล่าวว่ “ข้าพเจ้าไม่ต้องการของเขา ข้าพเจ้าจะเด็ดเอง” (เล่มที่ 1 หน้าที่ 40-41)

ตัวอย่างที่ 2 ในต้นฉบับ คำเรียกขานเครือญาติสายข้าง 表妹 biǎoméi หมายถึง ลูกผู้น้องอันเกิดจากสายแม่ ฉบับแปลแปลว่า **เปี้ยม่วย** เป็นการแปลตรงตัวแบบถอดเสียงอ่าน (ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว)

ค. การแปลตรงตัวแบบผสม เช่น

ตัวอย่างที่ 3

那老丐听他言辞酸楚，满腹含怨，点了点头，问道：

「谁欺侮你啦？快说给**你公公**听。」(第十章)

ฉบับแปล

ขอทานชรานั้นได้ยินเอี้ยก่วยกล่าวด้วยความคับแค้น แสดงว่าบังเกิดความหมองเศร้าเต็มอก ดังนั้นผวกศิริษะถามว่า “ผู้ใดข่มเหงรังแกเจ้า รีบบอกต่อ**กงกง (ปู่) เจ้า**” (เล่มที่ 2 หน้าที่ 160)

ตัวอย่างที่ 3 ในต้นฉบับ คำว่า 你公公 nīgōnggong เป็นคำเรียกขานประสมส่วนขยาย-ส่วนหลัก ระหว่างส่วนขยาย nī ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่สอง และคำเรียกขานเครือญาติ gōnggong ที่แปลว่า ปู่ ฉบับแปลแปลว่า กงกง (ปู่) เจ้า เป็นการแปลตรงตัวแบบผสมระหว่างการแปลถอดความและการแปลถอดเสียง นอกจากนี้ยังวงเล็บคำว่า ปู่ เพื่อแปลคำว่า กงกง ไว้ในการปรากฏครั้งแรกอีกด้วย

2) การแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความ สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย ได้แก่

ก. การแปลแบบเพิ่มข้อความ เช่น

ตัวอย่างที่ 4

绿萼道：「妈，杨大哥与这位龙姑娘早有婚姻之约，这中间详情，女儿慢慢再跟你说。」(第二十章)

ฉบับแปล

กงซุนเล็กก็สอดคำขึ้น “มารดา เอี้ยตัวก้อกับเล้งโกวเนี่ยนางนี้มีพันธะหมั้นหมายอยู่ก่อน รายละเอียดของเรื่องนี้ ผู้บุตร ค่อยเรียนบอกต่อท่าน” (เล่มที่ 3 หน้า 321)

ตัวอย่างที่ 4 ในต้นฉบับ คำเรียกขานเครือญาติสายตรง 女儿 nǚ'ér หมายถึง ลูกสาว ฉบับแปลแปลว่า ผู้บุตร เป็นการแปลปรับเปลี่ยนข้อความแบบเพิ่มคำ โดยเพิ่มคำว่า ผู้ ซึ่งเป็นคำใช้แทนบุคคล

อนึ่ง ฉบับแปลนิยมใช้คำว่า ผู้ มาช่วยในการแปลคำเรียกขานประเภทต่างๆ เช่น ผู้ต่ำต้อย (xiǎorén 小人 คนต่ำต้อย) ผู้แซ่เอี้ย (xìng Yáng de 姓杨的 แปลว่า ที่สกุลเอี้ย) เป็นต้น และพบการใช้คำว่า ผู้ ประกอบคำนาม เช่น ผู้บุตร ผู้น้อง เป็นต้น ในฉบับแปลส่วนใหญ่มักจะพบการใช้คำว่า ผู้ ประกอบคำนามในกรณีที่ผู้พูดเรียกขาน

ตนเอง ซึ่งต่างจากภาษาไทยที่จะใช้คำว่า ผู้ ประกอบคำกริยาหรือ
ประกอบคำวิเศษณ์ให้เป็นนามขึ้น เช่น ผู้ตัดสิน ผู้เยาว์ เป็นต้น

ข. การแปลแบบลดข้อความ เช่น

ตัวอย่างที่ 5

黄药师首先叫好，说道：「东邪西狂，一老一少，咱两个正是一对儿。」杨过道：「小子年幼，修为日浅，岂敢和各位前辈比肩。」(第四十章)

ฉบับแปล

อั้งเอี้ยะซือสนับสนุนขึ้นก่อน กล่าวว่า “ภูตบุรพา ผยอง
ประจิม หนึ่งซราหนึ่งเยาว์วัย พวกเราพอดีคู่กัน”

เอี้ยก้วยกล่าวว่า “เด็กน้อยอายุเยาว์ ไหนเลยกล้าผยองขึ้น
เคียงบ่าเคียงไหล่กับทุกท่าน” (เล่มที่ 6 หน้าที่ 297)

ตัวอย่างที่ 5 ในต้นฉบับ คำว่า 各位前辈 gèwèi qiánbèi
เป็นคำเรียกขานประสมส่วนขยาย-ส่วนหลัก ระหว่างส่วนขยาย
gèwèi ซึ่งแปลว่า ทุกคน และคำเรียกขานแสดงฐานะ qiánbèi ที่
แปลว่า ผู้อาวุโส ฉบับแปลแปลว่า ทุกคน เป็นการแปลปรับเปลี่ยน
ข้อความแบบลดคำ โดยลดคำเรียกขานแสดงฐานะ qiánbèi ที่
แปลว่า ผู้อาวุโส

ค. การแปลแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น เช่น

ตัวอย่างที่ 6

她从灶下取过火种，在柴房里放了把火，跃出庄来，笑
道：「贫道跟桃花岛、一灯大师都没过节，两位请罢。(第一章)

ฉบับแปล

นางล้วงเชื้อไฟจากเตาในครัว วางเพลิงที่ห้องเก็บฟืน ค่อย
โลดเล่นออกจากตึก กล่าวอย่างยิ้มแย้มว่า “เรากับเกาะดอกท้อ และ

อิตเตังได้ชื่อไม่มีข้อบาดหมางกัน ท่านทั้งสองเชิญเถาะ” (เล่มที่ 1 หน้าที่ 63)

ตัวอย่างที่ 6 ในต้นฉบับ คำเรียกขานแสดงฐานะ 贫道 pīndào หมายถึง คำที่นักพรตใช้เรียกตนเองเพื่อแสดงความถ่อมตน ฉบับแปลแปลว่า เรา ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ไม่ได้มีความหมายแสดงความถ่อมตน จึงเป็นการแปลปรับเปลี่ยนแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น

3) การแปลเป็นคำอื่นหรือไม่แปล

ก. การแปลเป็นคำอื่น เช่น

ตัวอย่างที่ 7

黑衣僧道：「弟子恶根难除。十年之前，弟子皈依吾师座下已久，仍出手伤了三人。今日身内血煎如沸，难以自制，只怕又要犯下大罪，求吾师慈悲，将弟子双手割去了罢。」（第三十章）

ฉบับแปล

หลวงจีนจีวรดำกล่าวว่า “รากเหง้าอันชั่วร้ายของศิษย์ยากขจัด เมื่อสิบปีก่อน ศิษย์ปวารณาตัวติดสอยห้อยตามซือแป๋เป็นเวลานาน ยังลงมือทำร้ายผู้คนสามคน วันนี้เลือดลมในอกระอุพลุ่งพล่านยากที่จะสะกดระงับ เกรงว่าจะกระทำความผิดอีก ขอซือแป๋ตัดมือทั้งสองของศิษย์ทิ้งไปเถาะ” (เล่มที่ 5 หน้าที่ 86)

ตัวอย่างที่ 7 ในต้นฉบับ คำว่า 吾师 wúshī เป็นคำเรียกขานประสมแบบย่อที่แปลว่า อาจารย์เรา ฉบับแปลแปลว่า ซือแป๋ ซึ่งหมายถึงคำว่า shīfu (师父 อาจารย์) จึงเป็นการแปลเป็นคำอื่น

ข. การไม่แปล เนื่องจากคำเรียกขานอยู่ในข้อความที่ไม่แปล หรือแปลแบบสรุปความ คำเรียกขานนั้นจึงไม่ปรากฏในฉบับแปล เช่น

ตัวอย่างที่ 8

杨过心想：「我们只要稍有疏虞，眼前个个难逃性命。」
 张口大叫：「好媳妇儿，我的完颜好妹子、穿青衣的好姊姊、耶律好师妹、洪凌波小妹子，大家快下楼去散散心罢！李莫愁这小姑娘泼辣得紧，老哥哥收拾她不了！」（第十章）

ฉบับแปล

เอี้ยก้วยครุ่นคิดขึ้น ‘พวกเราขอเพียงเล่นเล่นแม่แต่น้อย ทุกคนยากจะรอดชีวิตได้’

ดังนั้นแปลงเสียงร้องว่า “สะใภ้อันประเสริฐ ม้วยจ้ออัน ประเสริฐ เจ้เจ้ชุดเขียวอันประเสริฐ เยลุกซื่อม้วยผู้ประเสริฐ ทั้งหมดลงจากเหลาไปพักผ่อนหย่อนใจเถอะ นางโจรนี้ร้ายกาจยิ่ง” (เล่มที่ 2 หน้า ที่ 150)

ตัวอย่างที่ 8 เนื่องจากในฉบับแปลไม่แปลประโยคสุดท้ายที่ว่า 老哥哥 收拾她不了! ดังนั้นคำเรียกขานด้วยคำแสดงเครือญาติ แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ 老哥哥 lǎogēge หมายถึง พี่ชาย จึงไม่ปรากฏในฉบับแปล

บทสรุป

จากการศึกษาวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า

1) การแปลตรงตัวแบบถอดเสียงภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วเป็นวิธีการแปลที่นิยมใช้มากที่สุดในการแปลคำเรียกขานในนวนิยายเรื่อง เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี ของ น. นพรัตน์ รองลงมาคือการแปลตรงตัวแบบ

ถอดความและการแปลปรับเปลี่ยนข้อความแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น

2) คำเรียกขานเครือญาติส่วนใหญ่นิยมใช้การแปลตรงตัวแบบถอดเสียงภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว แต่คำเรียกขานเครือญาติสายตรงนิยมใช้การแปลตรงตัวแบบถอดความ อาจเพราะเครือญาติสายตรงเป็นเครือญาติพื้นฐานที่ทั้งสังคมจีนและไทยมีการจำแนกเหมือนกัน เช่น พ่อ แม่ ลูกสาว เป็นต้น จึงนิยมแปลคำเรียกขานเครือญาติสายตรงแบบถอดความเป็นภาษาไทย ส่วนเครือญาติสายข้างนั้น ในสังคมจีนมีการจำแนกต่างจากสังคมไทย ทำให้มีคำเรียกขานเครือญาติที่ไม่มีในภาษาไทยหลายคำ เช่น biāomèi (表妹 ลูกพี่น้องอันเกิดจากสายแม่) āyí (阿姨 น้ำสาว หรือป้าที่เป็นพี่สาวของแม่) เป็นต้น จึงนิยมแปลคำเรียกขานเครือญาติสายข้างแบบถอดเสียงภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋ว และเนื่องจากนิยมใช้คำเรียกขานเครือญาติสายข้างในการเรียกขานคนที่ไม่ใช่ญาติ ทำให้คำเรียกขานเครือญาติที่ไม่ใช่ญาติแปลแบบถอดเสียงภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วด้วยเช่นกัน

3) คำเรียกขานแสดงฐานะและคำเรียกขานสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและสองนิยมแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความด้วยการปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น อาจเพราะในสังคมจีนมีการจำแนกฐานะที่แตกต่างจากสังคมไทย ทำให้มีคำเรียกขานแสดงฐานะที่ไม่มีคำที่เทียบเท่าในภาษาไทย จึงนิยมแปลปรับเปลี่ยนข้อความแบบปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น เช่น แปลคำเรียกขานแสดงฐานะ pín dào (贫道 หมายถึง คำที่นักพรตใช้เรียกตนเองเพื่อแสดงความถ่อมตน) ว่า เรา ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งทั่วไปที่ไม่ได้แฝงความหมายแสดงฐานะและอาชีพเหมือนในฉบับจีน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและสองในภาษาจีนมีแฝงความหมายแสดงฐานะและอาชีพ หรือ

แสดงความอ่อมตน แต่ภาษาไทยไม่มีคำที่เทียบเท่า จึงนิยมแปลแบบปรับเปลี่ยนข้อความด้วยการปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่น เช่น แปลคำเรียกขานสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง zàixià (在下 คำที่ใช้เรียกตนเองแสดงความอ่อมตน) ว่า เรา ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งทั่วไปที่ไม่ได้แฝงความหมายแสดงความอ่อมตนเหมือนในฉบับจีน เป็นต้น

สรุปได้ว่า คำเรียกขานแต่ละประเภทมีแนวทางการแปลที่แตกต่างกันเนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย คำเรียกขานในภาษาจีนบางคำไม่มีคำเทียบเคียงกันในภาษาไทยจึงนิยมด้วยการถอดเสียงสำเนียงแต่จื๊ว หรือปรับเปลี่ยนเป็นคำอื่นที่ทำให้ความหมายแฝงบางอย่างหายไป อนึ่ง การแปลคำเรียกขานด้วยการถอดเสียงสำเนียงแต่จื๊วนี้ได้สร้างกลั่นอายความเป็นจีนให้กับนวนิยายกำลังภายในฉบับแปลไทย เป็นที่คุ้นชินของนักอ่านนวนิยายแนวนี้ไปแล้วเช่นกัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กัลยา ติงศกัทธิ์, ม.ร.ว. และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2531. *การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์*. รายงานผลการวิจัยโครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิมย้ง. 2556. *เอี้ยก้วยเจ้าอินทรี*. 6 เล่ม. แปลโดย น. นพรัตน์. กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุ๊ค.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2551. *พจนานุกรมจีน-ไทยฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์หนังสือด้วย)*. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

- ประพฒ มโนมัยวบุญลั. 2545. *วैयाกรณัจีนกลาง*. พมพ์คร้ังที่ 2.
กรุงเทพา: โครงการเผยแพร์ผลงานววิชาการ คณะอักษร
ศาสตรั จุฬาลงกรณัมหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
2554*. กรุงเทพา : ราชบัณฑิตยสถาน.
- ศศร้กษั เพชรเชดชู. 2552. *การแปลจีน-ไทยเบื่องต้น*. กรุงเทพา :
โครงการเผยแพร์ผลงานววิชาการ คณะอักษรศาสตรั
จุฬาลงกรณัมหาวิทยาลัย.

ภาษาจีน

- 曹炜. 2005. 现代汉语中的称谓语和称呼语. *江苏大学学报 (社会科学版)* 7, 2: 62-69.
- 郭芸和梁永刚. 2008. 汉语称呼语的使用和变化. *兰州交通大学学报* 27, 5: 117-119.
- 金庸. 2003. *《神雕侠侣》新修版*. 台北: 远流出版公司.
- 卫志强. 1994. 称呼语的类型及其语用特点. *世界汉语教学* 2:10-15.

A Comparative Study of Address Terms in the Chinese Novel *Shen Diao Xia Lü* and its Thai Translation *la Kuai Chao Insi*

Yaowaret Juthasilaparat

Sasarux Petcherdchoo

Abstract

This research attempts to study the usage of address terms in the Chinese novel *Shen Diao Xia Lü*, and to compare those address terms in *Shen Diao Xia Lü* with the ones in its Thai translation *la Kuai Chao Insi*.

By examining the address terms appearing in the Chinese novel *Shen Diao Xia Lü*, the address terms can be divided into 7 main categories: kinship address terms, occupation and position address terms, status address terms, name address terms, first-and-second-person pronoun address terms, address terms which imply judgement toward the addressed persons, and compound address terms. The most common categories were compound address terms, status address terms, and kinship address terms respectively.

By comparing with the Thai translation *la Kuai Chao Insi*, the results show that there are 3 main types of translation: literal translation modified literal translation, and free translation or non-translation. Literal translation

can be divided into 3 subgroups: meaning-based translation, pronunciation-based translation (Chaozhou accent), and mixed translation. Modified literal translation can be divided into 3 subgroups: addition of words, reduction of words, and alteration of words. The most common types of translation, listed respectively, were pronunciation-based translation, meaning-based translation, and alteration of words.

Keywords: *address terms, translation, Shen Diao Xia Lü*

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางโดยใช้กิจกรรม
บทบาทสมมติตามแนวทางการสอนแบบ Active Learning
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

อนงนาฏ กมลรัตน์¹
ฐนน พุนทรัพย์ไพศาล²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาจีนกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 34 คน ซึ่งเรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 15 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวน 8 แผน 2) แบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนทั้งก่อนและหลัง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ยร้อยละ และความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test for dependent samples) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป

¹ นักศึกษาศาสาวิชาการสอนภาษาจีน สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

² อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (พ.ศ.2558 - พ.ศ.2560)

ปัจจุบันนักศึกษาระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยEast China Normal

E-mail: boy_9258@hotmail.com

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลาง สูงกว่า ร้อยละ 91.85 และความสามารถในการพูดภาษาจีนเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของผู้เรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ทักษะการพูด บทบาทสมมติ Active learning

บทนำ

ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีคนใช้สื่อสารมากที่สุดในโลก (Tony Teerati, 2550) นอกจากนี้ประเทศจีนได้เข้ามามีบทบาทต่อตลาดแรงงานไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของธุรกิจการค้า การลงทุนหรือธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้หน่วยงานต่างๆไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน มีความต้องการทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนกลาง

จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาจีนที่ได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุวิชาภาษาจีนกลางลงในหลักสูตรการศึกษาของชาติ (การประชุมวิชาการนานาชาติ, 2558) และจัดให้ภาษาจีนกลางอยู่ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนกลางในทุกระดับชั้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย ตลอดจนสถาบันสอนภาษาเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนกลางให้กับผู้ที่สนใจ

โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิดเป็นสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญของภาษาจีน จึงได้นำหลักสูตรภาษาจีนกลางขึ้น

พื้นฐาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งจัดเป็นหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (เอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด, 2559) โดยจัดเป็นการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามผลการเรียนรู้ที่กำหนด มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง พูด) สนทนาได้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

จากการสังเกตการเรียนการสอนและมีโอกาสสอนวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด ปีการศึกษา 2559 พบว่านักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนไป มาใช้ในการโต้ตอบสนทนาได้ แม้นักเรียนส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานการเรียนภาษาจีนกลางมาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลแล้วก็ตาม ทั้งนี้อาจเพราะสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนนั้นไม่ค่อยเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้ใช้ภาษาจีนกลางในการพูด เช่น ไม่มีคู่มือในการสนทนา ไม่กล้าแสดงออก หรือบางครั้งนักเรียนคิดว่าการพูดภาษาจีนนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น อีกทั้งนักเรียนยังขาดการทบทวนเนื้อหา บทเรียน เป็นผลให้เมื่อมีการถามตอบโดยใช้ภาษาจีนกลางในห้องเรียน หรือในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะไม่เข้าใจและสื่อสารไม่ได้

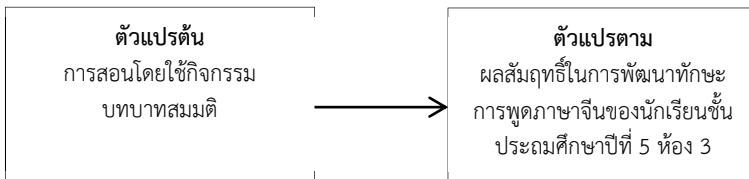
จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสามารถนำภาษาจีนกลางไปใช้ได้จริงในโอกาสและสถานการณ์ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลาง โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวการสอนแบบ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70
2. การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมีผลต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติตามแนวทางการสอนแบบ Active Learning” เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi experimental design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ห้อง 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด ที่เรียนวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร จำนวน 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ส่วน ได้แก่

- 1) แผนการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมบทบาทสมมติ จำนวน 8 แผน
- 2) แบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 5 ข้อ 4 ระดับ

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) หลังจากเสร็จสิ้นส่วนการสอน จะมีการทดสอบการพูดภาษาจีนของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ประเมินทักษะการพูดภาษาจีนและให้คะแนน
- 2) หลังจากนักเรียนแสดงบทบาทสมมติเสร็จสิ้นแล้ว มีการทดสอบการพูดและให้คะแนนตามเกณฑ์ประเมินทักษะการพูดภาษาจีน
- 3) นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลจากแบบประเมินทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการ

ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ยร้อยละ

การทดสอบสมมติฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงผลบทบาทสมมติที่มีผลต่อการพูดภาษาจีนของนักเรียน โดยการใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test และโปรแกรมทางสถิติเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สรุปผลดังนี้

ผลจากการประเมินการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนของนักเรียนหลังจากทดลองใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในทั้ง 3 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นตามลำดับ คือ 7.41, 8.06 และ 9.18 และมีผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาจีนมากถึงร้อยละ 74.09 80.61 และ 91.85 ตามลำดับ จากการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่าการใช้บทบาทสมมติมีผลต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ

(N=34)

ครั้งที่	คะแนนก่อนเรียน			คะแนนหลังเรียน		
	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
1	3.77	1.25	37.79	7.41	0.78	74.09
2	4.62	1.38	46.29	8.06	0.62	80.61
3	6.92	0.87	69.26	9.18	0.67	91.85

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยจากการประเมินการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้บทบาทสมมติก่อนเรียนทั้ง 3 ครั้งอยู่ที่ 3.77, 4.62 และ 6.92 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยจากการประเมินการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้บทบาทสมมติหลังเรียนทั้ง 3 ครั้งอยู่ที่ 7.41, 8.06 และ 9.18 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังจากทดลองใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอน คะแนนเฉลี่ยร้อยละเพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ 74.09, 80.61 และ 91.85 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่สูงมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ของการใช้บทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง

(N = 34)

ผลการทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	t-test	P - value
ก่อนทดลอง	5.11	1.04	22.07	0.01*
หลังทดลอง	8.22	0.51		

หมายเหตุ *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของก่อนการทดลองการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ที่ 5.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 และหลังจากการทดลองโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติแล้ว ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 การแสดงบทบาทสมมติมีผลต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($P\text{-Value} < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสามารถช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด

อภิปรายผล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีผลการพัฒนาในการพูดระหว่างการทดลองสูงขึ้นตามลำดับ โดยผลการพัฒนาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลสำเร็จดังกล่าวมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. กิจกรรมบทบาทสมมติที่ผู้ทำวิจัยได้จัดขึ้นมีกระบวนการที่นำการจัดกิจกรรมแบบ Active learning เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือทำ โดยภาระงานในแต่ละครั้งจะมีเงื่อนไขที่เป็นกรอบช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการแสดงบทบาทสมมติเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือ

ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้แบบฟังบรรยายจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Fedler and Brent (1996: 34-35) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมแบบ Active learning ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยน บทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) นอกจากนี้ Lynch (1996: 121) ยังกล่าวสนับสนุนว่า หลักการสอนที่ดีนั้น ครูควรสอนให้นักเรียนมีการพูดแบบปฏิสัมพันธ์ที่ต่อบทบาท เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดริเริ่มได้อย่างมีขอบเขตที่กว้างขึ้น สิ่งที่สำคัญคือนักเรียนควรมีโอกาสได้ฝึกแสดงความคิดเห็นจากการที่ได้ฝึกกลวิธีต่างๆ ที่นักเรียนจำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาในการสื่อสารในชีวิตจริง

2. จากรูปตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทั้งก่อนและหลังการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ข้างต้นจะพบว่า นักเรียนทั้งห้องมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงขึ้นตามลำดับ การแสดงบทบาทสมมติในแต่ละครั้งจะมีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงคิดว่าเงื่อนไขเองก็เป็นส่วนที่มีผลต่อคะแนนในแต่ละรอบ กล่าวคือ

การทำกิจกรรมครั้งแรกเป็นการแสดงบทบาทสมมติแบบอัตโนมติ (Spontaneous role playing) และผู้วิจัยเป็นผู้แบ่งกลุ่มให้ แต่เป็นกึ่งการแสดงแบบฉับพลัน คือ นักเรียนมีเวลาในการเตรียมตัวเพียง 1 คาบ และให้นักเรียนเป็นคนออกแบบสถานการณ์ให้ตรงกับบทสนทนาที่ผู้วิจัยกำหนดให้ จะเห็นได้ว่าคะแนนก่อนและหลังการทดลองนั้นมีการพัฒนาขึ้น และนักเรียนแต่ละกลุ่มมีการเตรียมความพร้อมและออกแบบสถานการณ์ที่เหมาะสมกับบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ให้ ซึ่งผลที่ได้รับสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมศิริ ปลื้มจิตต์ (2534: 32) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้บทบาทสมมติแบบอัตโนมัตินั้นมีข้อดีคือ เน้นไหวพริบ เชี่ยวชาญ ความคิดสร้างสรรค์อย่างฉับไวของผู้แสดง

ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 2 เป็นการใช้บทบาทสมมติที่เตรียมไว้ล่วงหน้า (Preplanned or structure role playing) โดยที่ผู้วิจัยจะให้นักเรียนเป็นคนแบ่งกลุ่มกันเองและคิดบทบาทสมมติเองโดยใช้คำศัพท์ที่เรียนมาจากในหนังสือเรียน ผลของการทดลองครั้งที่ 2 สามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) นักเรียนสามารถนำความรู้ คำศัพท์ทั้งหมดมาที่เรียนมาประยุกต์เป็นบทสนทนาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี 2) นักเรียนมีการหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องที่จะแสดง จากแหล่งข้อมูลอื่นนอกเหนือจากในหนังสือเรียน 3) นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมสมอง รวมถึงการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน มีความสามัคคีในการทำงานอย่างเห็นได้ชัด ในการทำกิจกรรมรอบที่ 2 นี้ ผลคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองมีการพัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญาดาพนิต (2539: 266) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติว่า ผู้เรียนได้รู้จักพัฒนาการฝึกปฏิบัติตน ผู้เรียนได้ร่วมกันพัฒนาความสามัคคีโดยการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่ามีความแตกต่างจากตัวเอง และสามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่ตนเองและผู้อื่น

ในการทำกิจกรรมครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมบทบาทสมมติที่เตรียมไว้ล่วงหน้า (Preplanned or structure role playing) โดยที่ผู้วิจัยจะให้นักเรียนเป็นคนแบ่งกลุ่มกันเองและคิดบทบาทสมมติเอง โดยใช้คำศัพท์ที่เรียนมาจากในหนังสือเรียน คล้ายกับครั้งที่ 2 แต่จะมีเงื่อนไขเพิ่มขึ้นมาว่าในเรื่องจะต้องมีรูปแบบประโยค 只要.....就 และในการแสดงบทบาทสมตตินักเรียนสามารถใช้อุปกรณ์มาช่วยในการแสดงได้ ผลของการทดลองครั้งที่ 3 พบว่า ในการทำกิจกรรมของทุกกลุ่ม มีการเตรียมพร้อมที่ดีมาก และสามารถ

นำสถานการณ์ใกล้ตัว หรือเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาแต่งเป็นเนื้อหาของบทบาทสมมติได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามรูปแบบประโยคที่กำหนดให้ อีกทั้งยังมีนักเรียนบางกลุ่มที่นำอุปกรณ์เป็นสื่อวิดีโอและโปรแกรมพื้นฐาน (Microsoft Powerpoint) ของคอมพิวเตอร์มาบูรณาการใช้กับกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของไชยยศ (2553) ที่กล่าวว่า การสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด

3. กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนานกับกิจกรรมและเข้าใจที่จะนำบทเรียนมาใช้มากขึ้น มีความสามัคคีในการทำงาน อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้ฝึกความกล้าแสดงออก มีความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของญาดาพนิต (2539: 266) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติว่า ทำให้ผู้เรียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ฝึกความกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการปรับตัว มีความเป็นตัวของตัวเองและได้ร่วมกันพัฒนาความสามัคคีโดยการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งยัง สอดคล้องกับผลการศึกษา “การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติและการแลกเปลี่ยนข้อมูลช่วยในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อฝึกทักษะฟังพูดของนักเรียน” ของ Xiao Haozhang (1997: 76) ที่พบว่า ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนพูดภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและเป็นธรรมชาติมากขึ้น และนักเรียนมีโอกาสร่วมการสื่อสารด้วยความของตนเองซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษาอย่างแท้จริง

4. ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัย “การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ” ของ สุกัญญา ศิลปะสารท (2544: 9) ที่พบว่า ผลการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้นกว่าการทดลอง

สรุปได้ว่า การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสามารถช่วยพัฒนาทักษะการพูดภาษาจีนกลางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

กิจกรรมต่างๆของโรงเรียนค่อนข้างเยอะ เช่น กิจกรรมวันกีฬาสี กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมค่ายภาษาจีน กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมเข้าค่ายดูดาว ฯลฯ ทำให้เวลาเรียนในรายวิชาไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนไม่มีเวลาฝึกซ้อมเท่าที่ควร และทำให้ลำบากในการเก็บข้อมูล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีเป้าหมายหรือเงื่อนไขเพื่อกำหนดเนื้อหาในการแสดงบทบาทสมมติที่ชัดเจนและไม่กว้างจนเกินไป
2. เพิ่มระยะเวลาให้นักเรียนได้ฝึกซ้อม เตรียมตัว และเปลี่ยนสถานที่แสดงบทบาทสมมติที่นอกเหนือจากห้องเรียน อาจจะ เป็น สถานที่จริง หรือ บริเวณในโรงเรียน

3. ควรมีตัวอย่าง แบบอย่าง เช่น หนังสือ วีดิโอสั้น ที่เกี่ยวข้อง
กับเนื้อหาของบทเรียน ให้นักเรียนได้ดูเป็นตัวอย่าง

4. ควรนำกิจกรรมบทบาทสมมติไปทดลองใช้กับนักเรียน
ห้องอื่นๆหรือระดับชั้นอื่น เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บรรณานุกรม

การประชุมวิชาการนานาชาติ มิติใหม่ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย –

จีน 40 ปี. (2558). หน้า 241. อ้างในถึง 《泰国中文教育创
多项第一》，人民日报 2013 年 4 月 22 日；《亚洲和大
洋州地区孔子学院联度会议在泰国召开》，人民网 2012
年 6 月 29 日

ญาดาพนิต พิณกุล. (2539). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : วีระวิทยา
นิพนธ์.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *ลักษณะของการจัดการเรียนการสอน
แบบ Active Learning*. [http://km.buu.ac.th/article/
frontend/article_detail/141](http://km.buu.ac.th/article/frontend/article_detail/141) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม
2559.

โรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด เทศบาลนครเชียงราย. (2559). *เอกสาร
ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๑ ศรีเกิด*.

สมศิริ ปลื้มจิตต์. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนโดยใช้บทบาท
สมมติกับการสอนตามคู่มือ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธย
มศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุกัญญา ศิลประสาท. (2544). *การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Felder, R.M and Brant, R. (2007). Cooperative Learning. A. A. Mavrouk (Ed). *Active Learning: Models for the Analytical Science, ACS Symposium Series*, Vol. 970, 34-35.

Lynch, Tony. (1996). *Communication in the Language Classroom*. Oxford: Oxford University Press.

Tony Teerati. (2550). *10 ภาษาที่มีคนใช้มากที่สุดในโลก* "World's top languages," Interscholarship, 20 ตุลาคม 2559. <http://th.interscholarship.com/tonsung/1440>

Xiao Haozhang. (1997). *Tape Recorders, Role Play and Turn Taking in Largo EFL Listening and Speaking*. November 2008. <http://exchanges.gov/forum/Vols/vol35/no3/p33.html>.

The Development of Mandarin Chinese Speaking Skills through Role Play Activities Based on Active Learning of Grade 5 Students at Srikird Municipality School 1

Anongnat Kamonrat
Thanon Phunsapphaisan

Abstract

The purpose of this research was to study learning achievement of applying the role play activities in order to develop Mandarin Chinese speaking skill of primary school students. The samples in this research were 34 primary school students who studied in grade 5/3 at Srikird Municipality School 1 and also took an elective course in Mandarin Chinese for Communication. The experiment was carried out for 15 periods in the second semester of the academic year 2016. The instruments used and data collection were 1) eight lesson plans focusing on role play activities and 2) Pre-Post Mandarin Chinese speaking skills evaluation. Data were analyzed using statistical tools consisted of Median (Average), Standard Deviation (SD), Percentage and T-Test for dependent sample. The method of analyzing data was the computer program processing software.

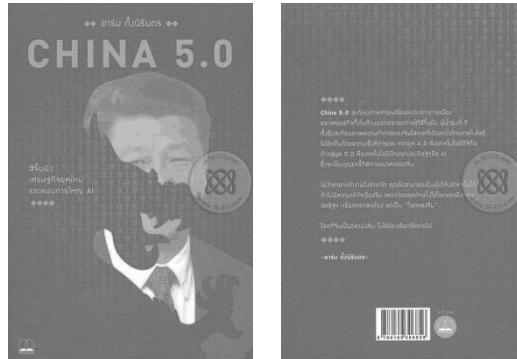
Research findings were as followed; 1) there were 95.81 percentages resulted in learning achievement of applying the role play activities in order to develop Mandarin Chinese speaking skill of grade 5/3 primary school students and 2) the students improved their Mandarin Chinese speaking skill for communication after applying the role play activities being significant at 0.05 level.

Keywords: *Speaking skill, Role play, Active learning*

บทวิจารณ์หนังสือ

อัษมา มหาพสุธานนท์¹

อาร์ม ตั้งนิรันดร. (2561). *CHINA 5.0* สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่
และแผนการใหญ่ AI. กรุงเทพฯ: บুদ্ধศเคป.

วันนี้ในขณะที่จีนกำลังกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศหนึ่งของโลก แผ่ขยายบทบาทและอำนาจไปยังดินแดนทุกภาคส่วนของโลกโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย ประชากรโลกก็สนใจที่จะเรียนรู้ภาษาจีนมากขึ้นเรื่อยๆจนเกิดเป็นกระแสการเรียนรู้จีนในทุกหนแห่งด้วย ประเทศไทยก็เช่นกัน ชาวไทยที่พูดภาษาจีนได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นกว่าเมื่อห้าปีที่แล้วมาก ทั้งนี้เพื่อคืบคลานหาประโยชน์จากอำนาจทางเศรษฐกิจของจีนนั่นเอง อย่างไรก็ตามการจะผูกมิตร ทำการค้า สร้างสัมพันธ์ไมตรีกับจีนให้ได้ผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ภาษาจีนอย่างเดียวคงไม่พอ การรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาวัฒนธรรม และทิศทางที่จีนกำลังจะก้าวไปก็เป็นสิ่งสำคัญที่มีอาจ

¹ อาจารย์ประจำสาขาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ละเลยได้เช่นกัน ดังคำกล่าวที่ว่า รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง
(知己知彼 百战百胜)

CHINA 5.0 สี่จีนผิง เศรษฐกิจยุคใหม่ และแผนการใหญ่ AI โดยอาร์ม ตั้งนิรันดร เป็นหนังสือที่เติมเต็มความรู้ดังกล่าวโดยจะบอกเล่าเกี่ยวกับความเป็นไปในปัจจุบันและทิศทางแนวโน้มที่จีนกำลังมุ่งไปให้กับผู้สนใจใฝ่รู้เรื่องจีน หรือผู้ที่จะคบค้าสมาคมกับจีนได้เป็นอย่างดี ที่จริงแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเหมาะกับนักเศรษฐศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ นักการตลาด และผู้ประกอบการทั่วไปอีกด้วย ทั้งนี้เพราะอาร์มได้นำเสนอประเด็นที่น่าสนใจของจีนปัจจุบันในแง่มุมต่างๆ ดังกล่าวไว้ให้อ่านได้สนุก เข้าใจได้ โดยแฝงข้อวิเคราะห์ที่น่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้อ่านได้คิด จินตนาการต่อไปได้อย่างสร้างสรรค์

เนื้อหาที่น่าสนใจ ให้ความรู้ เปิดโลกทัศน์ และยั่วให้คิดเล่นนี้เกิดขึ้นได้เพราะอาร์ม ตั้งนิรันดรจบการศึกษาในศาสตร์ผสมจากสำนักวิทยาที่เด่นดังทั้งทางตะวันตกและตะวันออก กล่าวคือปริญญาตรีทางนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ปริญญาโททางกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศจากฮาร์วาร์ด และปริญญาเอกทางกฎหมายและการพัฒนาจากสแตนฟอร์ด ทั้งหมดนี้หล่อหลอมให้อาร์มเชี่ยวชาญทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ สามารถมองโลกได้จากมุมมองของทั้งชาวตะวันตกและตะวันออก เขาจึงสามารถเลือกนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจ มีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องระหว่างจีนกับโลกจากแหล่งข้อมูลของทั้งสองซีกโลกได้

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยบทความทั้งหมด 28 บทซึ่งเป็นบทความที่เคยลงพิมพ์ในสื่อต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และสื่อออนไลน์เช่น เว็บไซต์สื่อความรู้สร้างสรรค์ The 101 world บทความทั้งหมดจัดเรียงตามเนื้อหาที่แบ่ง

ออกเป็นสามส่วน ครอบคลุมสามด้าน ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี นอกจากนี้อาร์มก็ยังเขียนบทหน้าที่ชวนเชิญให้ผู้อ่านติดตามด้วยคำโปรยเช่น “หนึ่งปีของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน” (น. 10) ก่อนจะเล่าเรื่องที่ชวนให้ผู้อ่านสะท้อนใจถึงการก้าวกระโดดของจีนและความเต็มเตี่ยมของประเทศไทย รวมทั้งตอกย้ำความสำคัญที่ทุกคนควรต้องศึกษาจีน “เพราะโลกยุคใหม่ไม่ใช่โลกของอังกฤษ สหรัฐฯ หรือเยอรมนี แต่เป็น ‘โลกของจีน’ โลกที่ ‘จีน’ เป็นวิชาบังคับ ไม่ใช่วิชาเลือกอีกต่อไป” (น.14) ท้ายเล่มอาร์มยังเขียนบทส่งท้ายปิดเล่มในหัวข้อ “จีน vs สหรัฐ ใครครองอนาคต” (น.192) ซึ่งนำเสนอความเห็นที่ขัดแย้งกันของนักวิเคราะห์ที่เชียร์จีน และนักวิเคราะห์ที่เข้าข้างสหรัฐฯ ก่อนที่เขาจะขมวดปมคำถามให้ผู้อ่านต้องย้อนกลับมามองท่าทีของประเทศไทย และสิ่งที่เราทุกคนควรทำเพื่อก้าวให้ทันกับโลกอนาคตที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเทคโนโลยีและการมีผู้เล่นมหาอำนาจคนใหม่ของโลก

ในส่วนแรกคือการเมืองนั้น อาร์มนำเสนออุปมถหลัง ความคิด และวิธีการบริหารประเทศของสีจิ้นผิง ภาพการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจของฝ่ายต่างๆ ในจีน รวมทั้งบทวิเคราะห์สาเหตุและผลที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารประเทศเช่นนี้ และความคิดเห็นของชาวจีนต่อการเมืองในประเทศ ภายใต้หัวข้อของส่วนแรกคือ “ถึงเวลาของผู้นำรุ่นที่ 5” บทความในส่วนนี้ทำให้อ่านชาวไทยเข้าใจการเมืองของจีนดีขึ้น และอาจขจัดความกลัวที่ชาวไทยบางคนมีต่อระบอบการปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ของจีนได้ รวมทั้งยังอาจทำให้บางคนไฝฝืนให้มีการปราบคอร์รัปชันเช่นนั้นในเมืองไทยบ้างก็ได้

ส่วนที่สองเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ในหัวข้อว่า “ปฏิรูปแบบสีจิ้นผิง” บทความในส่วนนี้เสนอให้เห็นภาพการเดินทางของจีนไปสู่

ความทันสมัยหลังจากการปฏิรูปเปิดประเทศในปี 1978 โดยเจาะลึกเกี่ยวกับความคิด กลยุทธ์ นโยบายและสิ่งที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจของจีนในยุคสี่จีนผิง บทความในส่วนนี้ให้ความเข้าใจและบทวิเคราะห์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ One Belt One Road ได้อย่างแจ่มชัด เข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่านที่อาจยังไม่ตระหนักถึงความหมายของนโยบายดังกล่าวได้มองเห็นความจะเป็นมหาอำนาจเบ็ดเสร็จทางเศรษฐกิจของจีนได้ดีขึ้น

ส่วนสุดท้ายของเล่มเป็นเรื่องด้านเทคโนโลยีโดยมีหัวข้อว่า “แผนการใหญ่ AI และเทรนด์ใหม่” บทความในส่วนนี้สะท้อนภาพความเป็นไป สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วและที่กำลังจะเกิดในสังคมจีนจากเทคโนโลยีที่ทันสมัยเทียบชั้นหรือเหนือชั้นกว่าชาติตะวันตกได้อย่างมีชีวิตชีวา และเปิดโลกให้กับผู้อ่านชาวไทยที่จำนวนมากยังไม่เข้าใจคำว่า ไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างเด่นชัดที่สุด เรื่องน่าเศร้าก็คือ การรู้เช่นนี้อาจทำให้ผู้อ่านบางคนรู้สึกถึงความต่างชั้นกันระหว่างนโยบาย 4.0 ของไทยกับ 5.0 ของจีนได้อย่างเจ็บปวดที่สุด สำหรับนักอ่านที่ไม่ค่อยสนใจการเมืองหรือเรื่องเศรษฐกิจของจีน การอ่านบทความในส่วนนี้เพียงส่วนเดียวก็เพียงพอที่จะทำให้รู้สึก “ตื่นรู้” และเข้าใจเบื้องหลังของการจะก้าวสู่ความเป็นหนึ่งในมหาอำนาจของโลกด้วยเทคโนโลยีของจีน

โดยรวมแล้ว การอ่านหนังสือเล่มนี้ช่วยให้ผู้สนใจจีนทั้งหลายเข้าใจจีนในมิติที่สำคัญและมีอิทธิพลเชื่อมโยงกับโลกได้อย่างง่ายและค่อนข้างครอบคลุมที่สุด ยิ่งไปกว่านั้น การได้รู้ความเป็นไปของเพื่อนบ้านที่ครั้งหนึ่งไม่นานมานี้ยังมีสภาพทางเศรษฐกิจตามไม่ทันประเทศไทย แต่ในเวลาเพียงไม่ถึงครึ่งศตวรรษ การณ์กลับตาลปัตรกันเช่นนี้ยังสะกิดให้นักอ่านชาวไทยทั้งหลายต้อง

ย้อนกลับมาใคร่ครวญวิเคราะห์นโยบายและสถานการณ์ของ
ประเทศเราเอง มองหารากแห่งความแตกต่างดังกล่าว ปรับ
กระบวนการทัศน์และจัดวางท่าทีเกี่ยวกับจีนกันใหม่